

huidfonds

Een verantwoorde zonnige toekomst op het kinderdagverblijf

Lynn Sophie Duijs
Bachelor Huidtherapie
Haagse Hogeschool
2 maart 2016

Een verantwoorde zonnige toekomst op het kinderdagverblijf

‘Een onderzoek naar de huidige maatregelen van kinderdagverblijven tegen de negatieve effecten van zonlicht’

Auteur	Lynn Sophie Duijs
Docent begeleider	Mw. Poll- Tjepkema, C.P.E.
Meelezer	Mw. Barten, A.
Opdrachtgever	Stichting Nationaal Huidfonds
Contact persoon	Mw. Jantine van 't Klooster

Opleiding	Huidtherapie, Haagse Hogeschool
Studentnummer	12043273
Klas	HDT- 4E
Email	Lynn_duys@hotmail.com L.S.Duijs@student.hhs.nl
Telefoonnummer	06-46327773

Samenvatting

Door overmatige blootstelling aan UV-straling en zonverbrandingen gedurende de kindertijd ontwikkelt de mens meer kans op huidkanker als hij of zij volwassen is. Zelfs één heftige zonverbranding bij een kind verhoogt het risico op huidkanker in zijn latere jaren. Om een verschil te maken in de incidentie van huidkanker moet het aantal zonverbrandingen en overmatige blootstelling aan UV-straling met name op jonge leeftijd dus omlaag.

Steeds meer kinderen gaan naar het dagverblijf en dit maakt het dagverblijf een interessante onderzoeksdoelgroep betreft het onderwerp preventie van huidkanker. Welke maatregelen nemen de kinderdagverblijven op dit moment om de negatieve effecten van UV-straling zo beperkt mogelijk te houden? De hoofdvraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Wat kan er op dit moment op kinderdagverblijven in Nederland verbeterd worden om negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht bij kinderen tussen 0-4 jaar zo beperkt mogelijk te houden?

In dit onderzoek zijn de opvattingen, maatregelen en protocollen van tien verschillende kinderdagverblijven in kaart gebracht. Dit is gedaan door middel van literatuuronderzoek, bureauonderzoek en een kwalitatief praktijkonderzoek. De deelvragen behorend tot het praktijkonderzoek zijn beantwoord aan de hand van een semigestructureerd interview welke is afgenomen met zowel leidinggevende als pedagogisch medewerkers. De topics van het interview zijn ontstaan vanuit de kennis die is opgedaan tijdens het literatuuronderzoek.

Uit dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat een adequate strategie voor bescherming tegen de zon vraagt om een combinatie van verschillende effectieve interventies. De meest effectieve interventies om kinderen te beschermen tegen UV-straling blijken het creëren van schaduwplekken, verantwoord smeren met een zonnebrandproduct, het dragen van bedekkende kleding met een UPF van minstens 15, het dragen van hoeden & petten die nek, schouders en oren beschermen, het vermijden van de meeste intense zonuren en het geven van voorlichting. Individueel zijn de interventies effectief, maar versterken elkaars effect indien zij samen worden toegepast.

De conclusie dat kinderdagverblijven zich vooral richten op een beperkt aantal preventieve maatregelen die voldoen aan regelgeving en protocollen lijkt uit het onderzoek af te leiden. Richtlijnen en protocollen van de kinderdagverblijven richten zich voornamelijk op het insmeren van de kinderen en het ontwijken van de zon tussen twaalf en drie uur s 'middags. Ook de werknemers van de dagverblijven richten zich op dit moment voornamelijk op het insmeren en hebben het nauwelijks over andere interventies. Het smeren van een zonnebrandcrème lijkt nu een interventie op zichzelf, maar dit is niet voldoende. Ook is onduidelijk bij welk weertype tijdens de jaargetijden de dagverblijven precies starten met het toepassen van deze interventies. Kinderdagverblijven worden aan de hand van dit onderzoek dan ook aanbevolen om protocollen aan te scherpen en nieuwe interventies in te voeren. Door het meer betrekken van de medewerkers en het direct voorlichten en opvoeden van de kinderen kan er worden gewerkt aan een verantwoorde en zonnige toekomst op het kinderdagverblijf.

Abstract

By overexposure to UV radiation inclusive sunburns during childhood man has a higher chance to develop skin cancer in a later stage life. Even one severe sunburn in childhood increases the risk of skin cancer in later years. In order to make a difference in the incidence of skin cancer, the number of sunburns and excessive exposure to UV radiation, in particular at an early age has to decrease.

More and more children attend the daycare and this makes it an interesting research group to promote the prevention of skin cancer. What measures do the day care centers take at this time against the negative effects of UV radiation? The main question of this research is as follows:

What can currently be improved at day care centers in the Netherlands in order to minimize negative effects of sun exposure in children between 0-4 years?

In this study the attitudes, actions and protocols of ten different day cares are mapped. This is done through literature research, desk research and a qualitative field research. The sub-questions pertaining to the practical research were answered using a semi-structured interview, which was conducted with both managerial and pedagogical staff. The topics of the interview are originated from the knowledge gained during the literature search.

From this study it can be concluded that an adequate strategy for protection against the sun requires a combination of effective interventions. The most effective interventions to protect children from UV radiation appear to be seeking shade, use sunscreen, wear clothing with a UPF of at least 15, wearing hats & caps that protect the head, neck and ears, avoiding the most intense sunshine and providing information by briefing people. Individual interventions are effective, but in practice they reinforce each other's effect.

This research shows us that child day care centers focus on a limited number of preventive measures. Guidelines and protocols of child day care centers focus primarily on using sunscreen and avoiding the sun between noon and three o'clock in the afternoon. Also pedagogical and managerial staff are focusing on using sunscreen and barely mention the other effective interventions. The use of sunscreen seems an intervention in itself, but this is not enough. It is also unclear to what type of weather during the seasons the child day care centers exactly start with applying these interventions. On basis of this study child day care centers are recommended to tighten up their protocols and introduce new interventions. By tightening policy and especially by involving employees and direct informing and educating children, day care centers can work on a responsible and bright future.

Voorwoord

In december 2014 heb ik mijn familie in Australië bezocht. Mijn nicht Susan van der Ham werkt daar op een kinderdagverblijf en toen ik een middagje met haar meeding, werd ik verrast door één van de kindjes. Dit meisje zei tegen mij 'No hat, No play!'. Zonder hoed mocht ik van haar echt niet naar buiten. Vanaf dat moment wist ik het zeker: Dit wordt mijn afstudeerproject! Ik ben gek op kinderen en vind het belangrijk dat de volgende generatie op een verantwoorde manier kan genieten van de zon.

Allereerst wil ik alle medewerkers van de kinderdagverblijven bedanken voor hun medewerking, ik heb met veel plezier de interviews afgenomen. Ik wil mijn familie bedanken voor hun medewerking en steun tijdens de periode van mijn onderzoek. Het onderwerp heeft voor mij een speciale betekenis omdat bij mijn oma al meerdere keren huidkanker is geconstateerd.

Ook wil ik mijn opdrachtgever Stichting Nationaal Huidfonds en in het bijzonder Jantine van 't Klooster bedanken. Haar enthousiasme heeft mij enorm geïnspireerd. Ook Jan Willem van der Sterre van het bedrijf UV-Fashions wil ik bedanken voor de bijdrage aan mijn onderzoek.

Tot slot bedank ik Kees Sijbrandij van KS Muziekonderwijs voor het maken van 'de Zonnebrand-song' en Roan Pronk voor het inzingen en Zeeger Verschuren van Fellow Films voor het regisseren van het filmpje. Dit zal tijdens mijn presentatie worden getoond ter illustratie van mijn afstudeerproject.

Lynn Sophie Duijs
2 maart 2016 te Den Haag

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Abstract	4
Voorwoord	5
Inleiding	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Doelstelling	9
1.3 Hoofd- en deelvragen Hoofdvraag	9
1.4 Begripsafbakening	9
2. Onderzoeksmethode	10
2.1 Onderzoeksontwerp	10
2.2 Deelnemers	10
2.3 Dataverzameling Literatuuronderzoek	11
Data-analyse Literatuuronderzoek	11
2.4 Dataverzameling Praktijkonderzoek	11
Data-analyse praktijkonderzoek	12
2.4 Bureauonderzoek	13
Data-analyse Bureauonderzoek	13
3. Resultaten	13
3.1 Literatuuronderzoek	13
3.1 Deelvraag 1: De negatieve effecten	13
3.1 Deelvraag 2: Mogelijkheden	14
3.1 Deelvraag 3: Betrokken Instanties	17
3.2 Bureauonderzoek	18
3.2 Deelvraag 4: Protocollen	18
3.3 Praktijkonderzoek	18
3.3 Deelvraag 5: Huidige stand van zaken	18
3.3 Deelvraag 6: Motivatie	20
3.3 Deelvraag 7: Verbetering	20
4. Conclusie	21
5. Discussie	21
6. Aanbevelingen	22
7. Literatuur	24
Bijlage	26
1. Literatuuronderzoek: Logboek	26
2. Topiclijst	30
3. Interviewvragen	30

4. Protocollen	30
5. Coderen stap 1: codes bepalen	34
6. Interviews transcripten & gecodeerd	38
7. Codebomen	61
8. Brief kinderdagverblijven	67

Inleiding

In dit hoofdstuk komen de aanleiding, doelstelling, hoofd- en deelvragen van het onderzoek aan bod.

1.1 Aanleiding

Huidkanker is op dit moment de meest voorkomende en snelst toenemende vorm van kanker, met 15.300 nieuwe gevallen in 2014 (IKNL, 2014). Er wordt dan ook wel gesproken van een snel toenemende 'huidkanker epidemie'. Huidkanker treft namelijk één op de zes Nederlanders (Gezondheid & Co, 2013). De vraag naar preventieve zorg bij deze snel toenemende vorm van kanker stijgt dan ook met ruim 5% per jaar (KWF, 2004). Preventieve zorg heeft als doel de mens gezond te houden door haar gezondheid te beschermen en te bevorderen. Schoenmaker en Van den Berg (2010) omschrijven de definitie van primaire preventie als volgt: *"primaire preventie is het voorkomen dat gezonde mensen een bepaald(e) gezondheidsprobleem, ziekte of ongeval krijgen"*. Om huidkanker en andere zon gerelateerde huidproblemen te voorkomen is het van belang dat preventie maatregelen worden genomen vanaf de jongste leeftijdsfase van het kind (Van t' Hof & Pasmans, 2009).

De kinderjaren zijn een bijzonder kwetsbare tijd voor de negatieve effecten van ultraviolette straling op de huid. Naar schatting vindt 80 % van blootstelling aan de zon plaats voor ons eenentwintigste levensjaar. Bovenmatige blootstelling aan de zon in deze eerste levensjaren van het kind verhoogt de kans op het ontwikkelen van huidkanker en een melanoom op latere leeftijd dan ook aanzienlijk (Aulbert et al., 2009). Bewezen is dat bij regelmatig gebruik van zonprotectie gedurende de eerste achttien jaar van ons leven de incidentie van basaal- en plaveiselcelcarcinoom met 78% vermindert. (Sheer, 1999).

Men is bereid om zonverbranding, huidveroudering en een groot risico tot het ontwikkelen van huidkanker als prijs te betalen voor het verkrijgen van een gebruinde huid. Het huidige ideaalbeeld van het hebben van een 'een mooi kleurtje' en het gevoel te hebben immuun te zijn voor de gevaren van een hoge mate van blootstelling van de huid aan zonlicht, is mogelijk een resultaat van gebrek aan voorlichting en kennis van de huidige generatie (Sheer, 1999). Het is tijd om de mythe van het hebben van een gebruinde huid geassocieerd met een goede gezondheid te laten verdwijnen. Bewust worden van de risico's van UV-straling is van uiterst belang om onszelf en anderen te beschermen (U.S. Departement of Health and Human Services, 2014). Het proces om kinderen bewust te maken van de negatieve effecten van zonlicht kan al op zeer jonge leeftijd starten. Kinderen met een minimale leeftijd van twee jaar kunnen zich al bewust worden en worden geattendeerd op de gevaren van zonlicht. Het is van belang dat men wordt herinnerd aan de negatieve effecten van blootstelling aan UVA en UVB -licht op lange termijn (Sheer, 1999).

In Nederland gaan 284.000 kinderen in 2013 naar het kinderdagverblijf (CBS, 2014), dat is bijna de helft van alle kinderen van 0-4 jaar in Nederland. Welke handelingen worden daar op dit moment gedaan om de negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht te beperken? Er is gekozen voor deze doelgroep omdat KWF kanker bestrijding in de periode van 2015-2018 voornamelijk zijn pijlen richt op de doelgroep van kinderen in de leeftijdsfase 4-12 door middel van het '1,2,3, Slim in de zon programma' (KWF, 2015). Dit onderzoek 'Een verantwoorde zonnige toekomst op het kinderdagverblijf' richt zich juist op kinderen in de leeftijdsfase van 0-4 jaar en kan eventueel dienen als aanvullend onderzoek.

1.2 Doelstelling

Doel voor de praktijk:

De resultaten van dit onderzoek kunnen bijdragen aan preventiemaatregelen en methoden voor het beschermen van het kind tegen negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht op het kinderdagverblijf. Preventie maatregelen en methoden dragen bij aan een aangepaste omgeving die de incidentie van huidkanker patiënten in de toekomst omlaag moet brengen.

Doel van het onderzoek:

Het doel van dit onderzoek is inzicht krijgen in het huidige handelen van de kinderdagverblijven met het oogmerk de negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht zo beperkt mogelijk te houden.

1.3 Hoofd- en deelvragen

Hoofdvraag

Wat kan er op dit moment op kinderdagverblijven in Nederland verbeterd worden om negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht bij kinderen tussen 0-4 jaar zo beperkt mogelijk te houden?

Deelvragen

- Wat zijn de negatieve effecten van blootstelling aan de zon op kinderen in de leeftijdscategorie van 0-4 jaar?
- Wat zou er gedaan kunnen worden op kinderdagverblijven om de kinderen zo maximaal mogelijk te beschermen tegen de negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht?
- Welke instanties in Nederland houden zich bezig met preventieve maatregelen voor kinderen op dagverblijven?
- Hebben de kinderdagverblijven protocollen en wat staat er in beschreven?
- Wat wordt er op dit moment door kinderdagverblijven in Nederland aan preventie gedaan om negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht zo beperkt mogelijk te houden?
- Wat zijn de beweegredenen en motivatie van de werknemers en leidinggevenden om wel of niet handelingen uit te voeren tegen de negatieve effecten van zonlicht?
- Wat zou er verbeterd kunnen worden op kinderdagverblijven binnen Nederland om de kinderen te beschermen tegen de negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht?

1.4 Begripsafbakening

Negatieve effecten: Gevolgen naar aanleiding van verbranding of verkeerd zongedrag die zich op een latere leeftijd kunnen uiten, zoals het ontstaan van verschillende vormen van huidkanker.

Zonlicht: Het zichtbare deel straling dat direct van de zon komt. Bevat o.a. UVA en UVB straling.

Preventie: Primaire preventie, vindt plaats voordat de ziekte ontstaat. Omvat activiteiten die ervoor zorgen dat bepaalde ziektes, ongevallen of gezondheidsproblemen niet ontstaan.

2. Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk wordt de gekozen onderzoeksmethodiek toegelicht. Dit wordt gedaan aan de hand van het onderzoeksontwerp, de meetinstrumenten, de dataverzameling en de data-analyse.

2.1 Onderzoeksontwerp

Er is gekozen voor een kwalitatieve onderzoeksmethode. Het doel van kwalitatief onderzoek is het in kaart brengen van ervaringen en handelingen van mensen in een bepaalde situatie (Wouters & van Zaalen, 2013). Dit onderzoek betreft de handelingen en ervaringen van werknemers op het kinderdagverblijf. Het onderzoek bestaat uit een literatuuronderzoek, een bureauonderzoek en een kwalitatief praktijkonderzoek. Het onderzoek is gestart met de literatuurfase, aan de hand van deze literatuurfase is theoretische kennis opgedaan over het onderwerp die van belang was bij het voortzetten van de andere onderzoeksmethodes en het beantwoorden van de eerste drie deelvragen. Om deelvraag vier te kunnen beantwoorden is er gekozen voor een bureauonderzoek. Bureauonderzoek wordt gebruikt om onderzoek te doen naar secundaire data, gegevens die dus al bestaan (Doorewaard & Verschuren, 2000). Om na te gaan of de gegevens voortgekomen uit het bureauonderzoek overeen kwamen met de praktijk is een praktijkonderzoek uitgevoerd. De deelvragen behorend tot het praktijkonderzoek zijn beantwoord aan de hand van een semigestructureerd interview. Een semigestructureerd interview bevat vooraf bepaalde onderwerpen, ook wel topics genoemd. De topics van het interview zijn ontstaan vanuit de kennis die is opgedaan tijdens het literatuuronderzoek (Wouters & van Zaalen, 2013). Het interview begint met een open vraag, waarna de vooraf bepaalde onderwerpen worden uitgediept door middel van doorvragen. Doordat deze interviewvariant de mogelijkheid geeft tot doorvragen levert dit vaak meer en gedetailleerde informatie op (Baarda et al., 2012), wat in dit onderzoek van uiterst belang is. Per methode is de dataverzameling en data-analyse besproken.

Overzicht gekozen onderzoeksmethodes per deelvraag:

Deelvraag 1: Literatuuronderzoek
Deelvraag 2: Literatuuronderzoek
Deelvraag 3: Literatuuronderzoek
Deelvraag 4: Bureauonderzoek
Deelvraag 5: Praktijkonderzoek
Deelvraag 6: Praktijkonderzoek
Deelvraag 7: Praktijkonderzoek

2.2 Deelnemers

Vanuit de onderzoeksvraag kwam de volgende onderzoeksgroep naar voren:

- **Leidinggevenden en pedagogisch medewerkers werkzaam op het kinderdagverblijf.**

Inclusie criteria

- Kinderdagverblijven met als doelgroep kinderen tussen de 0-4 jaar in heel Nederland
- 10 leidinggevenden en 10 reguliere werknemers van het kinderdagverblijf
- Gebruikte literatuur voor het literatuur onderzoek mag niet ouder zijn dan 20 jaar

Exclusie criteria

- BSO en naschoolse opvang
- Gastouder gezinnen
- Relevante literatuur ouder dan 20 jaar

2.3 Dataverzameling Literatuuronderzoek

Aan de hand van het literatuuronderzoek zijn de volgende deelvragen beantwoord:

- **Wat zijn de risico's van blootstelling aan UV-straling op kinderen in de leeftijdscategorie van 0-4 jaar?**
- **Wat zou er gedaan kunnen worden op kinderdagverblijven om de kinderen zo maximaal mogelijk te beschermen tegen de negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht?**
- **Welke instanties in Nederland houden zich bezig met preventieve maatregelen voor kinderen op dagverblijven?**

Het onderzoek is gestart met de literatuurfase. Er is voornamelijk gebruik gemaakt van een secundaire literatuurstudie; dit zijn gegevens verkregen uit een voortgaand onderzoek om het onderwerp te verkennen. Van belang is dat de bronnen die gebruikt zijn 'Evidence Based' zijn. Dit verhoogt de betrouwbaarheid van het onderzoek (Everdingen, 2004). De deelvragen die zijn opgesteld voor de literatuurstudie zijn aangehouden, zodat het zoeken naar de beschikbare informatie op systematische wijze gerealiseerd kon worden. Er is voornamelijk gebruik gemaakt van de databank PubMed, daarbij is gebruik gemaakt van de MeSH Database. Door middel van verschillende indextermen toe te voegen worden artikelen gefilterd. Er is gebruik gemaakt van termen als 'Child, preschool', 'Skin cancer', 'Prevention, primary', 'Child day care centers', 'Sun exposure', 'Sun damage' en 'Melanoma'. De termen zijn in verschillende combinaties met elkaar gebruikt. Naast PubMed zijn de volgende databanken geraadpleegd; HBO-Kennisbank, Google Scholar, Narcis en Chochrane Library' (zie bijlage 1). Alle gebruikte informatie is als bron opgenomen in de tekst vernoemd en tevens in de literatuurlijst vermeld volgens APA-stijl.

Data-analyse Literatuuronderzoek

Allereerst is de kwaliteit en validiteit van de artikelen beoordeeld aan de hand van de Cochrane beoordelingsformulieren (<http://netherlands.cochrane.org>). Daarna is er gekeken of het artikel relevant was voor het literatuuronderzoek. Er is gekeken naar de inleiding en de conclusie van het artikel. Als laatste in de literatuur geanalyseerd aan de hand van de volgende opgestelde vragen (Wouters & van Zaalen, 2013).

- Wat is de probleemstelling van het onderzoek?
- Welke belangrijke begrippen staan centraal en hoe worden ze gedefinieerd?
- Welke theorieën en modellen worden er in het onderzoek toegepast?
- Wat zijn de resultaten en conclusies van het onderzoek?
- Welke waardering krijgt dit artikel van anderen?
- Draagt dit artikel bij aan het vormen van een antwoord op mijn deelvraag?
- Zijn er referenties naar andere artikelen vanuit dit artikel?

2.4 Dataverzameling Praktijkonderzoek

De onderstaande deelvragen worden beantwoord na analyse van de interviews:

- **Wat wordt er op dit moment door kinderdagverblijven in Nederland aan preventie gedaan om negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht zo beperkt mogelijk te houden?**
- **Wat zijn de beweegredenen en motivatie van de werknemers en leidinggevenden om wel of niet handelingen uit te voeren tegen de negatieve effecten van zonlicht? Wat zou er volgens de geïnterviewde medewerkers verbeterd kunnen worden op kinderdagverblijven binnen Nederland om de kinderen te beschermen tegen de negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht?**
- **Wat zou er volgens de geïnterviewde medewerkers verbeterd kunnen worden op kinderdagverblijven binnen Nederland om de kinderen te beschermen tegen de negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht?**

De literatuurfase wordt vervolgd door praktijkonderzoek. Om antwoord te kunnen geven op de bovenstaande deelvragen is er gekozen om gebruik te maken van een kwalitatief praktijkonderzoek. Dit onderzoek is uitgevoerd door middel van een semigestructureerd interview onder tien verschillende kinderdagverblijven. Op elk kinderdagverblijf zijn twee participanten bevestigd; hiervan is één leidinggevende en één werknemer. De onderzoeker wilde er zeker van zijn dat tijdens de interviews saturatie optrad en heeft hierom gekozen voor tien kinderdagverblijven. Hiermee wordt bedoeld dat tijdens de afname van de interviews een punt wordt bereikt waarop zich geen nieuwe inzichten meer voordoen (Philipsen & Vernooij-Dassen, 2004). De mogelijke onderzoekspopulatie was zo groot, dat dit aantal gemakkelijk haalbaar was binnen de onderzoeksperiode. Zowel leidinggevend personeel als pedagogisch medewerkers zijn bevestigd. Dit had als reden dat in sommige grote organisaties het leidinggevende personeel niet meer op de groep staat en mogelijk een ander beeld kan hebben dan het personeel dat wel op de groep staat.

De kwalitatieve gegevens zijn verzameld aan de hand van een semigestructureerd interview. In een later stadium van het onderzoek zijn de gegevens met elkaar vergeleken. Zo wordt er om te rubriceren richting gegeven aan het antwoord. (Baarda et al., 2012). Voor het afnemen van de interviews is er aan de hand van de uit het literatuuronderzoek voortkomende effectieve interventies een topiclijst opgesteld (zie bijlage 2). Uit deze topiclijst zijn de interviewvragen voortgekomen (zie bijlage 3). De volgende regels zijn gehanteerd tijdens het afnemen van de interviews:

- Het onderzoeksdoel wordt voorafgaand aan de respondent gemeld.
- De respondenten en kinderdagverblijven blijven anoniem in het onderzoek; dit wordt hun voorafgaand gemeld.
- Alle interviews worden opgenomen door middel van een smartphone, hiervoor wordt toestemming gevraagd aan alle respondenten.
- De structuur en formulering van het interview was voor alle respondenten gelijk.
- Het interview is afgenomen in een ruimte waar slechts één respondent aanwezig is. De leidinggevende werd verzocht de ruimte te verlaten indien het interview met de pedagogisch medewerker plaatsvond op kantoor.

De eerste tien dagverblijven zijn via de mail benaderd (zie bijlage 8). Hieruit volgde een respons van 10%. Vanwege de korte onderzoeksperiode is toen gekozen om de dagverblijven telefonisch te benaderen, hieruit volgde een positieve respons van 90%. De dagverblijven zijn op locatie bezocht, enkele hadden het verzoek om het interview telefonisch af te nemen.

Data-analyse praktijkonderzoek

In het boek Wouters & van Zaalen (2013) is een gestructureerd stappenplan opgenomen voor het uitwerken en analyseren van interviews. Dit stappenplan is aangehouden. De interviews zijn opgenomen met een smartphone en vervolgens als transcript uitgetypt. Aan het eind van de interviews heeft de onderzoeker het interview samengevat zodat de participant eventuele wijzigingen kon doorgeven en toestemming geeft voor het gebruik van de verkregen gegevens. Aan de hand van het stappenplan van Wouters & van Zaalen worden codes aan relevante onderwerpen toegekend. Deze codes hebben het doel het analyseren van de interviews gemakkelijker en overzichtelijker te maken. Deze codes krijgen alle een specifieke kleur toegewezen. Zo kon de onderzoeker gegevens vergelijken van een specifiek onderwerp. Alles is terug te vinden onder een kleurkenmerk.

Stappenplan Wouters & van Zaalen (zie bijlage 5):

Stap 1: open coderen

Na het transcriberen van de interviews volgde stap één van het stappenplan van Wouters & van Zaalen. Hierin worden de relevante fragmenten voor het onderzoek geselecteerd. De fragmenten worden geselecteerd uit het transcript van één interview. Relevante fragmenten worden in een tabel geplaatst.

Stap 2: Axiaal coderen

Na het open coderen worden de fragmenten gegroepeerd en krijgen zij codes toegewezen.

Stap 3: Selectief coderen

Daarna worden de codes geselecteerd die waardevol zijn voor het onderzoek. De codes krijgen een kleur toegewezen.

De overige transcripten worden geanalyseerd aan de hand van deze codes (zie bijlage 6). De onderzoeker heeft nu een overzichtelijk beeld van verschillende fragmenten met een specifieke kleur en kan snel relevante fragmenten terug zoeken. Aan de hand van de gecodeerde interviews zijn codebomen opgesteld (zie bijlage 7). Deze codebomen geven in één blik een overzichtelijk beeld van één specifieke code. De codeboom diept de onderwerpen (codes) nog verder uit. Diverse opvattingen en gedragingen worden weergegeven. Het analyseren van de teksten aan de hand van het stappenplan heeft als doel een selectie van fragmenten te vormen, die van belang zijn voor het onderzoek. Vervolgens worden verbanden gelegd die bijdragen aan het beantwoorden van de onderzoeksvraag.

2.4 Bureauonderzoek

De onderstaande deelvraag is beantwoord door middel van een bureauonderzoek:

- **Hebben de kinderdagverblijven protocollen en wat staat er in beschreven?**

Na afloop van het praktijkonderzoek zijn alle tien de kinderdagverblijven benaderd met de vraag hun protocol toe te sturen aan de onderzoeker. Er is voor gekozen om bureauonderzoek toe te voegen aan het onderzoek om een vergelijking te kunnen maken met de gegevens verkregen uit het praktijkonderzoek. Allereerst is er door middel van praktijkonderzoek in de vorm van een semigestructureerd interview aan de geïnterviewde gevraagd of zij werken met protocollen en richtlijnen. Daarna is nagegaan in hoeverre deze richtlijnen zijn opgenomen in een beleidsprotocol. De protocollen van de kinderdagverblijven hebben gediend als bron voor het bureauonderzoek.

Data-analyse Bureauonderzoek

Alle ontvangen protocollen zijn geanalyseerd aan de hand van codes met een toegewezen kleur om het overzicht te bewaken (zie bijlage 4). De codes voortkomend uit het praktijkonderzoek zijn tevens gebruikt als codes in het bureauonderzoek. Daarna is er gezocht naar verbanden en overeenkomsten tussen de codes uit de verschillende vormen van onderzoek (Verhoeven, 2011).

3. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de deelvragen beantwoord aan de hand van de gevonden onderzoeksresultaten. De resultaten van de literatuurstudie, het bureauonderzoek en het praktijkonderzoeken worden weergegeven.

3.1 Literatuuronderzoek

Dit hoofdstuk geeft allereerst een overzicht van de gegevens voortkomend uit het literatuuronderzoek.

3.1 Deelvraag 1: De negatieve effecten

Wat zijn de risico's van blootstelling aan UV-straling op kinderen in de leeftijdscategorie van 0-4 jaar?

Blootstelling aan zonlicht en daarmee UV-straling stimuleert de melanocyten in de huid om melanine aan te maken, dit stofje zorgt voor onze bruine kleur of een zonverbranding. Beide gevallen geven een bovenmatige blootstelling aan zonlicht weer, waarin de huid inclusief de cellen waarin zich het DNA bevindt eigenlijk al beschadigd zijn (U.S. Departement of Health and Human Services, 2014). Overmatige blootstelling aan UV-straling en zonverbrandingen voor het twintigste levensjaar zijn sterk verbonden aan de ontwikkeling van grote aantallen naevi. Waaronder ook de dysplastische naevus, een naevus met histologische tekenen van onrust.

En daarmee een toegenomen risico voor de ontwikkeling van een melanoom op latere leeftijd (<http://huidziekten.nl>). UV-straling remt de werking van het afweersysteem, zorgt voor beschadigingen in het DNA- materiaal en onderdrukt de tumorafstoting. Huidkanker is direct gerelateerd aan deze effecten (Kennedy, C., 2005).

Een kind dat groeit heeft een zeer snelle celdeling. Zelfs zo snel dat alle beschadigde cellen niet genoeg tijd hebben om zich te herstellen voordat er opnieuw een celdeling plaatsvindt. Beschadigde cellen die zich delen, zorgen dus direct voor meer beschadigde cellen in het lichaam van het kind. En hoe meer beschadigde cellen, hoe groter de kans dat het kind huidkanker ontwikkelt op latere leeftijd (KWF kanker bestrijding, 2015). Bewezen is dan ook dat blootstelling aan UV straling gedurende de kindertijd de mens meer kans geeft op huidkanker dan blootstelling aan UV straling als hij of zij volwassen is (Aulbert et al., 2009). Uit onderstaande tabel (tabel 1) is af te lezen dat één enkele zonverbranding in de kindertijd (ever vs. never) de kans op het ontwikkelen van huidkanker met 91% verhoogt.

Exposure (No. of Studies)	Excess Risk (95% CI)	Comparison Groups
MELANOMA		
Sun exposure^a		
Total sun exposure (N = 28)	34% (2, 77)	N/A
Intermittent sun exposure (N = 34)	61% (31, 99)	N/A
Chronic sun exposure (N = 40)	-5% (-13, 4)	N/A
Sunburn^b		
Sunburn in childhood (N = 27)	91% (59, 130)	Ever vs never
Sunburn in adolescence (N = 13)	63% (42, 86)	Ever vs never
Sunburn in adulthood (N = 13)	44% (27, 63)	Ever vs never
Sunburn in past 5–10 years (N = 5)	62% (-1, 165)	Ever vs never
Ever sunburned in lifetime (N = 28)	59% (37, 83)	Ever vs never

Bron: Departement of Health and Human Services, 2014

3.1 Deelvraag 2: Mogelijkheden

Wat zou er gedaan kunnen worden op kinderdagverblijven om de kinderen zo maximaal mogelijk te beschermen tegen de negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht?

Bescherming tegen zonlicht en daarmee UV-straling gedurende de kinderjaren vermindert de kans op huidkanker op latere leeftijd (Saraiya et al., 2004). Jaarlijks neemt het aantal kinderen op het dagverblijf toe. Kinderen zijn de gehele dag op het kinderdagverblijf aanwezig, ook tijdens de meest intense zonuren. Dit maakt het kinderdagverblijf een interessante plek voor het oprichten van een primair preventie plan (Aulbert et al., 2009). Uit onderzoek zijn diverse effectieve interventies gebleken, deze interventies zijn zowel individueel effectief, maar versterken elkaars effect indien zij samen worden toegepast (KWF, 2015).

Om welke effectieve interventies gaat het?

Schaduwplekken

Uit het onderzoek '1,2,3, Slim in de zon' van het KWF is gebleken dat Nederland achterblijft op deze interventie. Er zijn op dit moment beperkte maatregelen en tevens wordt men niet gestimuleerd tot zonbescherming op buitenplekken (KWF, 2015). Het creëren van schaduwplekken valt onder passieve bescherming en verhoogt het comfort level van zowel kind als verzorger (pedagogisch medewerker). Het strategisch planten van bomen of het plaatsen van doeken/schaduw creërende objecten zorgt tevens voor verkoeling en is een gemakkelijke manier om UV-bescherming op te zoeken.

Schaduw weert niet alle UV-straling en is het dus nog steeds mogelijk om zonbeschadiging op te lopen in de schaduw. Deze maatregel is het meest effectief in combinatie met de volgende maatregelen (U.S. Departement of Health and Human Services, 2014).

Zonnebrand

Zonnebrandproducten zijn bewezen effectief in het voorkomen van diverse vormen van huidkanker. Er is zelfs bewezen dat zonnebrandproducten kunnen bijdragen aan een vermindering van moedervlekken, de grootste risicofactor voor het ontstaan van een melanoom. Hiervoor geldt een SPF van minimaal 15 die beschermt tegen zowel UVA als UVB straling (U.S. Departement of Health and Human Services, 2014). Opvallend is dat een zonnebrandproduct bedoeld is als een toevoegsel aan andere vormen van UV-bescherming en niet als UV-bescherming op zichzelf. Er is zelfs bewezen dat het gebruik van alleen een zonnebrandproduct, dus niet in combinatie met andere UV- beschermende strategieën, geen adequate manier van UV- protectie is (Saraiya et al., 2004). De meest effectieve manier om het optimale resultaat uit een zonnebrandproduct te behalen is om een zonnebrandproduct minimaal twintig minuten voor blootstelling aan zonlicht aan te brengen en bij blootstelling aan zonlicht eens in het uur te herhalen (Petersen & Wulf, 2013). Ook na aanraking met water, zweten of afdrogen wordt aangeraden nogmaals in te smeren. Wanneer men een zonnebrandproduct verkeerd gebruikt leidt dit tot een verkeerde interpretatie van 'beschermd zijn'. (U.S. Departement of Health and Human Services, 2014). Men verlengt de tijd dat zij blootgesteld zijn aan de zon, omdat zij geloven tolerant te zijn tegen een hogere dosis UV-straling (Petersen & Wulf). Smeert men zich niet opnieuw in of maakt men geen gebruik van andere zonbescherming strategieën dan leidt dit tot een verhoogd risico om te verbranden. Zonnebrandproducten zouden daarom altijd correct en in combinatie met de andere effectieve interventies moeten worden toegepast (Saraiya et al., 2004).

Kleding

Kleding is een betrouwbare manier om de huid te beschermen. Het wordt aanbevolen om indien mogelijk, zoveel mogelijk bedekkende kleding te dragen. Daarbij heeft dicht geweven kleding de hoogste beschermingsfactor (U.S. Departement of Health and Human Services, 2014). Kleding met een donkere kleur beschermt beter dan kleding met een lichte kleur. Een standaard wit T-shirt bevat bijv. een SPF 5 (Harvard Health Letter, 2003). Volgens Australische begrippen, wordt kleding met een UPF van 15 of hoger gezien als 'voldoende'. UPF staat voor Ultraviolet Protection Factor. Het UPF systeem beschrijft hoeveel UV-straling zowel UVA als UVB wordt geabsorbeerd door de kleding. In Nederland is er nu tevens een bedrijf op de markt genaamd UV-Fashions, dat diverse merken distribueert met een hoge UPF factor (UV- Fashions, 2015). Tevens is kleding naast schaduw en smeren ook opgenomen in het onderzoek '1,2,3 Slim in de zon'; strategie ter bevordering van zonbescherming in Nederland om huidkanker terug te dringen (KWF,2015).

Hoeden, petten & Zonnebrillen

Hoeden of petten dienen hoofd, oren en achterkant van de nek te beschermen tegen zonlicht. Daarbij geldt weer dat donkere kleuren en dicht geweven materiaal beter beschermen dan bijv. strooien hoedjes. Zonnebrillen dienen 100% UVA en UVB werend te zijn (U.S. Departement of Health and Human Services, 2014).

Vermijd intense zonuren

De zonuren met de meest intense UV-straling is tussen twaalf en drie uur 's middags. Deze uren dienen vermeden te worden (KWF kanker bestrijding, 2016).

Voorlichting

De risicoperceptie van de Nederlandse bevolking moet worden verhoogd (KWF, 2015). Risicoperceptie kan al op jonge leeftijd van start gaan. Hoe jonger een specifieke gewoonte is aangeleerd, hoe meer aanneembaar het is dat de gewoonte zich tijdens de volwassenheid doorzet. Kinderdagverblijven zijn daarom zeer geschikt om een implementatieplan voor preventie van huidkanker te introduceren (Aulbert et al., 2009).

Een voorbeeld van een primaire preventie studie op het kinderdagverblijf is de studie van Aulbert et al. uit 2009. Deze laat positieve resultaten zien van een pilot studie genaamd 'The Sunpass'. Deze studie is afgenomen op een kinderdagverblijf met kinderen tussen de nul en zes jaar. De interventie laat zien dat de introductie van een beleid incl. training voor personeel en ouders resulteert in toegenomen maatregelen betreft zonbescherming. Voorlichting is een adequate strategie om de betrokkenen te motiveren en dit is een essentiële factor bij het uitvoeren van de maatregelen. Het is van belang deze maatregelen en eventuele veranderingen te blijven herhalen.

In het onderzoek werd gebruik gemaakt van een mascotte 'Paul', een schildpad die de negatieve consequenties van overmatige blootstelling aan UV laat zien; 82 % van het personeel geeft aan te denken dat de kinderen iets geleerd hebben van Paul (Aulbert et al., 2009). Deze resultaten worden ondersteund door het onderzoek van het Nederlandse RIVM dat aangeeft dat educatie over gezondheidsonderwerpen aan kinderen van 0-4 jaar het best overkomt op een spelende manier. Dit kan in de vorm van activiteiten, dans of toneel. Gezondheidseducatie is onderdeel van erkende leefstijl- gezondheidsinterventies (RIVM, 2012).

Wanneer moeten deze interventies worden toegepast?

In de onderstaand tabel staat de zonkrachtschaal van het KNMI weergegeven in relatie tot reactie van de huid in samen werking met het KWF kankerbestrijding. De zonkrachtschaal geeft een beeld van de verwachte hoeveelheid UV-straling die het aardoppervlak bereikt, uitgedrukt in zonkracht. Hierin worden UVA en UVB straling van elkaar onderscheiden (<http://knmi.nl>). UVB-straling veroorzaakt zonverbranding en vormt 5% van de UV-straling die ons aardoppervlak bereikt.

UVA-straling vormt 95% van de straling die het aardoppervlak bereikt en deze straling is in staat door te dringen tot in de lederhuid. UVA-straling veroorzaakt zonder pijn schade aan de huid wat zich kan resulteren in huidkanker en huidveroudering (KWF kanker bestrijding, 2014). De UV-index varieert in Nederland van één, minimale UV-straling tot acht, maximale UV-straling (<http://knmi.nl>).

Effectieve interventies dienen te worden toegepast vanaf een UV-index van 3 (<http://smeerjein.nl>). In de tabel is te zien dat een zonkracht van 3 na vijftig minuten roodheid kan veroorzaken; dit effect kan echter pas later zichtbaar worden. De tabel geeft slechts een indicatie, huidtypen en delen van de huid verschillen qua gevoeligheid. Een UV-index van 3 of hoger is niet afhankelijk van de temperatuur. Bewolking vermindert de zonkracht, maar voornamelijk de warmtestraling. Bewolking heeft een minder sterk effect op de vermindering van UV-straling. Slechts de helft van deze straling is afkomstig uit de richting van de zon. De rest van de straling bereikt ons door verstrooiing in de lucht wat zorgt voor weerkaatsing van UV straling. Ook in de schaduw wordt UV-straling dus maar met de helft voorkomen. In Nederland geldt een UV-index van 3 of hoger van april tot en met oktober (<http://knmi.nl>).

De zonkrachtschaal van het KNMI i.s.m. KWF Kankerbestrijding.

Zonkracht	Omschrijving	Roodkleuring onbeschermdde huid na x minuten	Huid verbrandt
1 - 2	vrijwel geen	100 - 50	
3 - 4	zwak	35 - 25	
5 - 6	matig	25 - 15	gemakkelijk
7 - 8	sterk	15 - 10	snel
9 - 10 en hoger	zeer sterk	minder dan 10	zeer snel

Bron: KNMI

3.1 Deelvraag 3: Betrokken Instanties

Welke instanties in Nederland houden zich bezig met preventieve maatregelen voor kinderen op dagverblijven?

Bewust worden van de risico's die verbonden zijn aan blootstelling aan zonlicht is van uiterst belang om onszelf en onze omgeving te beschermen. Ondanks de maatregelen die op dit moment al worden getroffen is er wereldwijd nog steeds een stijgende lijn in de toename van huidkanker patiënten. Maar met adequate steun en samenwerking van diverse instanties kan preventieve zorg bij huidkanker werken. Dit succes vraagt om behoudende betrokkenheid en coördinatie van verschillende instanties en sectoren (U.S. Departement of Health and Human Services, 2014). Voor kinderdagverblijven binnen Nederland houden de volgende instanties zich bezig met preventieve maatregelen:

- KWF kanker bestrijding, in de periode van 2015-2018 wordt het 'Sun Smart' programma geïntroduceerd. Doel van dit programma is om het aantal zonverbrandingen in de leeftijd van 4-12 jaar met 4% te doen afnemen gedurende deze periode. Dit programma geldt echter niet voor de leeftijd van 0-4 jaar.
- Het KWF benoemt de volgende instanties voor primaire en secundaire preventie betreft huidkanker voor de doelgroep kinderen 0-4 jaar:

Centrale doelgroep	Primaire communicatie- doelgroepen	Secundaire communicatie- doelgroepen
Kinderen 0-4	Ouders/verzorgers Consultatiebureaus	Overheid en beleidsinstanties Partners (privaat en Ngo's)
Kinderen 4-12	Ouders/verzorgers Directie en medewerkers primair onderwijs en BSO's Bestuur en medewerkers outdoor/verenigingen	Overheid en beleidsinstanties Partners (privaat en Ngo's)
Kinderen 12-18	Jeugd zelf	Overheid en beleidsinstanties Partners (privaat en Ngo's); zonnestudio's

Bron: KWF, 2015

- RIVM, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu houdt zich bezig met verkennend onderzoek naar de mogelijkheden voor een aanpak voor gezonde Kinderdagverblijven en gezonde Peuterspeelzalen (RIVM, 2014). Het RIVM houdt zich bezig met bevordering van de gezondheid van de Nederlandse bevolking. Zij heeft het onderwerp huidkanker en preventie hiervan als nevenactiviteit (Plokker, 2012).
- Organisaties waarmee kinderopvangorganisaties samenwerken, waaronder: huisartsen, consultatiebureaus, GGD, JGZ, scholen, gemeenten, kinderdagverblijven in de buurt, buurtnetwerken, MOgroep en FCB (RIVM, 2014).

Instanties die zich in het algemeen bezighouden met preventie tegen huidkanker:

- KWF Kanker bestrijding (www.kwf.nl)
- Stichting Nationaal Huidfonds (www.huidfonds.nl)
- Stichting Melanoom (<https://www.kanker.nl/organisaties/stichting-melanoom>)
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (<http://www.rivm.nl/>)
- Nederlandse vereniging van Huidtherapeuten (www.huidtherapie.nl)
- Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie (www.nvdv.nl)
- Huidpatiënten Nederland (<http://www.huidpatienten-nederland.nl>)

3.2 Bureauonderzoek

De onderstaande deelvragen zijn beantwoord na analyse van de protocollen:

- **Hebben de kinderdagverblijven protocollen en wat staat er in beschreven?**

3.2 Deelvraag 4: Protocollen

Hebben de kinderdagverblijven protocollen en wat staat er in beschreven?

Vier van de tien dagverblijven geven aan een protocol te hebben en hebben dit protocol tevens toegestuurd. Drie kinderdagverblijven geven aan wel naar het protocol gezocht te hebben maar helaas niets te hebben gevonden met betrekking tot een 'zon-protocol'. De drie overgebleven dagverblijven geven aan de protocollen toe te sturen, maar deze zijn niet ontvangen waardoor zij niet in het onderzoek zijn geïnccludeerd. Eén van de vier protocollen met betrekking tot buitenspelen bevat geen inhoud over zonbescherming. Onderwerpen als veiligheid, speelplekken en uitstapjes komen aan de orde, maar er wordt niets benoemd over zonbescherming of zonbeleid.

De onderstaande onderwerpen komen in de overige drie protocollen naar voren:

- Kinderen moeten minimaal twee keer per dag worden ingesmeerd
- Tussen 12:00 en 15:00 wordt er niet buiten gespeeld
- Er wordt ouders gevraagd een petje/hoedje mee te geven

De volgende onderwerpen kwamen slechts in één of twee protocollen aan de orde:

- Het creëren van schaduwplekken d.m.v. parasols en doeken.
- Recreatieve activiteiten, zoals het plaatsen van badjes met mooi weer zijn altijd in de schaduw geplaatst
- Kinderen mogen niet langer dan drie uur achter elkaar buiten spelen
- Er wordt met het smeren extra gelet op gevoelige zones zoals hoofdhuid, neus, oren en nek
- Kinderen onder de zes maanden worden zoveel mogelijk uit de zon gehouden

De protocollen geven verschillende momenten aan wanneer men begint met het nemen van maatregelen t.b.v. zonbescherming. Zo smeert de één vanaf maart t/m oktober en de andere kinderdagverblijven in de zomer.

3.3 Praktijkonderzoek

De onderstaande deelvragen zijn beantwoord aan de hand van de afgenomen interviews:

- **Wat wordt er op dit moment door kinderdagverblijven in Nederland aan preventie gedaan om negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht zo beperkt mogelijk te houden?**
- **Wat zijn de beweegredenen en motivatie van de werknemers en leidinggevenden om wel of niet handelingen uit te voeren tegen de negatieve effecten van zonlicht ?**
- **Wat zou er volgens de geïnterviewde medewerkers verbeterd kunnen worden op kinderdagverblijven binnen Nederland om de kinderen te beschermen tegen de negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht?**

3.3 Deelvraag 5: Huidige stand van zaken

Wat wordt er op dit moment door kinderdagverblijven in Nederland aan preventie gedaan om negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht zo beperkt mogelijk te houden?

Negen van de tien kinderdagverblijven, zowel pedagogisch medewerkers als leidinggevenden geven in het interview aan zonbeleid of een protocol 'zonbescherming' in bezit te hebben. Onderstaande tekst gaat dieper in op de verschillende bewezen effectieve interventies en de toepassing in de hedendaagse praktijk.

Smeren (zie bijlage fig. 7.1)

De geïnterviewde medewerkers geven hun smeergedrag gemiddeld een 7,5. De leidinggevenden geven zichzelf gemiddeld een 8,6 en de pedagogisch medewerker een 6,8. Alle kinderdagverblijven geven aan minimaal twee keer per dag te smeren. Elke keer voor het naar buiten gaan smeren zij de kinderen opnieuw in. Gaan zij vaker naar buiten, dan smeren zij vaker. Gemiddeld zijn de kinderdagverblijven s 'morgens één uur buiten en s 'middags varieert dit van één uur tot drie uur met mooi weer. Ook geven negen van de tien kinderdagverblijven aan extra bij te smeren tijdens het buitenspelen en dan voornamelijk de kinderen met een bleek huidje die snel verbranden. De helft van de kinderdagverblijven geeft aan de kinderen een half uur voor het buitenspelen in te smeren; de andere helft vindt dit soms lastig en niet haalbaar. Het jaargetijde en moment dat kinderdagverblijven beginnen met smeren verschilt sterk. Zo geven de meeste kinderdagverblijven aan te smeren in de zomer of met zonnig weer, maar in de interviews werd bijvoorbeeld ook gezegd: te smeren 'als het echt heel erg warm is'. Leidinggevende en werknemer van hetzelfde dagverblijf gaven soms afwijkende antwoorden.

Schaduwplekken (zie bijlage fig. 7.2)

Alle kinderdagverblijven geven aan dat ze vooral bij baby's erop letten dat zij in schaduwplekken worden gehouden. Baby's kunnen nog niet bewegen en liggen daarom altijd op afgeschermd plekken, zij hebben doeken boven de babyboxen en luifeltjes boven de wandelwagens. Voor de oudere kinderen worden schaduwplekken gecreëerd door middel van bomen, schaduw van het gebouw, doeken, tenten en parasols. Bij één kinderdagverblijf wordt er gebruik gemaakt van UV-werende doeken, maar deze bedekken op dit moment de helft van het speelplein en worden nog gezien als 'uitprobeersel'. Een ander kinderdagverblijf heeft zelf verplaatsbare parasols bedacht, op het speelplein zijn meerder punten gemaakt waar de parasol in gestoken kan worden. Zo wordt er rekening gehouden met het draaien van de zon. Kinderdagverblijven geven aan het lastig te vinden om de kinderen alleen maar in de schaduw te houden. Ze organiseren wel activiteiten in de schaduw, maar kinderen zijn erg beweeglijk. Ook de zandbak en andere vormen van spel en recreatie vinden bij enkele kinderdagverblijven nog wel eens onbeschermd in de zon plaats.

Intense zonuren

Alle kinderdagverblijven geven aan tussen twaalf en drie de zon te ontwijken. De dagen waarop zij ervoor kiezen om deze maatregel uit te voeren verschilt wederom sterk. Zij hebben ook rekening te houden met het ritme van het kind ; de allerjongsten slapen vaak nog tussen deze tijden.

Hoeden, petten & kleding

Bij geen enkel kinderdagverblijf is het verplicht een hoedje of petje te dragen. Alle kinderdagverblijven vragen ouders om een petje of hoedje mee te brengen. Zodra zij dit doen kunnen ze het de kinderen verplichten. Eén medewerker geeft aan dat het vragen om petjes en hoedjes is opgenomen in het protocol. Kleding wordt in de antwoorden vrijwel niet benoemd. Eén kinderdagverblijf is bekend met UV-werende pakjes; dit omdat ouders het meegeven voor hun kinderen. Een enkel kinderdagverblijf geeft aan dat de kinderen met mooi weer met een ontbloot bovenlijf mogen spelen.

Voorlichting

Van de geïnterviewde medewerkers geeft 64,3% niets te doen aan preventieve voorlichtende activiteiten in het dagprogramma. Indien de ondervraagden geen voorlichtende activiteiten ondernamen, werd nog doorgevraagd naar liedjes en spelletjes etc. Eén kinderdagverblijf geeft aan gebruik te maken van een mascotte Puk. Deze mascotte wordt gebruikt in verschillende thema's, zoals de zomer. In de zomer vraagt Puk de kinderen waarom zij zich moeten insmeren. 21,4% geeft aan de kinderen uitleg te geven over het smeren; zij vertellen wat er gebeurt als je dit niet doet. Op eigen initiatief worden enkele activiteiten bedacht. Er worden spelletjes gemaakt van het insmeren, informatie opgehangen voor ouders en liedjes bedacht over de zon. Pedagogisch medewerkers geven aan dat kinderen het insmeren leuk vinden als zij er een activiteit aan koppelen.

3.3 Deelvraag 6: Motivatie

Wat zijn de beweegredenen en motivatie van de werknemers en leidinggevenden om al dan niet handelingen uit te voeren tegen de negatieve effecten van zonlicht ?

De pedagogisch medewerkers en de leidinggevenden is gevraagd of het onderwerp zonbescherming leeft binnen het kinderdagverblijf. Meer dan de helft van de leidinggevenden geeft aan dat werknemers protocollen uit voeren zoals deze in het protocol beschreven staan. Zij geven aan dat deze protocollen en richtlijnen leven binnen het kinderdagverblijf, maar het onderwerp zelf niet.

De helft van de pedagogisch medewerkers geeft aan dat het onderwerp niet leeft binnen het kinderdagverblijf. Van de medewerkers geeft 37,5% aan dat zij het wel heel belangrijk vinden, aangezien zij op de hoogte zijn van de risico's van blootstelling aan zonlicht. De resterende groep geeft hetzelfde aan als de leidinggevende. Zij houden zich aan de protocollen en deze protocollen worden regelmatig besproken.

3.3 Deelvraag 7: Verbetering

Wat zou er volgens de geïnterviewde medewerkers verbeterd kunnen worden op kinderdagverblijven binnen Nederland om de kinderen te beschermen tegen de negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht?

Verbetering protocollen (zie bijlage fig. 7.4)

Alle werknemers en leidinggevenden geven aan te werken met protocollen en richtlijnen. Drie kwart van de geïnterviewde medewerkers geeft aan tevreden te zijn met het huidige protocol. Zij zien geen mogelijkheden of handswijze in het protocol om de kinderen nog beter te beschermen. Het resterende kwart geeft aan dat zij behoefte heeft aan een meer actieve benadering van deze protocollen en voorlichting over dit onderwerp.

Verbeterpunten (zie bijlage fig. 7.4)

Op de vraag of zij mogelijk manieren zagen buiten het protocol om de kinderen nog beter te beschermen gaf 85,7% een alternatief. De volgende punten kwamen aan bod:

- Behoefte aan meer schaduw
- Aanschaf petjes & hoeden
- Aanschaf UV-werende kleding
- Langere tijd tussen insmeren en naar buiten gaan
- Bewustwording ouders d.m.v. voorlichting
- Thema avond(en) over dit onderwerp onder het personeel

Overheid

Op de vraag of de overheid een bijdrage zou kunnen leveren aan het beschermen van de kinderen antwoordde drie kwart van de ondervraagden bevestigend. Zij zien dit terug in de vorm van voorlichting & campagnes (60%), een vast protocol voor ouders, gratis zonnebrand en een algemeen protocol geldend voor alle kinderdagverblijven binnen Nederland.

4. Conclusie

Het doel van dit onderzoek was inzicht krijgen in de protocollen en het huidig handelen betreffende zonbescherming van kinderdagverblijven in Nederland en het eventueel verbeteren hiervan. De hoofdvraag luidde als volgt: *“Wat kan er op dit moment op kinderdagverblijven in Nederland verbeterd worden om negatieve effecten van blootstelling aan zonlicht bij kinderen tussen 0-4 jaar zo beperkt mogelijk te houden?”*

Uit het onderzoek kan worden geconcludeerd dat alle kinderdagverblijven maatregelen nemen om de kinderen te beschermen tegen UV-straling. Zij geven allen aan te werken met vaste richtlijnen, die gelden voor alle werknemers. Opvallend is dat 71,4% aangeeft tevreden te zijn met de huidige protocollen en richtlijnen en geen behoefte heeft aan verandering hiervan. Nader bureauonderzoek toont aan dat slechts 30% van de kinderdagverblijven beschikt over een protocol zonbeleid dat is opgenomen in een beleidsmap. Van de kinderdagverblijven beschikt 40% niet over een soortgelijk protocol, maar zij ervaren wel afspraken die mondeling worden overgedragen en leiden tot concreet handelen op de werkvloer. De overgebleven 30% geeft aan de protocollen toe te sturen, maar deze zijn niet ontvangen waardoor zij niet in het onderzoek zijn geïncludeerd.

Richtlijnen en protocollen van de kinderdagverblijven richten zich voornamelijk op het insmeren van de kinderen en het ontwijken van de zon tussen 12:00 en 15:00 uur. Ook de werknemers van de dagverblijven richten zich op dit moment voornamelijk op het insmeren en hebben het nauwelijks over andere interventies. Het smeren van een zonnebrandcrème lijkt nu een interventie op zichzelf, maar dit is niet voldoende. Ook is onduidelijk bij welk weertype tijdens de jaargetijden de dagverblijven precies starten met het toepassen van deze interventies. Kreten als ‘als het heel erg warm is’ of ‘hmm, gewoon echt dat je denkt ja we moeten’ tonen aan dat hier geen concrete afspraken over zijn. In één enkel geval is in het protocol een specifieke periode opgenomen.

De conclusie dat kinderdagverblijven zich vooral richten op een beperkt aantal preventieve maatregelen die voldoen aan regelgeving en protocollen lijkt uit het onderzoek af te leiden. Van de kinderdagverblijven doet 64,3% niets aan voorlichtende activiteiten. Ze vinden de kinderen te jong of relateren de gevolgen van huidkanker op latere leeftijd nog niet aan hun doelgroep. Eveneens wordt de opvoedkundige factor en waarde van het betrekken van de kinderen bij de maatregelen slechts beperkt onderkend. Een adequate strategie voor zonbescherming vraagt om motivatie en kennis van de werknemers en leidinggevenden. Het is van belang om de kennis van de kinderdagverblijven op het gebied van zonbescherming op peil te houden en passende interventies te introduceren.

5. Discussie

In het onderzoek was het aantal interviews vastgesteld op twintig, maar door een aantal afzeggingen zijn er veertien interviews afgenomen. Dit aantal voldoet aan de maatstaven voor dit onderzoek, aangezien er inhoudelijke verzadiging optrad. Er kwam geen nieuwe informatie meer aan bod tijdens het afnemen van de interviews (Wouters & van Zalen, 2013). De geselecteerde kinderdagverblijven bevinden zich allen in de Randstad. De studie behandelt niet de protocollen van kinderdagverblijven buiten de Randstad bijv. in het zuiden van Nederland. Daarentegen zijn de resultaten wel te generaliseren aangezien enkele kinderdagverblijven die de onderzoeker heeft geïnterviewd meer dan zestig locaties hebben binnen Nederland. De protocollen zijn afkomstig van de hoofdkantoren en geldend voor alle locaties. Er is geen onderscheid gemaakt tussen de grote- en private, vaak kleinere kinderdagverblijven in het analyseren van de resultaten. Dit was niet haalbaar binnen de onderzoeksperiode. Nader onderzoek naar visie en protocollen zou interessante gegevens op kunnen leveren.

Er is besloten om meerdere methodes van onderzoek toe te voegen om de betrouwbaarheid van het onderzoek te verhogen. De kinderdagverblijven is gevraagd hun protocollen aan de onderzoeker te sturen. Drie kinderdagverblijven hebben niet gereageerd waardoor niet alle protocollen binnen de onderzoeksperiode zijn ontvangen. Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te verhogen zijn bij het analyseren van de gegevens van het bureauonderzoek deze resultaten geëxcludeerd.

Onderzoek toont aan dat een tekort aan vitamine D een opkomend probleem blijkt. Een vitamine D tekort wordt veroorzaakt door een tekort aan zonlicht. Vitamine D is niet alleen onmisbaar voor sterke botten maar ook bij het voorkomen van bepaalde chronische ziektes, diabetes, hoge bloeddruk en zelfs bepaalde vormen van kanker (Wuister et al., 2002). Dat maakt de relatie tussen zonlicht en een gezonde omgang met de zon complex. Te weinig zonlicht geeft grote risico's voor onze botten en andere gezondheidsproblemen, maar teveel zonlicht verhoogt het risico op huidkanker en oogziekten (U.S. Departement of Health and Human Services, 2014). Vanuit het Voedingscentrum Nederland wordt daarom het advies gegeven om alle kinderen van nul tot en met drie jaar 10 mcg aan vitamine D supplement aan te bieden (Voedingscentrum, 2014).

Ander onderzoek toont aan dat de voordelen van blootstelling aan zonlicht zwaarder wegen dan de nadelen van blootstelling aan zonlicht. Zonlicht heeft een bloeddrukverlagende werking en draagt daarom bij aan vermindering op de kans op een hartaanval of beroerte (Paddock, 2013). Het volledig ontwijken van de zon is niet realistisch en zonlicht heeft een positief effect op ons gevoel van welbevinden en heeft ook een positieve invloed op onze gezondheid. Deze studie concludeert dan ook niet dat men de zon volledig moet vermijden. Het is van belang dat men al jong 'leert omgaan met de zon'. Een gebrek aan kennis en voorlichting over dit onderwerp geeft een onverantwoorde omgang met de zon als resultaat. Dit heeft zonverbranding en overmatige blootstelling aan UV-straling als gevolg (U.S. Departement of Health and Human Services, 2014).

Ontwikkeling en legitimering van het beroep Huidtherapie

In dit onderzoek verdiept de onderzoeker zich in de mogelijke andere beroepsrollen van de Huidtherapeut. Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek kan zij zich mogelijk inzetten in voorlichtende functies en zo een rol spelen in primaire preventie van huidkanker. Zo kan de huidtherapeut zich bijv. inzetten in het ontwikkelen van een campagne of het organiseren van diverse voorlichtingsavonden. Het beroep van huidtherapeut kan een wezenlijke bijdrage leveren en van betekenis zijn en dus hierdoor meer naamsbekendheid krijgen. Ervaring en kennis worden op een andere manier toegepast.

6. Aanbevelingen

Met de uitkomsten van dit onderzoek kunnen verschillende aanbevelingen worden gedaan.

Protocollen

Alle kinderdagverblijven wordt aangeraden een zonprotocol op te nemen in de beleidsmap. Werknemers geven aan graag te werken met vaste richtlijnen en protocollen die zij kunnen terug zoeken (deelvraag 6). In deze protocollen wordt aanbevolen de volgende richtlijnen op te nemen:

- Strategieën met als doel zonbescherming dienen te worden ingezet bij een UV-index van 3 (<http://smeerjein.nl>). Pedagogisch medewerkers kunnen dit dagelijks gemakkelijk terug vinden op het internet (<http://knmi.nl>). Voor medewerkers met een smartphone bestaat er ook een applicatie, deze is te downloaden onder de naam Ultraviolet Uv Index.
- Kinderen worden minimaal 20 minuten voor het naar buiten gaan ingesmeerd met een SPF van minimaal 15. Indien men langer buiten speelt, dient dit na één uur herhaald te worden. Kinderen met een bleek huidje worden extra goed in de gaten gehouden (Petersen & Wulf, 2013).
- Bij dagen met een UV-index van 3 of hoger wordt er niet tussen 12:00 en 15:00 buiten gespeeld (KWF, 2015).

- Er wordt gestreefd naar het creëren van zoveel mogelijk schaduwplekken door middel van natuurlijke schaduw en verplaatsbare elementen (parasols, doeken & luifels). Men dient regelmatig de schaduwplekken te bekijken, omdat schaduw niet consistent is. Activiteiten worden zo veel mogelijk in de schaduw georganiseerd (U.S. Departement of Health and Human Services, 2014).
- Alle kinderen dienen een hoed of pet in bezit te hebben die oren, nek en hoofd beschermt. Kinderen zonder hoed of pet dienen bij een UV-index van 3 of hoger in een zon beschermd gebied te spelen. Er moet een beperkt aantal petten & hoeden beschikbaar zijn op het dagverblijf waar kinderen zonder hoed gebruik van kunnen maken. Ook pedagogisch medewerkers dienen zelf een hoed of pet te dragen, ter bescherming van henzelf maar ook omdat zij het goede voorbeeld dienen te geven. (U.S. Departement of Health and Human Services, 2014).
- Kinderen mogen niet buiten spelen met een ontbloot bovenlichaam. Wordt er gebruik gemaakt van badjes of andere recreatie mogelijkheden, dan dienen zij een T-shirt te dragen of zwembkleding met een UPF van minimaal 15 (Harvard Health Letter, 2003).

Leren omgaan met de zon

Van groot belang naast beleid dat vastgelegd wordt in een protocol is dat de kinderen 'leren omgaan met de zon'. Uit de resultaten van dit onderzoek kan worden aanbevolen om kinderen op jonge leeftijd spelenderwijs voor te lichten over UV-straling en de effectieve interventies (Aulbert et al., 2009) (RIVM, 2012). De volgende aanbevelingen worden gedaan:

- De kinderen spelenderwijs bekend maken met de UV-index. En dat er zonbescherming maatregelen getroffen dienen te worden bij een UV-index van 3 (<http://smeerjein.nl>).
- Gebruik maken van voorlichtingsprogramma's. Kindvriendelijke programma's om de kinderen bewust te maken van de risico's van UV-straling. Dit kan aan de hand van een mascotte, liedjes, knutsel- activiteiten, uitleg en spelletjes etc. (Aulbert et al., 2009). Deze voorlichtingsmogelijkheden dienen opgenomen te worden in het dagprogramma van de dagverblijven. Speciaal voor het onderzoek 'Een verantwoorde zonnige toekomst op het kinderdagverblijf' is de 'Zonnebrand Song' ontwikkeld. In dit liedje komen diverse effectieve interventies aan bod. Bij de 'Zonnebrand Song' is ook een clip geregisseerd met een dansje met betrekking op zonbescherming. Dit liedje en de clip worden tijdens de eindpresentatie gepresenteerd.
- Nader onderzoek naar voorlichting bij jonge kinderen is mogelijk interessant. Er kan bijvoorbeeld onderzoek gedaan worden naar diverse voorlichtingsinterventies en welke het meeste resultaat bereiken.

Voorlichting

Werknemers van het kinderdagverblijf geven aan behoefte te hebben aan meer voorlichting en een actieve benadering van de protocollen. Een adequate strategie gericht op zonbescherming vraagt om motivatie. Deze wordt versterkt door het verstrekken van informatie en kennis. Voorlichtingsavonden voor personeelsleden en ouders wordt geadviseerd als onderdeel hiervan (Aulbert et al., 2009).

7. Literatuur

Aulbert, W., Parpart, C., Schulz-Hornbostel, R., Hinrichs, B., Kru"ger-Corcoran, D., & Stockfleth, E. (2009) Certification of sun protection practices in a German child day-care centre improves children's sun protection – the 'SunPass' pilot study. *BJD British Journal of Dermatology*. 2009 161 (Suppl. 3), pp5–12, DOI 10.1111/j.1365-2133.2009.09443.x

Baarda, Hulst, van der & Goede, de (2012). *Basisboek interviewen. Handleiding voor het voorbereiden en afnemen van interviews*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.

Doorewaard, H & Verschuren, P. (2015). *Het ontwerpen van een onderzoek* (5^e druk). Amsterdam: Boom Lemma uitgevers.

Harvard Health Letter (2003) Here comes the sun! So watch out! *Harvard medical school*. Volume 28 Nummer 8 June 2003

Het Voedingscentrum *Rapportage consultatieronde vitamine D- suppletieadviezen (inclusief vitamine K)*. (2011). Het Voedingscentrum Mei 2011, Den Haag. Geraadpleegd 28, 1, 2016 van: <http://www.voedingscentrum.nl/assets/uploads/documents/voedingscentrum/professionals/rapport%20consultatieronde%20vitamine%20d%20def.pdf>

Kennedy, C. (2005). Omgevings- en erfelijke risicofactoren voor huidkanker: een beknopt overzicht van de literatuur, onderzoeksresultaten in Nederland en volksgezondheidsaspecten. *Nederlands Tijdschrift voor Dermatologie & Venereologie*. Vol. 15, 302.

KWF Kanker Bestrijding (KWF, 2014). *Zon verstandig. Geef huidkanker minder kans*. Geraadpleegd 26, 2, 2016 van: <https://www.kwf.nl/SiteCollectionDocuments/brochure-Zonverstandig-Geef-huidkanker-minder-kans.pdf>

KWF Kanker Bestrijding (KWF, 2015). *1,2,3 slim in de zon. Strategie ter bevordering van zonbescherming in Nederland om huidkanker terug te dringen*. Geraadpleegd van https://dub123.mail.live.com/mail/ViewOfficePreview.aspx?messageid=mgAUN_KFuC5RGD62w75adbNg2&folderid=flinbox&attindex=0&cp=-1&attdepth=0&n=27239136

KWF Kanker Bestrijding (KWF, 2016). *Feiten, cijfers & advies over huidkanker en verstandig zonnen*. Geraadpleegd van: https://www.kwf.nl/SiteCollectionDocuments/2016_Q1_Zon%20en%20huidkanker.pdf

Nederlandse Kankerregistratie (2014). *Meest voorkomende soorten kanker*. Geraadpleegd van: <http://www.cijfersoverkanker.nl/>

Paddock, C. (2013, 08 mei). *Sun Exposure Benefits May Outweigh Risks Say Scientists*. Geraadpleegd op van <http://www.medicalnewstoday.com/articles/260247.php>

Petersen, B. & Wulf, H. C. (2013). Review Article: Application of sunscreen – theory and reality. *Photodermatology, Photoimmunology & Photomedicine*. 30: 96–101. doi:10.1111/phpp.12099

Philipsen, H., & Vernooij-Dassen, M. (2004, oktober). Kwalitatief onderzoek: nuttig, onmisbaar en uitdagend*. *Huisarts en Wetenschap*, 47(10), 288-292. Geraadpleegd van <http://assortiment.bsl.nl/files/db592e09-8170-47db-86d6-2326ee172eb1/kwalitatiefonderzoekph.pdf>

Plokker, M. (2012). *Huidkanker; beter voorkomen als genezen?* Geraadpleegd van HBO Kennisbank op 26, 2, 2016 van: <http://hh.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:54644/DS1>

Saraiya, M., Glanz, K., Briss, P.A., Nichols, P., White, C., Das, D., Smith, J., Tannor, B., Hutchinson A.B., Wilson, K.M., Gandhi, N., Lee, N.C., Rimer, B., Coates, R.P., Kerner, J.F., Hiatt, R.A., Buffler, P., & Rochester, P. (2004) Interventions to Prevent Skin Cancer by Reducing Exposure to Ultraviolet Radiation, A Systematic Review. *American Journal Of Preventive Medicine.*;27(5):422–466) © doi:10.1016/j.amepre.2004.08.009

Van den Berg, M. & Schoemaker, C.G. (2010). *Effecten van preventie, Deelrapport van de VTV 2010, Van gezond naar beter* (RIVM-rapportnummer: 270061007). Geraadpleegd van http://www.vtv2010.nl/object_binary/o9241_Rivm03-Effecten-van-preventie-VTV-2010.pdf

Sheer (1999). Issues in summer safety: a call for sun protection. *Pediatric Nursing*, Vol.25 May/June, Issue 3

Redactie Gezondheid & Co (2013). *Zonnen zorgt voor huidkankerepidemie*. Geraadpleegd van <http://www.gezondheidenco.nl/zonnen-zorgt-voor-huidkankerepidemie-wat-is-de-oorzaak-van-huidkanker/>

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Verkenning aanpak Gezonde Kinderopvang. (2014). *Verkenkend onderzoek naar de mogelijkheden voor een aanpak Gezonde Kinderdagverblijven en Gezonde Peuterspeelzalen*. Geraadpleegd 30, 1, 2016 van: https://www.loketgezondleven.nl/sites/default/files/o20984_RIVM-rapport-Verkenning-aanpak-Gezonde-Kinderopvang.pdf

U.S. Departement of Health and Human Services (2014) *The Surgeon General's Call to Action to Prevent Skin Cancer*. Washington, DC: U.S. Dept of Health and Human Services, Office of the Surgeon General; 2014. Geraadpleegd, 28, 1, 2016 van: <http://www.surgeongeneral.gov/library/calls/prevent-skin-cancer/call-to-action-prevent-skin-cancer.pdf>

Van t' Hof & Pasmans (2009). De jonge en de volwassen huid: verschillen en consequenties voor de dagelijkse praktijk. *Bijblijven*. Volume 25, Issue 10 , pp 7-14

Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek?* (4e ed.). Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

Visser & Huynen (2014). *Minder kinderen naar kinderdagverblijven*. Verkregen op 11-10-2015 van, <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/jongeren/publicaties/artikelen/archief/2014/2014-4024-wm.htm>

Wouters & Zaalen, van (2013). *Praktijkgericht onderzoek in de paramedische zorg*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Wuister, J. D., Van der Meer, I. M., Huisman, W., & Lutjenhuis, M. J. T. H. (2002). Herontdekking vitamine D-tekort; gegevens uit de Schilderswijk. *epidemiologisch bulletin*, 37(2), 8-11. Geraadpleegd op 27, 2, 2016 van <http://www.ggdhaaglanden.nl/web/file?uuid=2835ef6b-e0a3-481f-bd39-72a91fe9dc32&owner=cc2cbe41-244d-4abf-99a9-27af7eb22b8c>.

Bijlage

1. Literatuuronderzoek: Logboek

Datum	Relevantie	Jaartal	Databank	Zoekterm	Hits	Link
29-09	Aanleiding, deelvraag 1 & 2, aanbevelingen	2009	PubMed	'Child day care centre' AND 'Skin Neoplasms'	17	http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/19775351
01-10	Deelvraag 2, aanbevelingen	2003	PubMed	'Clothing' AND 'Sun Protection Factor'	3 (similar articles)	http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=harvard+health+letter%2C+here+comes+the+sun!
28-01	Discussie	2011	Google	'Vitamine D' AND 'Supplementen' AND 'Aanbevelingen' AND 'Voedingscentrum'	6790	http://www.voedingscentrum.nl/assets/uploads/documents/voedingscentrum/professionals/rapport%20consultatieronde%20vitamine%20d%20def.pdf

19-02	Deelvraag 1	2005	Google Scholar	'huidkanker' AND 'risicofactoren'	576	http://www.nvdv.nl/wp-content/uploads/2014/08/NTvDV_juli_2005.pdf#page=12
19-02	Deelvraag 2	2014	Google	'KWF' AND 'zon'	78.600	https://www.kwf.nl/SiteCollectie/Documents/brochure-Zonverstandig-Geef-huidkanker-minder-kans.pdf
03-11	Deelvraag 1, Deelvraag 3 & aanbevelingen	2015	Verkregen via opdrachtgever	Verkregen via opdrachtgever	n.v.t.	https://dub123.mail.live.com/mail/ViewOfficePreview.aspx?messageid=mgAUN_KFuC5RGD62w75adbNg2&folderid=flinbox&attindex=0&cp=-1&attdepth=0&n=16574135
28-01	Deelvraag 2	2016	Google	Huidkanker, verstandig zonnen	7130	https://www.kwf.nl/SiteCollectie/Documents/2016_Q1_Zon%20en

						%20huidkanker.pdf
01-07	Aanleiding	2015	Google	Huidkanker, kankerregistratie	2530	http://www.cijfersoverkanker.nl/
25-02	Discussie	2013	Medical News Today	'Sun exposure' AND 'Benefits'	3	http://www.medicalnewstoday.com/articles/260247.php
25-02	Deelvraag 2 & aanbevelingen	2013	PubMed	'sun protection factor' AND 'sunscreen application' AND 'sunscreen use'	1 to 20 of 134	http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=review+article%3A+application+of+sunscreen+theory+and+reality
26-02	Deelvraag 3	2012	HBO Kennisbank	Huidkanker	17	http://hh.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:33295/DS1/
25-01	Deelvraag 2	2004	PubMed	'Child, preschool' AND 'Risk Assessment' AND 'Skin Neoplasms/prevention & control'	1 tot 20 of 23	http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15556744
29-09	Aanleiding	2010	Google Scholar	'Kwalitatief onderzoek' AND 'saturatie'	480	http://link.springer.com/article/10.1007/BF03083760

29-09	Aanleiding	1999	PubMed	'Child, Preschool' AND 'Healthe Education' AND 'Skin Neoplasms/prevention & control'	1 tot 20 of 72	http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=Issues+in+summer+safety%3A+a+call+for+sun+protection
29-09	Aanleiding, deelvraag 1, deelvraag 2, deelvraag 3 en aanbevelingen	2014	Verkegen via artikel KWF	Verkregen via artikel KWF: 1,2,3 slim in de zon	-	http://www.surgeongeneral.gov/library/calls/prevent-skin-cancer/call-to-action-prevent-skin-cancer.pdf
29-09	Aanleiding	2009	Google Scholar	'Jonge huid' AND 'verschillen'	9400	http://link.springer.com/article/10.1007%2FBF03087693
24-02	Discussie	2002	Google Scholar	'Vitamine D' AND 'tekort' AND 'Schilderswijk'	20	http://www.ggdhaaglanden.nl/web/file?uuid=2835ef6b-e0a3-481f-bd39-72a91fe9dc32&owner=cc2cbe41-244d-4abf-99a9-27af7eb22b8c

2. Topiclijst

- Buitenspelen
- Smeergedrag
- Schaduwplekken
- Richtlijnen & protocollen
- Hoedjes & petjes
- Kleding

3. Interviewvragen

De onderstaande interview-vragen zijn opgesteld in overleg met de opdrachtgever, Stichting Nationaal Huidfonds.

Vragen interview:

- Hoe lang werkt u al bij *naam kinderdagverblijf*?
- Hoe oud bent u?
- Welke opleiding heeft u gevolgd?
- Hoeveel kinderen zijn er gemiddeld op een dag aanwezig?
- Hoeveel kinderen zitten in een klasje?
- Hoeveel keer per dag zijn de kinderen buiten?
- Hoelang zijn de kinderen per dag buiten?
- Verschilt dit per leeftijd?
- Wordt er bij mooi weer meer en of langer buiten gespeeld?

Procedures en afspraken

- Welke acties onderneemt u met de kinderen voordat u naar buiten gaat?
- Welke acties onderneemt u buiten om de kinderen te beschermen tegen de zon?
- Classificeren, geef jezelf een cijfer met hoeveel en hoe vaak je smeert ten opzichte van je collegas. (Heb ik de fanatieke smeester te pakken)
- Zijn er richtlijnen met betrekking tot de bescherming van de kinderen in de zon?
- Op welke momenten komt dit onderwerp te sprake?
- Is het een actueel onderwerp?
- Hoe gaan u en uw collega's hiermee om? Wordt hieraan gehouden?
- Ziet u manieren om de kinderen beter te beschermen door iets aan te passen in het protocol?

Activiteiten

- Welke activiteiten doen jullie in het dagprogramma om de kinderen voor te lichten over de gevaren van de zon?
- Verzinnen jullie op eigen initiatief activiteiten?
- Ziet u mogelijke manieren hoe de kinderen beter beschermd zouden kunnen worden?
- Denkt u dat de overheid een belangrijke rol zou kunnen spelen hierin?

4. Protocollen

Codes gebruikt voor het analyseren van de protocollen:

Buitenspelen

Smeergedrag

Schaduwplekken

Richtlijnen

Protocol 1

Interne huisregels

Deze regels gelden voor alle medewerkers binnen X. Ook (tijdelijke) oproepkrachten dienen op de hoogte te zijn. Iedereen dient zich op de hoogte te stellen en te houden aan deze afspraken. Een aantal regels zijn voort gekomen uit de Ri&E veiligheid en gezondheid. Eventuele wijzigingen cq aanpassingen graag z.s.m. doorgeven. Bij het niet naleven van onderstaande afspraken zal je daar op aangesproken worden.

Buitenruimte

- Kinderen moeten op het plein blijven.
- Als het buitenmateriaal kapot is kijken de pedagogisch medewerkers of deze direct te repareren is, zo niet wordt de klusjesman gevraagd.
- Als het buitenmateriaal niet meer te repareren is wordt deze vervangen.
- Het buitenspeelgoed wordt regelmatig op splinters gecontroleerd, de pedagogisch medewerkers proberen deze meteen weg te halen lukt dit niet wordt de klusjesman ingeschakeld.
- De pedagogisch medewerker houdt buiten altijd een oogje in het zeil.
- Kinderen mogen niet op de hekken klimmen.
- Het zwerfvuil buiten wordt zoveel mogelijk opgeruimd.
- Als er losse boomwortels zijn wordt er contact met de klusjesman opgenomen.
- Als er buiten oneven heden zijn wordt de clustermanager hiervan op de hoogte gesteld.
- Wanneer in de zomer gebruik wordt gemaakt van badjes wordt vuil water direct vervangen. Badjes worden ten hoogste 1 dagdeel gebruikt.
- Kinderen wordt geleerd niet van het badwater te drinken.
- Kinderen krijgen geen eten / drinken in de badjes.
- Bij hoge temperaturen krijgen kinderen extra drinken.
- I.v.m. gevaar voor insecten wordt in de zomer alleen water gedronken buiten.
- Kinderen met weinig / dun haar worden voorzien van een hoofddeksel.
- Kinderen regelmatig insmeren met beschermende zonnecrème.
- Houdt rekening met het feit dat de zon het meest fel is tussen 11.00uur - 15.00uur.
- De buitenspeelplaats wordt zoveel mogelijk gecontroleerd op uitwerpselen.

Buitenmilieu

- De kinderen worden regelmatig ingesmeerd, de pedagogisch medewerkers zijn hier erg alert op.
- Bij extreem lage temperaturen wordt er niet buiten gespeeld.
- De pedagogisch medewerkers maken gebruik van de schaduwplekken.

Protocol 2

Protocol: wat te doen bij warmte.

De GGD houdt dit protocol aan indien de weervoorspellingen uitgaan van een temperatuur van 28 graden of hoger. Bij X houden we ons **altijd in de gehele zomer** aan dit protocol.

- Alle luxaflex/ rolgordijnen blijven overdag en in het weekend naar beneden.
- De buitenzonwering wordt om 7.15 uur naar beneden gelaten.
- Alle parasols in de tuinen worden opgezet.
- Alle ramen en binnendeuren staan open, zorg voor dwarsventilatie
- Eventuele ventilatoren worden aangezet.

- De PM-rs smeren de kinderen direct na de cracker (rond 9.30 uur) in met zonnebrandcrème, dit wordt herhaald na 14.00 uur
- K en B draagt zorg voor de zonnebrandcrème.(min ft 30) Is er een kind allergisch of wil de ouder gebruik maken van een specifiek merk, dan geeft de ouder eigen zonnebrandcrème voor het kind mee.
- Kinderen blijven tussen 12.00 uur en 15.00 uur zoveel mogelijk uit de zon.
- Kinderen zijn niet langer dan drie uur achter elkaar buiten.
- Aan de ouders wordt gevraagd een petje/ zonnehoedje mee te geven.
- Kinderen krijgen overdag extra drinken in de vorm van water/limonade of een waterijsje
- De badjes worden rond 12.00 uur gevuld tot maximaal de helft. Aan het einde van de dag worden de badjes weer geleegd en opgeruimd.
- De watertafels worden ook rond 12.00 uur gevuld. Deze kunnen dan ook gebruikt worden met name door de kinderen die niet in de badjes durven of willen.
- Badjes en watertafel worden altijd onder de parasol geplaatst, in de schaduw.
- De kinderen worden zowel voor de badjes als direct na de badjes weer ingesmeerd met zonnebrandcrème.
- De baby's mogen in de babybadjes.(die ook in de schaduw staan)
- Dreumesen hebben ook eigen badjes en watertafels. (die ook in de schaduw staan)
- Als het buiten te warm is dan spelen de dreumesen en baby's met de badjes en het water binnen.
- PM-ers dragen er zorg voor dat alle benodigdheden (handdoeken, luiers, crème etc) van te voren zijn gepakt en klaar liggen, zodat ze altijd bij de kinderen in de badjes blijven.
- Bij erg warm weer worden er geen intensieve bewegingsactiviteiten voor buiten gepland
- Mocht het in de middag te warm zijn, dan spelen de kinderen rustig binnen. Zij spelen dan na 16.15 uur nog buiten als het wat minder warm is.
- De dreumesen gaan dan alleen in de ochtend en na het fruit rond 16.15 pas naar buiten.

Protocol 3

Protocol kinderen in de zon en bij tropische temperaturen

Zon voor kinderen

De zon is goed voor kinderen, het stimuleert de aanmaak van vitamine D wat de groei van botten stimuleert, maar te veel zon is niet gezond. De huid van kinderen kan zelfs al zonder verbranding van de huid te veel zon krijgen. Hierbij raken de huidcellen beschadigd en wordt de kans op huidkanker in hun latere leven groter.

Voor ouders is er een brief waar de gevolgen van te veel zon in beschreven staan. Hierin wordt aan ouders gevraagd om een petje/hoedje mee te geven, evenals een extra t-shirt en waterschoenen of sandalen. Het heeft geen zin om aan ouders te vragen of ze hun kind alvast kunnen insmeren thuis, omdat je dit niet kunt controleren. We gaan er dan ook vanuit dat alle kinderen bij [REDACTED] moeten worden ingesmeerd.

Voor de [REDACTED]

- Kinderen worden door ons in de maanden april t/m oktober voor het naar buiten gaan (is bij mooi weer vaak minstens 2x per dag) ingesmeerd met een anti-zonnebrandmiddel met een beschermingsfactor van 30. Als kinderen de hele dag buiten zijn, omdat ze b.v. niet meer slapen, moeten ze vaker worden ingesmeerd. Als het regent hoeven de kinderen niet te worden ingesmeerd. Schaduw en bewolking beperken de blootstelling aan UV-straling, maar nemen deze niet helemaal weg. Een kind moet dus wel ingesmeerd worden.
- Het insmeren gebeurt een half uur voor het naar buiten gaan.
- Er wordt extra gelet op het insmeren van gevoelige zones zoals neus, oren, nek en hoofdhuid.
- Tussen 12.00 en 15.00 uur wordt er zo min mogelijk buiten in de volle zon gespeeld en zoveel mogelijk in de schaduw.
- Kinderen onder de 6 maanden worden sowieso zoveel mogelijk uit de zon gehouden en in de schaduw neergelegd.
- Er wordt op het buitenterrein zoveel mogelijk schaduw gecreëerd, door middel van parasols en/of doeken die aan het hek bevestigd worden.
- Kinderen die buiten zijn in de zon dragen een t-shirt en een petje/zonnehoed.
- Bij warme dagen en zonnige uren krijgen de kinderen extra te drinken.
- Let op de zonwijzer van het KNMI

Zonnebrand

[REDACTED] best voor een bescherming met een factor 30. Deze anti-zonnebrand dekt voor 30,7%. Zonnebrand met hogere factoren bieden relatief niet veel meer bescherming en zijn vaak wat minder prettig in gebruik en bevatten over het algemeen meer bestanddelen die tot problemen (zoals huidirritaties) kunnen leiden. [REDACTED] gebruikt anti-zonnebrand van het merk Suncover. Daarnaast moet er het besef zijn dat [REDACTED] en bewolking de blootstelling aan UV-straling beperkt, maar niet helemaal wegneemt. Een kind moet dus wel ingesmeerd worden.

5. Coderen stap 1: codes bepalen

Bron	Tekst	Open coderen	Axiaal coderen	Selectief coderen
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	Ehmm meestal twee keer, ochtend en middag. I: en is dat dan een uurtje? G: ja meestal een uurtje, dan hebben ze het wel weer gezien. I: en wat zijn de tijden dan ong? G: em jaaaa, 10 uur inderdaad tussen 10 en 11 en s 'middags is dan vaak tussen half 4 en half 5.	Aantal keer per dag buitenspelen	Buiten-spelen	Buitenspelen
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	ja de allerjongste liggen dan meestal net op bed om 10 uur, dus die gaan dan niet mee met het eerste rondje of die komen iets later buiten als ze wakker zijn.	Verschillen per leeftijd betreft buitenspelen	Buiten spelen	Buitenspelen
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	hebben jullie een bepaalde zonnebrand op het KV? G: ja, maar hoe die nou ook alweer heet. Er is wel vaak Nivea aanwezig, want er was een keertje eentje besteld met iets met factor 50 als ik het goed zeg in ieder geval een flinke hoge en emm sommige kinderen hebben zelf zonnecreme mee omdat ze een allergie hebben. Maar Nivea wordt wel gewoon gekocht voor als die ene op is die bij dat bedrijf is besteld. I: en welke factor heeft die zonnebrand? G: 50.	Factor zonnebrandcrème & merk	Smeer gedrag	Smeergedrag
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	Voor de baby's hebben we een grote box buiten staan en die zetten we onder de parasols. Dus die zitten sowieso altijd in de schaduw.	Schaduwplekken voor de baby's	Schaduwplekken	Schaduwplekken
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	I: is jullie zandbak in de schaduw? G: die is wel in de zon, een gedeelte in de zon want we hebben wel een parasol maar toch draait de zon dus er blijft altijd een deel niet in de schaduw. En daaromheen wordt ook gewoon in de zon gespeeld	Speelplekken in de zon	Schaduwplekken	Schaduwplekken

Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	I: Let je er buiten ook op dat er nog kindjes rood worden? G: ja dat altijd, maar toch is het lastig om te zien want als kindjes spelen worden ze rood en bezweet en dan weet je nooit zo goed of het nou rood van de zon is of van het spelen. Dat vind ik lastig inschatten.	Oplettend heid buiten	Smeer gedrag	Smeergedrag
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	ehhhh ik smeer zeg maar voordat ze naar buiten gaan, maar ik smeer eigenlijk nooit bij. Ik smeer voordat ze gaan en ik dacht voor dat uurtje is het wel genoeg dus ja ik weet niet hoeveel ik dan kan scoren. Dus ik ben dan net voldoende of net onvoldoende, dus een 5.5 . I: Dus eigenlijk geef je jezelf net aan een voldoende omdat je zegt ik hou me aan de regels maar ga er dan eigenlijk daarna vanuit dat ze beschermd zijn. G: ja, en nu ik daar over na ga denken denk ik ja is het beter om kinderen dan nog bij te smeren. Dat is nieuw voor me, want dat doe ik niet. Wat is nou een goed punt?	Classificatie smeren	Smeer gedrag	Smeergedrag
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	Zijn er op het kinderdagverblijf richtlijnen m.b.t. de zon? G: ja het smeren voor het naar buiten gaan, dat is de regel.	Richtlijnen m.b.t. smeren	Richtlijnen	Richtlijnen
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	En ja vaak weten ouders van hun kind of ze wel of niet verbranden en dan geven ze zonnehoedjes mee. I: Zijn de zonnehoedjes een richtlijnen vanuit het KD? G: nee dat niet nee. Dan voeren wij meer de wens van de ouder uit.	Het dragen van zonnehoedjes / petten	Zonnehoedjes	Zonnehoedjes
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	En ja de parasols dat zal wel een regel zijn, want dat doen we eigenlijk automatisch altijd. Zonneschermen omlaag en insmeren voordat we naar	Richtlijnen	Richtlijnen	Richtlijnen

	buiten gaan en water drinken tegen uitdrogen.			
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	Staan die richtlijnen op papier? G: ehh dat weet ik eigenlijk niet, het is meer een gewoonte maar wie weet staat het wel op papier! Ik weet eigenlijk niet of er een zonbeleid is. I: niet dat je op de hoogte bent van een map dat je het er even bij kunt pakken? G: nee, ik doe het wel gewoon in de praktijk. Al die mappen zijn allemaal zoveel.	Zonbeleid op papier	Richtlijnen	Richtlijnen
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	Hoe gaan je collega's hiermee om? G: ja, wat ik vertel wat ik doe doen we allemaal wel.	Omgang collega's met zonbeleid	Richtlijnen	Richtlijnen
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	Wat heb jij nodig om die richtlijnen beter uit te voeren? G: nou dit soort informatie, ik zou meer informatie willen.	Behoeft m.b.t. richtlijnen	Verbetering	Verbetering
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	Een soort van voorlichtingsavond? Of een map? G: ja of dat er een keer een avond of een vergadering komt dat het wordt medegedeeld dat zou fijn zijn! In een map of papier kom je niet aan toe, je bent zo druk bezig. Actief werkt het beste, dat je het even live hoort en dat je het dan eventueel wel kan terug zoeken.	Wilt graag een vergadering, actieve voorlichting	Behoeft	Verbetering
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	Nou nee, niet dat we er druk over praten. Meer oh jongens we moeten ze insmeren want het zonnetje is fel. I: maar niet dat de effecten van de zon of de reden waarom we smeren onder sprake komt? G: uhhh naja sommige moeders wel meer. Die weten het wel echt, die moeder collega's daar hoor je soms wel een kreet van dat we weten hoe belangrijk het is zij zijn er zelf echt mee bezig.	Actueel onderwerp onder collega's, heeft het onderwerp prioriteit	Actualiteit	Motivatie & beweeg redenen

Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	ja grappig we hebben een boekje over een jongentje dat zich in moet smeren want anders wordt hij heel rood. Klein grappig boekje.	Wordt voorgelezen uit boekje over jongentje dat zich moet insmeren	Activiteit m.b.t. zonbeschermin g	Activiteit
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	dat lezen we wel voor en we hebben een liedje over een olifantje dat als die rood wordt dat het pijn doet. Olifantje op het strand, smeer je in met zonnebrand anders krijg je rode billen en moet je heel hard gillen. I: vinden ze dat leuk? G: haha ja dat liedje vinden ze echt leuk, echt schattig.	Liedje gezongen over een olifantje dat zich moet insmeren	Activiteit m.b.t. zonbeschermin g	Activiteiten
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	Verzin jij op eigen initiatief activiteiten? G: over zonbescherming? Nee dat niet.	Eigen initiatief activiteiten verzinnen	Activiteit	Activiteiten
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	Welke aspecten zie jij graag verbeterd worden met betrekking tot de zon? G: ehh informatie dan. Hoe dat nou werkt met die kinderhuid en verbranden. Hoe vaak moet je smeren? I: voorlichting dus? G: ja, want als we het weten kunnen we beter beschermen. Want als je ooit hebt gehoord één keer smeren is genoeg dan denk je oke prima ze zijn beschermd! Dan blijf je daarbij, maar met nieuwe informatie dan ga je weer aanpassen!	Verbetering zonbeleid	Verbetering	Verbetering
Interview kinderdagverblijf A, Persoon X	ehhhhh, ja zou kunnen misschien. Zou wel handig zijn als er gewoon een algemene regel is voor alle kinderdagverblijven dat iedereen gewoon goed beschermd is. Het is natuurlijk wel preventief voor huidkanker! Dus volksgezondheid heeft dan wel de taak om iedereen goed voor te lichten!	Invloed overheid	Overheid	Overheid

6. Interviews transcripten & gecodeerd

Buitenspelen

Smeergedrag

Schaduwplekken

Richtlijnen

Zonnehoedjes

Verbetering

Activiteiten

Motivatatie & beweegredenen

Overheid

Kinderdagverblijf 1 interview a

Hoelang werkt u al bij het kinderdagverblijf? G: 7 jaar

En hoe oud bent u zelf? G: 52, ik moest nadenken hahaha

Welke opleiding heeft u gedaan? G: Jeugdwerzijns werk I: wat voor opleiding is dat? G: een HBO opleiding

Hoeveel kinderen zijn er gemiddeld op een dag aanwezig? G: oeh dat wisselt heel erg! Maandag, dinsdag, donderdag zijn de drukke dagen, even tellen hoor, gemiddeld denk ik 50.

Zijn die onderverdeeld in klasjes? G: Ja, dat zijn klasjes van 0-2 van max. 12 van 0-4 zijn er max. 16 en dan van 2-3 zijn er 14 en van 3-4 zijn er max. 16. En die hebben 2 begeleiders per groep.

Hoeveel keer per dag zijn de kinderen buiten? G: als het goed is twee keer per dag.

En hoelang? G: in de ochtend een uur van 10 tot 11 en in de zomermaanden is die middag langer van half 4 tot zij worden opgehaald, die halen ze buiten op. In de winter max. half uurtje frisse neus halen. We zijn verplicht min. Één keer naar buiten te gaan.

Wordt er bij mooi weer meer buiten gespeeld? G: Ja zeker. I: Spelen ze dan soms de hele dag buiten? G: nee dat nooit.

Verschilt dit per leeftijd van de kinderen? G: Ja oudere kinderen gaan meer naar buiten.

Welke acties onderneemt je voordat je met de kinderen naar buiten gaat? G: We moeten een half uur van tevoren zonnebrand op smeren bij zonnig weer. I: en wat versta jij onder zonnig weer? G: oh haha dat is een leuke. Ehhhh zodra de zon schijnt, zoals nu (10 graden met zonnetje) niet hoor maar vanaf een graad of 20 en we hebben altijd factor 30. En de kinderen die petjes mee hebben gekregen van hun ouders krijgen een petje op. I: oke maar daar toe zijn ze dus niet verplicht? G: nee.

Hoe vaak per dag worden de kinderen ingesmeerd? G: twee keer per dag voor het naar buiten gaan. De kinderen die geslapen hebben worden wakker rond drie uur, degene die ze aankleedt smeert ze ook gelijk in. En de kinderen die op de groep blijven en niet slapen worden tien voor drie ingesmeerd en dan eten we om drie uur met zijn alle fruit en een half uurtje later gaan we naar buiten.

En dus min. Factor 30? Ja en als ouders andere zonnebrand meegeven dan smeren we natuurlijk daarmee. I: hebben jullie een vast merk? Nee dit is verschillend.

Worden er afspraken met ouders gemaakt over smeren? G: nee. I: zijn er ouders die vragen of hun kind meer ingesmeerd mag worden? G: ja en sommige ouders nemen ook petjes mee. Dit komt wel echt vanuit de ouders zelf.

Welke acties onderneem je buiten om de kinderen te beschermen? G: we hebben ehm ja hoe noem je dat.. zo een uitklapbare tent. Want op het schoolplein hebben we helemaal geen schaduw. Dat krijgen we wel weer want we zitten nu in een bijgebouw. Vroeger hadden we een aantal bomen, maar daar zijn we nu even weg. We hebben nu een partytent zonder zijpanelen. Die zetten we op het schoolplein, dan hebben we in ieder geval dat stuk in de schaduw. I: hoeveel procent van het schoolplein is dan ongeveer bedekt? G: Ja ehm zo een grote tent.. hoeveel zou dat zijn. I: ongeveer de helft? G: nee minder dan de helft. I: oké dus kort samengevat de maatregelen die jullie nemen zijn de schaduw tent en zijn er nog meer dingen waar je op let? G: ja we mogen niet tussen 12 en 3 naar buiten. Dat is sowieso niet de bedoeling. I: Verder nog dingen waar je tijdens het buiten spelen extra op let of onderneemt? G: ja extra drinken.. en ja we hebben een soort van nood rugzak die gaat mee naar buiten en daar zit extra zonnebrand in. Bij sommige kindjes weet je dat je tussendoor extra moet smeren. Op hele warme dagen gaan we ook wat meer naar binnen toe, anders is het te warm.

Als jij jezelf moet classificeren welk cijfer geef je jezelf dan, dit geeft mij een indicatie of jij de fanatieke smerster bent. G: Nee iedereen zit bij ons op één level en is zich heel bewust van dat insmeren. Het is ook echt zo dat degene die de kinderen ophaalt die geslapen hebben de zonnebrand meeneemt en gaat meteen aan de gang, de ander doet het op de groep. Ik zou mezelf en de rest een 7 geven. Gokje hoor hahaha..

Zijn er bij het kinderdagverblijf richtlijnen met betrekking tot de zon? G: ehm ik weet eigenlijk niet eens of dit echt op papier staat. Ik weet wel dat we tussen 12 en 3 niet naar buiten mogen als het heel zonnig is. Dat staat er wel in en van het smeren met factor 30 en een half uur van te voren insmeren. I: maar je weet niet van een beleidsmap die aanwezig is? G: ja we hebben wel een beleid, maar ik weet niet of ik dit ooit gezien heb. Dit is letterlijk wat ik overgenomen heb van mijn collega's. Dus iedereen weet het wel maar volgens mij staat het niet zwart op wit.

Leeft dit onderwerp onder collega's? G: nee..

Houden collega's zich aan de richtlijnen? G: ja, zeker. We hebben ook bij de baby's van die wandelwagens en daar zitten kapjes overheen waardoor de baby's niet rechtstreeks in de zon liggen. Daar zat ik opeens aan te denken.

Wat zou jij nodig hebben om de protocollen meer begrijpelijk te maken, zodat je er beter mee te werk kan gaan? G: ik heb eigenlijk nooit geleerd hoe ik echt goed zou smeren. Ik denk wat dat betreft dat iedereen zijn best doet, maar daar hebben we nooit iets over geleerd hoe je dit nou het beste kunt doen. En je zou dit graag op zwart wit willen hebben, zodat je het erbij kunt pakken? G: ja.

How mijn laptop valt even uit.. Welke activiteiten doen jullie in het dagprogramma om de kindjes voor te lichten over de gevaren van de zon? G: ehhmm.... *stilte* I: bijv. liedjes.. G: We hebben wel liedjes maar niet over de zon of smeren hahah I: of doen jullie spelletjes..? G: nee als ik heel eerlijk ben niet.

Verzin jij op eigen initiatief dingen? G: naja je maakt er wel een beetje een spelletje van.. dat ze zichzelf mogen insmeren of je vraagt of zij het ene been doen en jij het anderen been. I: vinden ze het leuk om zich in te smeren? G: sommige wel en sommige echt niet.. nee. Maar het is wel zo als je niet bent ingesmeerd mag je niet mee naar buiten, dat weten ze ook allemaal wel. Dus ze linken onbewust wel het insmeren met het naar buiten gaan.

Zie jij bepaalde dingen binnen het kinderdagverblijf graag verbeterd worden waardoor kinderen beter beschermd zijn tegen de zon? G: nou zeker het plein, dat is te weinig bedekt als het zonnig is. Maar dat komt nu omdat we in het bijgebouw zitten.

Denk je dat de overheid een belangrijke rol zou kunnen spelen? G: ja dat zou kunnen, ik weet alleen niet of ouders hier behoefte aan hebben. I: maar personeel? G: ja door voorlichtingsavonden en campagnes misschien.

Kinderdagverblijf 2, interview A

Hoelang werkt u al bij kinderdagverblijf X? G: ehh acht jaar, deze locatie.

Hoeveel kinderen staat er ingeschreven? I: Dit weet ik van jouw leidinggevende, dat zijn er 80a 85.

Hoeveel keer per dag zijn de kinderen buiten? Van jouw groep? G: sowieso één keer per dag en als het toe laat twee keer per dag.

Hoelang zijn de kinderen dan buiten? G: ehhhh een uur, s'morgens een uurtje en s'middags hangt ervan af in de zomer dan gaan we dan zijn we half 4 a 4 uur buiten en dan laten we ze ophalen door de ouders dus kan ong. tot half 7. I: maar ook in de winter zijn jullie sowieso een uur buiten? G: ja sowieso een uur. I: want welke groep heb jij? G: ik heb de peutergroep van 2-4.

Verschilt dit per leeftijd? G: ik heb altijd deze groep gehad dus voor mij was het altijd hetzelfde.

Wordt er bij mooi weer langer buiten gespeeld? G: in de zomer maanden wel ja. Vooral smiddags.

Welke acties onderneemt u voordat u naar buiten gaat met de kinderen? G: bedoel je met zonnebrand met smeren? I: ja bijv. met kleding zonnebrand alles. G: zichzelf laten aankleden, jassen aandoen, rustig naar beneden per tweetal. En in de zomer maanden smeren we zin, een half uur van te voren moet het en dan s'middags opnieuw. Twee keer op een dag dus. I: verschilt dit per kind, of doe je dit bij alle kindjes? G: bij alle kindjes. Sommige kinderen hebben wel hun eigen zonnebrand, dat geven ouders mee. I: laten ouders aan jullie over hoe vaak je ze insmeert? G: ja dat laten ze aan ons over. En heb je afspraken met ouders over het bijv. ingesmeerd aanleveren van de kinderen? G: ja sommige ouders zeggen dit, maar alsnog smeren wij altijd in.

Welke acties onderneemt u buiten met de kinderen met betrekking tot de zon? G: nou we hebben een parasol, die zetten we s'morgens gelijk op. I: is dat alleen voor de kleintjes of voor iedereen? G: dat is voor iedereen en hebben een babytuin en daar zit een doek overheen, dus daar hebben we ook schaduw. We creëren zoveel mogelijk schaduw, aan de zijkant van het gebouw hebben we ook veel schaduw. I: en waar let jij op als de kinderen buiten spelen? G: dat ze het niet te warm hebben, dat ze in de zomermaanden extra drinken en dat ze niet verbranden. Dus hoedjes petjes. I: hebben ze die verplicht op? G: nee niet verplicht, ouders geven dat mee. Sommige wel sommige niet, dit verschilt per kind.

Als jij jezelf moet classificeren welk cijfer geef je jezelf dan, dit geeft mij een indicatie of jij de fanatieke smerster bent. G: ehmm wel een 7,5.

Weet jij of er richtlijnen zijn van kinderdagverblijf X met betrekking tot de zon? Is er een protocol waar jij je aan moet houden? G: ja hebben we wel, maar die ligt ergens beneden in een map en die weet ik niet helemaal uit mijn hoofd. Maar dat smeren sowieso met factor 30, dit is veranderd van 50 naar 30. I: oh dat staat echt vast in het protocol? G: ja dat dacht ik wel ja. Alleen kleine babytjes die smeren we trouwens wel met 50 in! En zoveel mogelijk uit de felle zon houden en tussen 12 en 3 binnen blijven.

Weet jij waar die richtlijnen vandaan komen? G: ik denk van het kanker fonds?

Komt dit onderwerp onder het personeel veel ter sprake, zijn jullie er bewust mee bezig? G: ja zeker, het mag natuurlijk niet voorkomen dat een kind verbrand. I: heb je dat wel eens meegemaakt? G: ehhh ik heb het nog niet meegemaakt, maar mijn collega's volgens mij wel eens met een rossig kindje. Dat kan je soms niet voorkomen maar we doen ons best!

Houden alle collega's zich aan deze richtlijnen? G: ja. Ik zie het natuurlijk niet echt bij andere groepen, maar ik weet dat elke groep een eigen zonnebrand op de groep heeft staan.

Welke activiteiten doen jullie in het dagprogramma om de kinderen voor te lichten over de gevaren van de zon? G: nee ja, dat niet. Maar we doen wel dat ze zichzelf mogen insmeren. I: en hoe doe je dit dan? G: nou dan zeggen we we gaan naar buiten, we moeten insmeren voor de zon! Dan weten ze waarvoor ze insmeren en dat ze kunnen verbranden, dat het dan pijn doet. Het wordt rood en doet pijn, die oudere tussen 3 en 4 weten dat wel. Die kunnen zichzelf insmeren en weten dat het pijn doet als het rood wordt. : vinden ze dat smeren vervelend? G: nee dat vinden ze leuk, ze spelen met de zonnebrand.

Neem jij eigen initiatieven om de kinderen bewust te maken van de zon? G: nee, alleen het insmeren samen. I: bijv. een liedje? G: nee dat hebben we niet, ik roep ze gewoon bij me en dan gaan we met ze alle smeren. Ze vinden het helemaal niet erg maar juist leuk.

Zie jij dingen die binnen kinderdagverblijf X verbeterd kunnen worden? G: ehhhh. I: misschien dingen dat je denkt joh daar zou ik heel veel aan hebben. G: nee ik kom niet op iets.

Is er een mogelijke manier dat de kinderen beter beschermd zouden kunnen worden? G: eh ja misschien vanuit ouders meer petjes meegeven etc.

Denk je dat de overheid hierin een rol zou kunnen spelen? G: ehm lastig, misschien een protocol of richtlijn dat alle ouders zich daaraan zouden moeten houden.

kinderdagverblijf 2 interview B (leidinggevende)

I: ja hij doet het. Even kijken, **hoelang werkt u al bij kinderdagverblijf X?** G: Je mag sowieso je zeggen! Even kijken ik werk hier vanaf januari 4 jaar. I: Oke ja en gelijk begonnen als leidinggevende? G: Nee, ik ben begonnen als pedagogisch medewerker ehmmmm dat heb ik zeven maanden gedaan en toen ben ik hier als vestigingsmanager gaan werken. Dus ik zit hier nu 3,5 jaar. I: Oke want er zijn ook nog andere vestigingen? G: Ja klopt, we hebben wel 27 vestigingen! Ik ben begonnen in Rotterdam en toen hier naar Den Haag gegaan.

En hoeveel kinderen staan er op dit kinderdagverblijf ingeschreven? G: Pfoe, eh totaal eh hh zou ik niet precies weten eh hh ik denk rond de 80/85. We hebben maximaal 45 kindjes per dag, maar dit verschilt natuurlijk sommige kindjes komen drie dagen andere komen er 5. I: Oke dat verschilt dus per kind. G: ja, ja inderdaad. I: Ik schakel even door naar het zon gerelateerde onderwerp.

Hoeveel keer per dag zijn de kinderen buiten? G: Dat wisselt ook, eh hh in de zomer zijn ze wel eh hh zowel s'morgens al smiddags buiten en in de winter nu meestal één keer per dag.

Hoelang zijn ze dan buiten? G: ehmm ja ik denk zo een drie kwartier. I: In de zomer dus twee keer drie kwartier? G: ja soms wel langer hoor. Dan zijn ze bijv. al buiten in de ochtend als het echt mooi weer is en dan eten ze ook fruit buiten. Dan zijn ze soms in de ochtend wel 2 uur buiten en smiddags sluiten ze dan ook buiten. Dan zij ze nog eens extra twee uur buiten, dat is echt heel afhankelijk van het weer. I: Dus bij mooi weer zijn ze meer buiten? G: ja inderdaad, tenzij het echt heel heet weer is. Dat hebben we afgelopen zomer ook wel eens gehad, dat er echt hele warme dagen waren en dan is het voor de kinderen buiten gewoon te warm. Ehhh dus daar kijken we wel heel erg naar, wat is handig voor de kinderen? I: Maar dat ligt dan meer aan de temperatuur? Niet echt aan de zonnekraft? G: Ja sowieso gaan wij tussen 12 en 3 niet naar buiten eh hh en inderdaad vooral qua temperatuur kijken we wel echt van is het niet te warm voor de kindjes om buiten te zijn

Verschilt dit ook qua leeftijd van het kind? G: eh ja sowieso baby'tjes zijn niet zo lang buiten want die slapen meerdere keren per dag. I: komen die wel buiten? G: ja zeker, in de winter wel minder omdat ze eh ja dan is

het te koud om ze op de grond te leggen. I: ja natuurlijk. G: in de zomer liggen ze vaak een beetje op het kunstgras onder de parasol. Dat is beter te doen dan in de winter, in de winter nemen we ze in de kinderwagen even mee naar buiten. I: Ben jij zelf ook actief met de kinderen of ben je vooral op kantoor? G: Ik ben echt voornamelijk op kantoor. I: oke, en je hebt wel met de kinderen gewerkt binnen dit bedrijf? G: ja dat wel.

Welke acties onderneem jij met de kinderen voordat je naar buiten gaat? I: Ehm ik sta eigenlijk nooit op de groep dus dat is voor mij niet echt relevant. Ehm maar als zal ik zelf nu op de groep staan dan verschilt dat per weer. Wij hebben sowieso een protocol dat van april tot en met september moet er gesmeerd worden bij zonnig weer. En ehm in de zomer doen we het altijd wel omdat dan de straling door de wolken heen komt en dan smeren we ze altijd in voordat ze naar buiten gaan. En je met dit soort weer niet, dan doen we gewoon schoentjes en jasjes aan en dan gaan we naar buiten.

Hebben jullie buiten bepaalde acties die je neemt om de kinderen te beschermen tegen de zon?

G: eh hh nee we hebben wel een parasol boven de babytuin. En ehm ehmm dat is het eigenlijk vooral. I: En voor de oudere kindjes, hebben jullie schaduwplekken? G: Ja aan het zijkant van het pand loopt de tuin zeg maar door, daar is wel schaduw in de middag. Dus we kijken wel echt of de zon heel fel is. Want als ze bijv. in de zandbak zitten, dan zitten ze wel in de zon. Nu kan je de kinderen natuurlijk ook niet drie kwartier op één plek in de schaduw houden. Maar we proberen wel momentjes te pakken dan we een activiteit in de schaduw doen.

Als jij jezelf moet classificeren welk cijfer geef je jezelf dan, dit geeft mij een indicatie of jij de fanatieke smeester bent. G: nou ik sta zelf niet meer op de groep maar geef ons toch wel een 8.

Je hebt het net over protocollen inderdaad, zijn er binnen kinderdagverblijf X richtlijnen? Met betrekking tot de zon? G: eh hh ja niet tussen 12 en 3 met de kindjes naar buiten gaan. En dat je altijd smeert voordat je naar buiten gaat met zonnig weer.

Want hoe vaak per dag smeren jullie de kinderen in? G: Sowieso voordat ze naar buiten gaan dus als ze s'morgens naar buiten gaan en als ze s'middags naar buiten gaan. I: Doe je dat dan vlak voordat ze naar buiten gaan? G: ze proberen het wel ietsje eerder te doen, alleen eten ze daarvoor altijd en als ze dan zeg maar gegeten hebben dan gaan ze erna hun gezicht schoonmaken met een washand dus als je het zeg maar echt een half uur van te voren wilt doen dan haal je het er eigenlijk alweer zo goed als af. Maar goed eer dat ze buiten zijn en schoenen aanhebben dan ben je alweer 15 a 20 min verder. Ehm en ehm als ze buiten aan het spelen zijn en we zien bijv. dat sommige kindjes een heel blank huidje hebben en dan zie je soms toch wel een beetje verkleuren door de zon. Dan smeren we altijd bij, daar letten we goed op per kind.

Zijn hier afspraken met ouders over? G: eh hh nee niet specifiek. Soms zijn er wel ouders die hun eigen zonnebrand meegeven, kinderen hebben dan allergie of dat soort dingen. Maar niet specifieke afspraken over hoe vaak ze bijv. ingesmeerd moeten worden. Er zijn wel ouders die soms petjes meenemen. I: Er is bijv. geen afspraak over dat de kinderen s'morgens ingesmeerd aan moeten komen? G: nee, nee. I: dus even samengevat, niet tussen 12 en 3 in de zon, en insmeren voordat ze naar buiten gaan. Dat zijn de richtlijnen binnen kinderdagverblijf X. G: ja, ja.

Waar komen die richtlijnen vandaan? G: dit geldt voor iedereen, elke locatie. Dus vanuit het hoofdkantoor. We hebben allemaal protocollen en richtlijnen vanuit het hoofdkantoor, we hebben tegenwoordig een kwaliteitsmanager die daarop zit. Maar dat is pas sinds kort. Die stelt alle protocollen op en dit is centraal voor alle vestigingen.

Komt dit onderwerp veel ter sprake? Is het een actueel onderwerp waar jullie mee bezig zijn? G: ehm nee niet echt.

Heb je het idee dat alle werknemers zich aan de richtlijnen houden? G: Hier wel op de vestiging! Hoe dat op de andere vestigingen is durf ik niet te zeggen. I: nee hoor, maar het gaat me om deze vestiging. G: Oke ja hier houden ze zich eraan. I: oke, merk je dat ze het ook belangrijk vinden? G: ja.

Doen jullie iets in het dagprogramma om de kinderen voor te lichten over de gevaren van de zon? G: nee.

Verzinnen jullie iets op eigen initiatief? G: zoals? I: ehk bijv. liedjes ehk bij het buitenspelen een hoedje opdoen? Spelenderwijs de kinderen bewust maken? G: nee.

Zie jij zelf graag dingen verbeterd worden? Zou jij behoefte hebben om als kinderdagverblijf hierin te ontwikkelen? G: ehk ik zou het voor hier fijn vinden als er bijv. een schaduwdoek boven de zandbak aanwezig zou zijn, zodat ze hier ook onbezorgd in de volle zon kunnen spelen. Zonder dat ze zitten te verknetteren. Maar verder houden wij ons gewoon aan de protocollen en smeren daar waar nodig is.

Denk je dat de overheid een belangrijke rol zou kunnen spelen? G: Ehk ik denk dat er betere voorlichting zou moeten komen! Over wat de gevolgen zijn van verbranding bij kleine kinderen, nou eigenlijk sowieso bij iedereen! Want heel veel mensen onderschatten hoe ongezond het verbranden van de huid is en zeker bij kindjes. Dat is gewoon echt heel erg slecht. En ja ik vind dat er wel meer voorlichting over zou kunnen komen.

I: bedankt ik heb alle vragen gesteld!

Interview kinderdagverblijf 3 Kwaliteitsmanager

Er zijn bepaalde vragen van toepassing als je op de groep werkt, u bent natuurlijk kwaliteitsmanager dus die hebben tot u niet heel veel betrekking. Dus dan slaan we die anders over.

Hoelang werkt u al bij kinderdagverblijf x? G: ehk nou X is sinds vorig jaar X geworden als grote organisatie, daarvoor was het een samenwerking tussen verschillende kinderdagverblijven. Ik werkte zelf al wel bij de kleine X. Dat is sinds 2004. I: en daar ben je begonnen op de groep en daarna adviseur geworden? G: ja we zijn nu zelfs in regio's verdeeld. Ik stukje amsterdam en Den Haag en Noord- Holland.

Hoe oud ben jij zelf? G: ik ben 35

Welke opleiding heb je gedaan? G: ik heb orthopedagogiek gestudeerd in leiden en ehk ben toen invalwerk gaan doen en toen ben ik na mijn studie bij X terecht gekomen.

Toen je nog op de groep stond, of misschien weet je het nu ook nog maar hoeveel kinderen zijn er gem. aanwezig op een dag? G: verschilt per KD, maar ik had een babygroep van 9 0-2 baby's. Peuter groepen hadden ong. 14 kinderen.

Hoeveel keer per dag zijn de kinderen buiten? G: Naja min. 1 keer per dag naar buiten. En als het mooi weer is dan doen ze heel veel buiten.

En hoelang is dat? G: iets korter dan een uur, meestal rond 10 smorgens als het echt koud of heet is is het wel korter dan een uur.

Verschilt dit per leeftijd? G: ja meeste KD hebben een apart baby veld, als het echt koud is ga je minder lang naar buiten.

Wordt er bij mooi weer meer of langer buiten gespeeld? G: ja als het weer niet te heet is want dan houden we daar rekening mee. Maar in principe is de neiging om meer naar buiten te gaan. I: stel je voor het is 22 graden en zonnig? G: ja dan gaan ze smiddags wel langer naar buiten. Als ze niet slapen maar na drie of half 4 gaan ze lekker naar buiten tot het einde. Rond 6 ong.

Welke acties worden er ondernomen voordat de kinderen naar buiten gaan? G: ehh ligt aan het weer, maar goed ingepakt als het koud is. Bij mooi weer kinderen insmeren. I: en wat wordt er verstaan onder mooi weer? G: ehhhhh ja wat is het.. eigenlijk zodra het zomers wordt. Zodra de jasjes uitgaan dan gaan we insmeren.

Hoe vaak worden de kinderen ingesmeerd? G: ons protocol zegt elke twee uur bijsmen. De eerste keer dat ze naar buiten gaan, hoelang worden ze van te voren ingesmeerd? G: ja dat verschilt, je gaat een heel ritje af. Ik weet dat een half uur van te voren het beste is maar ik weet niet of dat altijd zo strict gebeurt. En. Er staat min. Factor 20 in ons protocol.

Wat doen jullie aan schaduwplekken? G: heel veel tuinen hebben doeken hangen, zodat je in de schaduw kunt spelen. We hebben ook parasols dus er wordt veel voor gezorgd dat en boven de zandbakken parasols staan. En tussen 12 en 3 gewoon niet naar buiten als het heel zonnig en heet is, dan is het te heftig. En kinderen onder één kijken we sowieso heel erg mee uit. Kinderen onder één leggen we nooit in de zon.

Welke acties onderneem je buiten om de kinderen te beschermen tegen de zon? G: insmeren en ehh zoveel mogelijk bedekkende kleding of een petje zeker met heel heet weer. I: zijn de petjes verplicht? G: nee we hebben geen partou petjes, dus je vraagt aan ouders om dat mee te nemen. I: let je buiten ook nog op het insmeren? G: nee er wordt wel gekeken, je bent wel met een hele groep maar je hebt altijd kindjes die wat witter huidje hebben of sneller rood worden. En kinderen die het sneller heet krijgen moet je ook opletten.

Als jij jezelf een cijfer mag geven met smeren en betrekking tot de zon? G: is inderdaad niet echt van toepassing.

Welke richtlijnen zijn er met betrekking tot bescherming in de zon? G: min. Factor 20 smeren I: ja G: om de twee uur bijsmen. Zoveel mogelijk bedekken en bij heet weer katoenen kleding en ja uhhh... en tussen 12 en 3 uit de zon en schaduwplekken creëren.

Komt dit onderwerp veel ter sprake? Merk je dat het leeft? G: eh naja, ik merk wel wij brengen het sowieso even onder de aandacht bij mooier weer. We hebben ook een hoofdstuk hitte in het boek en dat sturen we weer even rond van let op het wordt weer warm weer! En in de zomervakantie hebben we meer uitstapjes en daar staat het ook in vermeld dat je je zonnebrand meeneemt. I: dus jullie frissen het op door een mailtje rond te sturen? G: ja I: is het dan de taak van de leidinggevend van het KD.. G: om het weer onder de aandacht te brengen! Ja klopt! I: vermelden zij het dan of wordt er een avond georganiseerd? G: ja dat verschilt, maar elke medewerker heeft ook een eigen mailadres en dan worden protocollen of buitenspelen wordt weer even rondgestuurd.

Wat denk jij dat er nodig zal zijn om meer met de protocollen te werk te gaan? G: nahhh ik denk dat we het aardig puntsgewijs we proberen alles zoveel mogelijk uit te kleden dat er niet teveel tekst staat, volgens mij zijn we er wel aardig mee op weg. I: dus puntsgewijs te werk gaan door mailen en onder aandacht brengen? G: ja niet teveel tekst.

Welke activiteiten doen jullie in het dagprogramma om de kinderen voor te lichten over de zon? G: Ehh dat weet ik niet of de bso bij de oudere kinderen, ik weet niet hoe de vestigingen hier activiteiten aan koppelen. I: met betrekking op de jonge kindjes hebben jullie liedjes of spelletjes? G: dat weet ik niet, ik weet alleen dat kinderen het niet fijn vinden om ingesmeerd te worden maar dat weet ik niet. Is een vestiging specifieke vraag.

Verzin jij op eigen initiatief activiteiten of dingen om het leuker te maken G: ja ik had een grapje met een kloddertje en je benoemt alles. En bijna klaar en nog even dit...

Welke aspecten zie jij graag verbeterd worden? G: ik denk dat het altijd een uitdaging blijft om het smeren echt goed te doen. Het kan altijd gebeuren dat een kind verbrand en dat blijft een belangrijk onderwerp! I:

denk je dat partou er wat aan zou hebben aan voorlichting avonden of opfris cursussen? G: ja dat zou kunnen als onderdeel van een EHBO avond of preventieve maatregelen.

Zie je mogelijke manieren?.. ja dat zei je eigen al.. G: ja volgens mij hebben wij aardige richtlijnen.. de kunst is natuurlijk dat iedereen het doet maar we hebben goede voorschriften.

Denk je dat de overheid een rol zou kunnen spelen in het beschermen van de kinderen? G: weet ik niet.. I: campagnes dat soort dingen? G: dat zie je nu op tv wel meer komen ouders die EHBO konden volgen.. dat vonden ouders heel fijn ja daar zie ik wel toekomst in. Verder denk ik niet dat iets in de vorm van voorschriften zal helpen.

Interview kinderdagverblijf 4 interview a (leidinggevende)

En dan begin ik gewoon met de vragen.

Hoelang werk je al bij het kinderdagverblijf? G: 5 jaar.

Hoe oud ben je zelf? G: 29

Welke opleiding heb je hiervoor gedaan? G: HBO kunstzinnig therapie

Hoeveel kinderen zijn er gem. op een dag aanwezig? G: het verschilt enorm maar laten we het houden om 110.

Gaan de kinderen overdag naar buiten? G: zeker zeker I: hoe vaak? G: het liefste twee keer per dag en bij de kleine 1 keer. En als het heel slecht weer is niet. Maar dat oudere kinderen gaan in ieder geval één keer per dag.

Hoelang gaan ze dan naar buiten? G: uurtje

Wordt er bij mooi weer langer buiten gespeeld? G: ja afhankelijk van temp. En zon. Afhankelijk van hoe dat is zullen ze bijna de hele dag buiten zijn. Behalve als het heel warm is dan niet, dan willen ze juist de koelte van binnen. I: wat versta je onder echt heel warm? G: jaaa richting de 27 graden. Dan spelen we juist minder. I: en als het dus onder de 27 is spelen ze sowieso twee keer een uur of langer buiten? G: ja afhankelijk van de temperatuur. Als het heel warm is creëren wij schaduw plekken. Dat doen we met doeken en er staan al bomen.

Sta jij zelf ook op de groep? G: wel gestaan, maar nu niet meer.

Welke acties worden er met de kinderen ondernomen voordat ze naar buiten gaan? G: ruim een half uur van te voren worden de kinderen van top tot teen ingesmeerd. I: ja G: kinderen krijgen zonnebrillen, petjes op dat wat zij hebben meegekregen van thuis, wij vragen ook echt of ouders die willen meegeven. I: en als ouders dit niet meegeven? G: ja dan hebben het inderdaad niet G: ehhhhh even drinken en drinken mee naar buiten.

Ze gaan dan twee keer naar buiten, hoe vaak smeert je ze dan in? G: twee keer, en zelfs tussendoor als ze nog een keer gaan dan smeren we weer!

Welke acties onderneemt je buiten om de kinderen te beschermen tegen de zon? G: de schaduwplekken, emm ervoor zorgen dat er leuke activiteiten aangeboden zijn in de schaduw. Maarja je krijgt ze nooit allemaal in een hoekje. En verder zorgen we dat ze genoeg drinken en ja niet heel de tijd in de volle zon. We hebben eventueel een gymzaal binnen. Dus binnen en buiten afwisselen. En aan het eind van de dag hebben we vooral veel felle zon dan kiezen we er soms voor niet naar buiten te gaan. Maar dan is het echt heel heel warm is. I: hou je ook bij of kinderen rood worden in de zon tijdens het buiten spelen? G: ja zeker zeker.

Als je jezelf mag classificeren nu misschien een beetje lastig omdat je niet op de groep staat. Maar wat voor cijfer zal jij jezelf geven met betrekking tot zon bescherming? G: Ik denk dat iedereen eehmm ja omdat er gesmeerd en schaduw gecreëerd wordt eh ja kan een kind nooit helemaal uit de zon houden. Dus wat dat betreft zijn wij fanatieke smeersers en gaan wij richting de 9. I: en de zon is natuurlijk ook iets goeds voor ons! G: ja inderdaad

Zijn er vanuit het KD richtlijnen of protocollen? G: ja alles wat ik benoemde zijn allemaal protocollen. En ouders krijgen in maart wanneer wij weer gaan beginnen met de zonnebrand tevoorschijn halen dat de zomermaanden weer voor de boeg staan en dat ze komende tijd weer alert zijn op het meebrengen van petjes en zonnebrillen. I: met welke factor smeren jullie? G: factor 50 I: en als ouders anders meegeven smeren jullie daarmee? G: ja maar iedereen heeft die van ons. I: dus even kort samengevat; dus het smeren elke keer als ze naar buiten gaan, schaduw plekken creëren en blijven jullie uit de zon? G: tussen 1 en 3 uit de zon. Maar ze gaan pas rond half 4. Maar vanaf 12 tot 3 zijn ze sowieso niet buiten. Tenzij het 20 graden is met een zonnetje. I: en smeert je wel met deze temperaturen? G: ja eind maart al, ook al is het dan 16 graden.

Merk je dat het onderwerp actueel is? Zonbescherming? G: bij KD X? ja zeker, dat is ook omdat wij het ook in ons beleid en protocol hebben staan. Dan willen we iedereen attenderen dat het weer zover is. I: en collega's hebben het er ook over? G: ja en ze komen dan ook met vragen van joh het is weer tijd om te gaan smeren zijn er alweer flessen zonnebrand?

Wat denk je dat er nodig is om die protocollen nog begrijpelijker te maken voor de medewerkers? G: nou denk heel eerlijk gezegd niet zoveel. Wat hier gedaan wordt is begrijpelijk en je wordt er door andere teamleden op aan gesproken en gecheckt. Nee is geen extra aanscherping voor nodig.

Welke activiteiten doen jullie in het dagprogramma om de kinderen voor te lichten over de zon? G: ehhh nou daar zijn de kindjes nog iets te klein voor *sarcastische toon*. I: misschien liedjes of dat soort dingen? G: ja we zingen over zon en hebben thema's. Maar we hebben het niet over de gevaren want daar zijn ze echt nog te klein voor. I: oke, dat snap ik. Maar je hebt dus wel liedjes enz. met gevaren bedoel ik dan meer het rood worden door de zon. Dat doet natuurlijk pijn en dat zullen de kindjes denk ik toch wel beseffen? G: uhh nou we betrekken ze er natuurlijk wel bij wanneer ze worden ingesmeerd. Kindjes vragen dan waarom we het doen en dan vertellen we ze dat en we vertellen dat het belangrijk is. Maar we geven het niet als voorlichting.

Verzinnen jullie op eigen initiatief dingen? G: dingen? I: thema's, liedjes? G: dat durf ik niet te zeggen, die zomer liedjes zijn gewoon met de zon en wordt hoort er bij de zomer, nou zonnebrand maar niet bewust over zonnebrand maar wel over de zomer.

Zie jij aspecten graag verbeterd worden? Of dat de overheid hier een rol in kan spelen? G: Ik denk dat het sowieso heel belangrijk is om de kinderen goed te beschermen, maar wij doen hier echt al heel veel aan. Wat dat betreft denk ik dat organisaties van KD er zelf goed bovenop moeten zitten. Niet zozeer de overheid. Als je denkt met je gezond verstand dan weet je dat het belangrijk is om kinderen in te smeren. Als je dat binnen je organisatie doet behaalt iedereen wat die moet behalen.

Kinderdagverblijf 5 interview A

Hoelang werk je al bij kinderdagverblijf x? G: nu 1,5 jaar I: oke

Hoe oud ben je zelf? G: ik ben 23 jaar haha

Welke opleiding heb je gedaan? G: Ik heb SPH gedaan, sociaal pedagogische hulpverlening

I: schakel ik even door naar het kinderdagverblijf, hoeveel kinderen zijn er gemiddeld per dag aanwezig? G: ehhhh ja meestal 14 a 15 kinderen per groep, ik sta op de peuters van 2-4 jaar daar heb je er 3 van.

Gaan de kinderen overdag naar buiten? G: ja zeker I: en hoelang en hoe vaak? G: 1 a 2 keer per dag, we proberen minimaal één keer maar met die regen enz. kan het dus niet altijd. I: nee snap ik, hoelaat gaan jullie ong. naar buiten? G: tussen half 11 en kwart over 11 meestal en in de middag tussen even denken 15:30 en 16:30.

Verschilt dit per leeftijd? G: of ze naar buiten gaan? I: ja hoelang en hoe vaak? G: nee nee althans wij gaan gewoon met zijn alle of de helft. I: en bij de babys? G: ja die gaan als ze gaan alleen in de ochtend tussen 10 en 11 zo een beetje. De kleinste baby's slapen dan, alleen de oudere boven de 1 gaan wel.

Wordt er bij mooi weer langer en meer buiten gespeeld? G: ehmm niet speciaal langer, dat past niet in het schema maar wel vaker. Dan gaan we sowieso twee keer. I: oke dus dan s'morgen en dan s'middags weer om half 4? En gaan ze dan een uurtje? G: nee soms blijven ze dan ook buiten tot ze opgehaald worden. Dit is dan tot half 7.

Welke acties onderneem jij voordat je met de kinderen naar buiten gaat? G: ik doe jassen en schoenen aan en eh in de zomer doen we ze wel insmeren. In bepaalde maanden doen we dat en als het echt heel warm is doen we geen jassen aan. I: in welke maanden begin je met smeren? G: in mei geloof ik officieel maar wij kijken zelf of de zon schijnt, als die zon niet schijnt smeren we niet. I: oke dus je begint met smeren bij mooi zonnig weer? G: ja als het echt mooi is en echt wel warm maar ja het is soms zo een gedoe. Als er echt veel wolken zijn maar het is wel een goede temperatuur dan ja smeren we het niet in.

Als je smeert hoe vaak smeert je dan in? G: ehmm voordat we naar buiten gaan één keer eigenlijk. I: en als je dus twee keer naar buiten gaat smeert je twee keer? G: ja dat wel, elke keer voordat we naar buiten gaan dan smeren we ze in. I: maar als het een warme dag is maar er zijn wolken dan smeren jullie niet? G: naja in de zomermaanden juli, augustus dan smeren we ze eigenlijk altijd in en juni dan ligt het er een beetje aan.

Welke acties onderneem je buiten om de kinderen te beschermen tegen de zon? G: eh we hebben van die doeken hangen voor extra schaduw. En sommige kinderen krijgen petjes mee van ouders die zetten we dan op. Ook hebben we een watertafel voor de verkoeling. I: smeert je ook nog bij? G: in de ochtend niet dat is maar 45 min. Maar in de middag als ze langer blijven proberen we nog een keer extra in te smeren of als een kind rood kleurt.

Als je jezelf mag classificeren met hoe jij smeert wat voor cijfer geef je jezelf? G: een 7 qua hoe ik het smeert, elk stukje wat bloot is smeert ik in. Als we dan toch aan het smeren zijn. Maar ja als het niet super warm is en de zon schijnt een beetje dan denk ik ja is het wel echt nodig om in te smeren. Het kan dan zijn nou we doen het een keertje niet omdat het zoveel moeite kost. I: oke dus een 7 geef je jezelf? G: ja 6 7 zo een beetje daar tussen in.

En wat voor cijfers geef je je collega's? G: ja hetzelfde, we overleggen met elkaar of we smeren of niet en ze smeren goed.

Zijn er binnen KD X protocollen met betrekking tot de zon? G: ja, ja we hebben protocol buitenspelen daar staat het in en protocol extreme temperaturen. I: weet je welke richtlijnen er dan in staan? G: eh er staat in welke maanden je eigenlijk altijd moet smeren, dus vanaf mei een kwartier van te voren I: oke G: wat zei je? I: ik zei oke hahah G: hahah oke en ehmm we hebben ook nog een protocol extreme temp. Als het boven de 30 graden is ofzo dan mogen we bepaalde tijden niet naar buiten. I: weet je welke tijden? G: eh ja volgens mij tussen 12 en 3 ofzo iets.

Zijn die protocollen binnen bereiken? G: ja alle protocollen die zitten in een map, althans in 5 mappen. Per groep heb je een kast met mappen. Je kan het altijd opzoeken als je dat nodig vind.

Merk je dat zonbescherming een actueel onderwerp is? G: in de zomer wel ja, in de winter niet. I: en leeft het dan of is het meer van het moet? G: ja als het echt warm is dan overleggen we met de leidinggevende enz.. maar niet dat we niet dat we heel de dag door over de zon of iets hebben haha.

Wat zou je nodig hebben om nog meer met die protocollen te werk te gaan? G: niet echt iets. Het is super duidelijk en de vestigingsmanager let er nog extra op en die attendeert het altijd even.

Welke activiteiten doen jullie in het dagprogramma om de kinderen een beetje voor te lichten over de gevaren van de zon? G: ehhhh kan me niet iets herinneren. Misschien hebben we wel wat met schaduw gedaan maar kan me niet herinneren dat we in die 1,5 jaar iets hebben verteld over hoe het werkt met die zon etc. Van insmeren of dit en dit.. wel dat je uitlegt waarom je insmeert maar daar is geen activiteit aan gekoppeld.

Verzinnen jullie op eigen initiatief activiteiten? Liedjes etc. G: we verzinnen zelf wel dingen maar geen vaste activiteiten. We hebben geen liedjes met betrekking tot smeren of iets echt.

Zie je mogelijke manieren hoe de kinderen beter beschermd kunnen worden binnen KD x? G: ja het insmeren doen we wel, maar niet altijd een kwartier van te voren. Dus dan heeft het niet de tijd om in te trekken en voor de rest qua schaduw dat doen we wel goed. Ik zit ff te denken..

Denk je dat de overheid een rol zou kunnen spelen qua zonbescherming? G: eh nee niet echt misschien gratis zonnebrand hahaha..

Interview kinderdagverblijf 6 interview a (Leidinggevende)

Hoelang werkt u al bij kinderdagverblijf x? G: bij deze uhhhh oktober 2 jaar, daarvoor 21 jaar.

Hoe oud ben je zelf? G: ik ben 44 hahah

Welke opleiding heb je gedaan? G: management kinderopvang, agogisch medewerker en diverse management opleidingen.

Hoeveel kinderen zijn er gem. op een dag aanwezig? G: 12 per groep en 5 groepen. Dit zijn verticale groepen 0-4 jaar.

Gaan de kinderen naar buiten? G: ja ja I: en hoe vaak en hoe lang? G: ja dat ligt aan het weer, bij een beetje weer gaan ze naar buiten. I: en hoe vaak? G: 2 keer per dag I: en dan een uurtje of langer? G: smorgens van 10 tot 11 half 12 en s'middags vanaf 3 en bij mooi weer tot 6 uur.

Verschilt dit per leeftijd? G: eh ja de baby's slapen natuurlijk nog.

Wordt er bij mooi weer langer of meer buiten gespeeld? G: ja, ja I: en wat versta je onder mooi weer? G: droog. I: en zonnig nog meer? G: ja nu gaan we eerder naar binnen omdat het eerder donker wordt, als het straks warmer wordt en langer licht blijf je automatisch langer buiten.

Welke acties onderneemt je voordat je met de kinderen naar buiten gaat? G: ehhh ja als het koud is jassen aan, handschoenen muts op. Hoe warmer het wordt hoe minder ze aan krijgen tot aan het tshirt. Er wordt eventueel gesmeerd. I: wanneer beginnen jullie met smeren? G: als het warmer wordt. I: vanaf welke maand of temperatuur gaan jullie dan smeren? G: durf ik niet uit mijn hoofd te zeggen, mei denk ik. I: rond de 20 graden ong? G: ja echt dat je denkt hmmm we moeten ja.

Welke acties onderneemt je buiten met de kinderen om ze te beschermen tegen de zon? G: ehhh als ouders ze meegeven doen we ze petjes op. I: is dat verplicht? G: nee dit is aan de ouders, als ze dat mee hebben gegeven. Baby's in de schaduw. We hebben zonnedoeken die uv-werend zijn. I: oke is dat via een bedrijf

geregeld? G: ja, ja speciaal geregelde zonnedoeken. En veel schaduwplekken maken en de warmste tijden zijn we sowieso binnen, tussen half 12 en 3. I: hoeveel % van het schoolplein bedekken die doeken ong? G: ongeveer de helft. Het is nog wel een jonge aangroei, maar we proberen met andere middelen ook schaduwplekken te creëren.

Als jullie smeren, hoe vaak smeert je dan op een dag? G: ik heb het toevallig even nagevraagd, twee keer op een dag. Smorgens smeren wij en smiddags smeren wij en we houden de kinderen wel in de gaten dat we denken nou die mag wel iets extra! I: Hoe lang van te voren smeren jullie dan? G: eh hh ja voordat we naar buiten gaan. I: dus smeren en naar buiten? G: ja althans denk ik.

Als je jezelf een cijfer mag geven met hoe erg je bezig bent met het smeren en zonbescherming, wat voor cijfer zal je jezelf dan geven? G: nou eh hh hh ik denk toch wel een 7 of 8. We zorgen ook ervoor dat elk jaar nieuwe zonnebrand aangeschaft wordt, het oude gooien we weg. I: en gebruiken jullie een specifiek merk? G: ja nivea.

Hebben jullie vaste protocollen? G: we hebben een hitte protocol en het staat in ons risico-inventarisatie dat wij elk jaar uitvoeren en afspreken. I: en wat staat daar dan in? G: dat je moet smeren en tussen 12-3 uit de zon en dat soort dingen allemaal extra drinken etc.

Hoe gaan de collega's ermee om? G: ja ze zijn hier er volgens mij wel echt mee bezig.

Merk je dat het een actueel onderwerp is G: wat ik zie is dat ze echt alert zijn

Wat zou je nodig hebben om de protocollen nog meer begrijpbaar te maken? G: hmmm.. ik vind dat ze er al goed mee bezig zijn. Ik denk toch jaarlijks onder de aandacht blijven brengen en het weer op de agenda te zetten en het weer bespreekbaar te maken. I: en hoe maak je dit dan bespreekbaar? G: ik ben hier aanwezig dus zeg het mondelings.

Welke activiteiten hebben jullie in het dagprogramma om de kinderen voor te lichten over de zon? (liedjes etc.)? G: het smeren hoort er gewoon bij, maar als het kind niet tegen onze zonnebrand kan vragen wij de ouders eigen zonnebrand mee te nemen. I: maar lichten jullie voor? G: nee nee dat niet

Verzinnen jullie op eigen initiatief activiteiten? G: met smeren en alles? I: ja G: nee we maken er geen spelletje of activiteit van.

Welke aspecten zie jij graag verbeterd worden waardoor de kinderen beter beschermd zijn? G: we hadden het er net toevallig over om bijv. standaard petjes te laten maken met een logo van vlietkinderen, zoiets van zonnehoejjes. Want nu zetten we een petje op alleen als ouders het meegeven. I: want jullie zijn goed bezig met zonwerende doeken, zijn jullie op de hoogte dat daar ook kleding van is? G: ik wel.

Denk je dat de overheid een rol zou kunnen spelen in het beschermen van de kinderen tegen de zon? G: eh ja ik denk dat wij bij het kinderdagverblijf verder zijn dan op scholen en dat ze daar hun peilen op moeten richten. Als ik kijk hoeveel wij smeren en hoeveel wij doen. I: en voorlichting? G: ja, dat denk ik wel. Daar zou ik wel behoefte aan hebben.

Interview Kinderdagverblijf 6 interview b (werknemer)

Hoe lang werk je al bij het KD? G: bijna 7 jaar

Hoe oud ben je zelf? G: ik ben 52

Welke opleiding heb je gedaan? G: Wat nu SPW heet was toen KVE

I: hoeveel kinderen er gemiddeld aanwezig zijn dat heeft X allemaal verteld. Welke groep sta jij zelf op? G: op de groep van 0-4.

Hoeveel keer per dag zijn de kinderen buiten? G: we proberen twee keer per dag en zeker in de zomermaanden zijn ze zeker twee keer per dag buiten.

Hoelang zijn ze dan buiten? G: ehheh zeg maar s 'morgens uur en een kwartier, ze gaan half 12 aan tafel. S 'middags na drieën en met mooi weer blijven ze dan lekker buiten totdat ze opgehaald worden.

Bij mooi weer wordt er dus ook meer buiten gespeeld? G: ja zeker, veel meer buiten gespeeld.

Welke acties onderneem jij met de kinderen voordat je naar buiten gaat? G: in de zomermaanden? I: ja een zonnige dag, hoeft niet perse in de zomermaand te zijn. G: sowieso worden ze dan smorgens en smiddags ingesmeerd, wij vragen altijd aan de ouders naja er komen van die pamfletten te hangen met smeer je kind in. Dan komen ze hier ingesmeerd hier aan. Dus jaaa ehheh dat vragen we sowieso, dan zijn ze lekker ingesmeerd dan is het lekker ingetrokken. I: En smeren jullie dan zelf nog? G: ja ook al zijn ze ingesmeerd dan smeren wij altijd nog een keer. En we hebben ook elk jaar weer nieuwe zonnebrand, want ik ben er van overtuigd dat de factor er na een jaar weer uit is. I: dus jullie smeren dus twee keer, elke keer voordat je naar buiten gaat? G: ja en zijn ze echt heel gevoelig dan wordt er buiten ook nog een keer gesmeerd. I: hoelang van te voren smeer je? G: ehheh ja wat is het meestal is het zo een half uurtje. Want je moet de hele groep insmeren.

Welke acties onderneem je buiten tegen de zon? G: ehheh de kleintjes de zonnepetjes, maar die brengen ze wel zelf mee. En we hebben van die zonnedoeken boven de zandbak en boven de babytuin. En we hebben nog een doek hierzo, want we hebben een waterpartij hier vooraan. Dat zijn van die uv werende doeken. En we hebben nog een aantal parasols. Op zich hebben we best veel schaduw. I: en je zegt dus dat de kinderen met een wit huidje extra in de gaten worden gehouden? G: ja en meestal hebben ze van de ouders dan zo een uv werend pakje I: en hoe vinden ze dat? G: ja dat vinden ze niet erg! I: is het kleding of een zwempakje? G: ja zo een grappig pakje. En als het heel warm is dan houden we tshirtjes aan. I: dus ze gaan nooit helemaal bloot in de zon? I: jawel maar dat smeer je dan ook in.

Als je jezelf een cijfer mag geven met hoe jij smeert? G: nou voor hier zeker een 8, voor mezelf veel minder haha. Ik smeer mezelf niet in. I: en waarom maak je dat verschil? G: ja ik weet niet wat dat is, dan denk ik het zijn ook niet mijn kinderen en ehheh toch voorzigtiger. I: dus bij de kinderen geef je jezelf een 8 maar bij jezelf absoluut niet? G: haha nee teveel gedoe.

Zijn er binnen het kinderdagverblijf vaste protocollen of richtlijnen? G: ja we hebben een protocol met insmeren en dat weten de ouders ook. Die richtlijnen zijn er gewoon. Vooral dat twee keer op een dag smeren en ook als je de kinderen schoonmaakt moet je in principe weer opnieuw insmeren. I: dus het smeren? En nog meer? G: ja veel drinken.

Merk je dat het onderwerp onder collega's leeft? G: jawel zeker in de zomermaanden, maar ik vind wel maar ik vind dat ook onder ouders. Dan zijn ze er nog wel heel erg mee bezig en ik heb toevallig een collega met een kindje op de basisschool en die zegt ik doe die creme in de tas maar verder gebeurt er niets mee! Ja de ochtend zelf, maar niet meer op school. Dus wij zijn eigenlijk er veel meer mee bezig. Wij zijn ook verzorgend, maar een juf op een groep van 30 kinderen heeft daar natuurlijk veel minder tijd voor. En één keer smeren is echt niet genoeg voor de hele dag. I: dus je merkt dat het hier mee leeft, maar komt dat door de protocollen of vinden jullie het onderwerp belangrijk? G: nee dat is echt een onderwerp dat leeft in die zomermaanden het is gewoon belangrijk! En wat zonnebrand doet. Maar misschien komt het omdat wij daar meer tijd voor hebben.

Welke activiteiten doen jullie in het dagprogramma om de kinderen voor te lichten over de zon? G: ehheh we werken hier met Puk, die leert dat je dingetjes moet doen waaronder dat je gaat smeren en dat dat belangrijk is. I: en puk vertelt dat dan? G: ja je kan Puk erbij betrekken. I: wat is Puk? G: Puk is een handpop ik kan hem zo

wel even laten zien. En we doen twee thema's in twee maanden, nu hebben we winter en we hebben Hatjoe, een thema van Puk die wordt ook op de basisschool gebruikt. Wij hebben nu dus winter, wat trek je aan in de winter etc. Maar zo heb je ook de zomer, wat doe je aan in de zomer? Wat ga je doen als je naar het zwembad gaat, wat neem je mee? Zo leer je op spelenderwijs de kinderen routines en daarin komt ook het woord smeren naar voren. I: vinden ze dat leuk? G: ja super leuk! Ze mogen ook zelf smeren met Puk. I: hebben jullie ook liedjes? G: ja maar die is heel ver weg. Nee smeren komt er niet in voor.

Verzin jij op eigen initiatief dingen? G: het is al leuk genoeg dat ze lekker naar buiten mogen. Nee en om nou te zeggen dat we er zo heel erg mee bezig zijn.. we hebben dan het thema en dingen die daarbij naar voren komen als hoedjes en zonnebrandcrème maar verder niet. We hangen dus wel die platen naar de ouders met let erop het wordt weer zomer, smeer je kinderen in. Kan het even laten zien! I: ja graag.

Zie jij mogelijke manieren hoe de kinderen beter beschermd kunnen worden? G: die uv pakjes zou ik heel fijn vinden. I: weet je ook het merk? G: nee ik weet alleen dat ze er in het licht blauw en donker blauw waren en roze. Maar het merk geen idee. I: er is inderdaad een bedrijf in Nederland die die pakjes maakt.. genaamd UV-fashions, die maakt die pakjes in super veel kleuren. Dat zie jij graag ingevoerd worden voor alle kindjes? G: nou ik had het erover met mijn leidinggevende die vroeg zou jij mee willen werken en ik zei ja hoor en toen hadden we het over zonnepetjes enz. en toen zei ik ja maar dat is eigenlijk alleen als een ouder het meebrengt dan zetten we dat op. Maar laat vlietkinderen allemaal van die petjes maken! Huppekee lekker die flap in de nek en dan hebben ze allemaal hetzelfde dat vinden ze leuk. I: denk jij dat een kindje zo een petje vervelend kan vinden? G: ik denk dat het zal helpen als iedereen het draagt en vooral als ze vanaf jongsaf aan weten dat ze zo een petje op moeten tuurlijk wennen ze dan.

Denk jij dat de overheid een rol zou kunnen spelen in zonbescherming op KD? G: ehn jaaaaa misschien met meer reclame en campagnes naar ouders. I: hoe denk je over voorlichting avonden? G: ja dat is wel iets om het naar voren te brengen. Ik denk dat veel ouders wel bewust zijn maar ik heb het idee hoe ouder ze worden hoe meer ze het laten verwateren. Van ja die is wel wat gewend of die is al bruin, maar ook die moet ingesmeerd worden!

Interview kinderdagverblijf 7 interview a

I: Het interview duurt ongeveer 10 minuutjes. Dus laten we maar beginnen!

Hoelang werkt u al bij het kinderdagverblijf? G: 5 jaar

Hoe oud ben je zelf? G: Ik ben 34

Welke opleiding heb je hiervoor gedaan? G: ehmm die hierbij hoort? I: ja G: ik heb de pabo gedaan en de kunstacademie.

Hoeveel kinderen zijn er op een dag gemiddeld aanwezig? G: ehmm het kunnen er maximaal 46 zijn, met ongeveer 16 per groep of het kunnen er 12 zijn. Op welke groep sta jij? G: op 0-4 jaar.

Hoeveel keer per dag zijn de kindjes buiten? G: Ehmm meestal twee keer, ochtend en middag. I: en is dat dan een uurtje? G: ja meestal een uurtje, dan hebben ze het wel weer gezien. I: en wat zijn de tijden dan ong? G: em jaaaa, 10 uur inderdaad tussen 10 en 11 en s 'middags is dan vaak tussen half 4 en half 5.

Verschilt dit per leeftijd? G: Wanneer ze naar buiten gaan? I: ja G: ja de allerjongsten liggen dan meestal net op bed om 10 uur, dus die gaan dan niet mee met het eerste rondje of die komen iets later buiten als ze wakker zijn. I: dat zijn dus vooral de baby'tjes? G: ja ja precies.

Wordt er bij mooi weer langer buiten gespeeld? G: ehmm ja, langer ja meestal eten we dan ook nog buiten. Maar dat doen we dan meer in de schaduw of onder het zonnescherm. I: dus jullie hebben een zonnescherm

op het kinderdagverblijf? G: ja, ja en van die parasols en zonneschermen bij de ramen waar je een tafel onder kunt zetten. I: is het een tent of echt alleen bij de ramen? G: bij de ramen, die zijn open als de zon dus schijnt.

Welke acties onderneem jij voordat je met de kinderen naar buiten gaat? G: Emmm want het gaat echt over de zon in de zomer toch? I: nee dit gaat gewoon over meerdere dagen, gewoon je routine. G: nou dan doe ik ze schoenen aan en een jas hahah en in de winter een sjaal en muts als ze dat mee hebben. In de zomer smeer ik ze een half uurtje van te voren in, dan ga je alle kindjes af en je vraagt ook altijd of de ouders ze al ingesmeerd willen brengen. Al ze al ingesmeerd zijn smeren we ze niet nogmaals in. I: en dan houd je bij per kind? G: Ja, wanneer ze gebracht worden vragen we of ze ze daadwerkelijk hebben ingesmeerd en als ze wel zijn ingesmeerd tekenen we een zonnetje bij de naam. Anders weten we dat we dat nog even moeten doen. I: en dat doe je dus een half uur van te voren? G: ja, ja En doe je dit één keer per dag? G: het insmeren is twee keer per dag, gewoon voor je naar buiten gaat. I: En er zijn dus ook afspraken met ouders over, als ze niet ingesmeerd zijn doen jullie het niet nog een keer? G: ja I: hebben jullie een bepaalde zonnebrand op het KV? G: ja, maar hoe die nou ook alweer heet. Er is wel vaak Nivea aanwezig, want er was een keertje eentje besteld met iets met factor 50 als ik het goed zeg in ieder geval een flinke hoge en emm sommige kinderen hebben zelf zonnecreme mee omdat ze een allergie hebben. Maar Nivea wordt wel gewoon gekocht voor als die ene op is die bij dat bedrijf is besteld. I: en welke factor heeft die zonnebrand? G: 50.

Welke acties onderneem je buiten met de kinderen om ze te beschermen tegen de zon? G: voor de baby's hebben we een grote box buiten staan en die zetten we onder de parasols. Dus die zitten sowieso altijd in de schaduw. I: oke G: en we doen extra waterrondjes, dat ze even gaan zitten op de rand van de zandbak. I: is jullie zandbak in de schaduw? G: die is wel in de zon, een gedeelte in de zon want we hebben wel een parasol maar toch draait de zon dus er blijft altijd een deel niet in de schaduw. En daaromheen wordt ook gewoon in de zon gespeeld. I: Let je er buiten ook op dat er nog kindjes rood worden? G: ja dat altijd, maar toch is het lastig om te zien want als kindjes spelen worden ze rood en bezweet en dan weet je nooit zo goed of het nou rood van de zon is of van het spelen. Dat vind ik lastig inschatten.

De volgende vraag vraag ik om erachter te komen of ik nou de fanatieke smerster heb uit de groep heb. Als jij jezelf een cijfer mag geven met hoe je smeert en hoe je bezig bent met zonbescherming. Wat voor cijfer zal je jezelf dan geven? G: ehhhh ik smeer zeg maar voordat ze naar buiten gaan, maar ik smeer eigenlijk nooit bij. Ik smeer voordat ze gaan en ik dacht voor dat uurtje is het wel genoeg dus ja ik weet niet hoeveel ik dan kan scoren. Dus ik ben dan net voldoende of net onvoldoende, dus een 5.5. I: Dus eigenlijk geef je jezelf net aan een voldoende omdat je zegt ik hou me aan de regels maar ga er dan eigenlijk daarna vanuit dat ze beschermd zijn. G: ja, en nu ik daar over na ga denken denk ik ja is het beter om kinderen dan nog bij te smeren. Dat is nieuw voor me, want dat doe ik niet. Wat is nou een goed punt?

Zijn er op het kinderdagverblijf richtlijnen m.b.t. de zon? G: ja het smeren voor het naar buiten gaan, dat is de regel. En ja vaak weten ouders van hun kind of ze wel of niet verbranden en dan geven ze zonnehoedjes mee. I: Zijn de zonnehoedjes een richtlijnen vanuit het KD? G: nee dat niet nee. Dan voeren wij meer de wens van de ouder uit. En ja de parasols dat zal wel een regel zijn, want dat doen we eigenlijk automatisch altijd. Zonneschermen omlaag en insmeren voordat we naar buiten gaan en water drinken tegen uitdrogen. I: staan die richtlijnen op papier? G: eh dat weet ik eigenlijk niet, het is meer een gewoonte maar wie weet staat het wel op papier! Ik weet eigenlijk niet of er een zonbeleid is. I: niet dat je op de hoogte bent van een map dat je het er even bij kunt pakken? G: nee, ik doe het wel gewoon in de praktijk. Al die mappen zijn allemaal zoveel.

Hoe gaan je collega's hiermee om? G: ja, wat ik vertel wat ik doe doen we allemaal wel.

Wat heb jij nodig om die richtlijnen beter uit te voeren? G: nou dit soort informatie, ik denk nu zelf is het niet beter de kinderen ook buiten nog in te smeren? Ik zou dat wel willen weten hoe dat voor de huid werkt, ik zou wel willen weten hoe dat bij de huid van kleine kinderen werkt. Daar zou ik meer informatie over willen. I: Een soort van voorlichtingsavond? Of een map? G: ja of dat er een keer een avond of een vergadering komt dat het

wordt medegedeeld dat zou fijn zijn! In een map of papier kom je niet aan toe, je bent zo druk bezig. Actief werkt het beste, dat je het even live hoort en dat je het dan eventueel wel kan terug zoeken.

Leeft dit onderwerp onder je collega's? G: Nou nee, niet dat we er druk over praten. Meer oh jongens we moeten ze insmeren want het zonnetje is fel. I: maar niet dat de effecten van de zon of de reden waarom we smeren onder sprake komt? G: uhhh naja sommige moeders wel meer. Die weten het wel echt, die moeder collega's daar hoor je soms wel een kreet van dat we weten hoe belangrijk het is zij zijn er zelf echt mee bezig.

Welke activiteiten hebben jullie in het dagprogramma om de kinderen voor te lichten over de zon? (bijv. liedjes) G: ja grappig we hebben een boekje over een jongentje dat zich in moet smeren want anders wordt hij heel rood. Klein grappig boekje. I: is het mammi smeert sammie? G: ja een vierkant boekje, maarja alle boekjes zijn vierkant hahaha. I: is het oranje? G: ja die ja! G: dat lezen we wel voor en we hebben een liedje over een olifantje dat als die rood wordt dat het pijn doet. Olifantje op het strand, smeer je in met zonnebrand anders krijg je rode billen en moet je heel hard gillen. I: vinden ze dat leuk? G: haha ja dat liedje vinden ze echt leuk, echt schattig.

Verzin jij op eigen initiatief activiteiten? G: over zonbescherming? Nee dat niet.

Welke aspecten zie jij graag verbeterd worden met betrekking tot de zon? G: ehh informatie dan. Hoe dat nou werkt met die kinderhuid en verbranden. Hoe vaak moet je smeren? I: voorlichting dus? G: ja, want als we het weten kunnen we beter beschermen. Want als je ooit hebt gehoord één keer smeren is genoeg dan denk je oke prima ze zijn beschermd! Dan blijf je daarbij, maar met nieuwe informatie dan ga je weer aanpassen!

Ziet u mogelijke manieren om de kinderen beter te beschermen? I: dat antwoord hebben we net dan al een beetje besproken. G: ja hetzelfde als hiervoor inderdaad.

Denk je dat de overheid een rol hierin zou kunnen spelen : ehhhhh, ja zou kunnen misschien. Zou wel handig zijn als er gewoon een algemene regel is voor alle kinderdagverblijven dat iedereen gewoon goed beschermd is. Het is natuurlijk wel preventief voor huidkanker! Dus volksgezondheid heeft dan wel de taak om iedereen goed voor te lichten!

Kinderdagverblijf 8 interview a

Hoe lang werk je al bij het kinderdagverblijf? G: 4^e jaar wordt dit.

Hoe oud ben je zelf? G: 22

Welke opleiding heb je gedaan? G: sport en bewegen SIOS.

Hoeveel kinderen zijn er op een dag gem. aanwezig? G: verschilt ontzettend.

Hoeveel keer per dag gaan de kinderen naar buiten? G: ehmm eigenlijk zoveel mogelijk, probeer ze 3 of 4 keer per dag te laten gaan. I: hoelang zijn ze dan buiten? G: het liefst hele dag lekker rustig haha nee, als het mooi weer is gaan we gewoon leuke dingen doen.

Bij mooi weer wordt er dus wel langer of meer buiten gespeeld? G: ja, altijd.

Welke acties worden er ondernomen voordat de kinderen naar buiten gaan? G: voordat ik naar buiten ga, jassen aan en lijst aflopen of iedereen er is. En insmeren altijd. De een smeert in en de ander ontvangt de kinderen buiten.

Welke acties onderneemt je buiten om de kinderen te beschermen tegen de zon? G: we proberen altijd activiteiten in de schaduw te doen. I: op het schoolplein? G: daar is weinig tot geen bescherming, we proberen

ze dan twee keer op een dag in te smeren en binnen te laten drinken. I: zijn er schaduw plekken gecreerd? G: nog nooit echt over nagedacht. Buiten hebben we aan de rand bomen staan.

Vanaf wanneer begin jij met smeren? G: vanaf het voorjaar. Als het echt wat warmer wordt.

Als je jezelf een cijfer mag geven met je omgaan met betrekking tot de zon welk cijfer geef je jezelf? G: moet ik eerlijk zeggen dat ik het niet doe, ik smeer niet want ik ben een man en ik doe het liever niet. Bij kleine kinderen kan dat tot verwarring brengen. I: en je alertheid? G: ik ben er niet zo mee bezig dus laten we een 5 geven. I: en je collega's? G: die scoren wel hoger.

Zij er richtlijnen binnen dit KD of protocollen? G: ja hebben we wel, moet ik eerlijk bekennen dat ik hier niet zo van ben. Ik weet wel dat er staat dat er checkpunten zijn, zoals smeren voor de zon. En ook opzoeken van schaduwplekken en 2 a 3 keer smeren. Dit staat op papier.

Wordt dit nageleefd? G: veel van die richtlijnen ja moet ik eerlijk zeggen daar laten mensen wel steekjes in vallen, want wie checkt ze? Je hebt het zo druk en je moet zoveel doen soms vergeet je wat. I: en je zegt schaduwplekken staan in het protocol maar zijn eigenlijk niet aanwezig? G: dat is precies zo een voorbeeld, we kunnen ze wel creëren maar eigenlijk hebben we het daar veel te druk voor.

Merk je dat zonbescherming een actueel onderwerp is binnen het KD? G: nee ja in de zomer wel meer. Maar huidkanker die kindjes zijn zo jong die link leg je nog niet echt.

Wat zou jij nodig hebben om de protocollen nog begrijpelijker te maken? G: ja je krijgt een handleiding met voor elk klein dingetje een protocol. Denk dat het voor ons makkelijk is als het fysiek ook echt aanwezig is. Kinderen moeten op de hoogte zijn van de dingen die moeten gebeuren en een leidinggevende die het goede voorbeeld geeft.

Welke activiteiten hebben jullie in het dagprogramma om de kinderen voor te lichten over de zon? (Liedjes, spelletjes)? G: eigenlijk niets.

Verzinnen jullie op eigen initiatief activiteiten? G: naja ik ben vooral van het sporten dus ik vind het wel belangrijk dat de kinderen zich insmeren. Ik zeg gewoon we moeten het gewoon doen.

Zie je mogelijke manieren waarop de kinderen beter beschermd kunnen worden? G: ik heb er zelf eigenlijk niet zoveel verstand van, iemand die het goede voorbeeld geeft of zegt huppekee dit moet gebeuren. I: denk je dat als je er meer van zou weten dat je er meer mee bezig bent? G: ja zeker dat is logisch.

Denk je dat de overheid een rol zou kunnen spelen in zonbescherming? G: ja maar dat ligt ook aan hoe ernstig het is. Moet dit onder iedereen bespreekbaar zijn of dat je alleen de mensen inlicht die er echt op moeten letten.

Kinderdagverblijf 9 interview A

Hoelang werk je al voor het KD? G: 1,5 jaar

Hoe oud ben je zelf? G: 22 jaar

Welke studie heb je gedaan? G: pedagogisch medewerker niveau 4.

Hoeveel kinderen zijn er ong. op een dag aanwezig? G: ik denk een stuk of 40.

En die zijn onderverdeeld in groepjes? G: ja ik heb de baby's. we staan met tweeën op 9 baby's.

En hoeveel keer per dag zijn jullie buiten? G: als het mooi weer is in de zomer zijn wij eigenlijk de hele dag buiten! Behalve als het heel warm is dan blijven we binnen op het heetste van de dag. Dan gaan we van 10 tot ong. 11 en van 2 tot 5.

Wat doe je met de kinderen voordat je naar buiten gaat? G: we smeren ze in en dat doe we na een uur dan nog een keer. En we smeren ze dan smiddags voordat ze gaan nog een keer in. I: en wanneer smeren jullie? G: als de zon schijnt. I: dus ook in de winter? G: nee dat niet, wel als het echt warm is. I: wat versta je onder warm? G: warmer dan 17 graden in ieder geval.

Wat doe je buiten om de kinderen te beschermen tegen de zon? G: we doen een zonnehoedje op als ouders dat meegeven. Sommige ouders geven ook eigen zonnebrand mee trouwens. I: oke en met welke factor smeren jullie zelf? G: factor 30 zo uit mijn hoofd.

Als je jezelf een cijfer mag geven met hoe jij smeert, puur om te kijken of je de fanatieke smerster bent welk cijfer geef je jezelf dan? G: een 7 toch wel. I: en je collega's ook? G: jaaaa uh jaaa.. als wij bijv. een kindje van een andere groep zien nemen wie die ook maar gelijk mee. Dan is dat maar gebeurd.

Zijn er vaste richtlijnen of protocollen vanuit het KD? G: ja het vragen van petjes, zonnecreme en schaduwplekken maken.

Merk je dat het onderwerp leeft onder collega's? G: ja en ook wel onder ouders!

Welke activiteiten doen jullie om de kinderen voor te lichten over de zon? G: nou met mijn groep is dat echt een beetje lastig met die baby's. Maar ik weet van mijn collega's dat ze uitleggen waarom ze bepaalde handelingen doen etc. dan vragen we aan ze wat we moeten doen voordat we naar buiten gaan.

Verzinnen jullie op eigen initiatief dingen? G: hmm nee niet echt. I: hebben jullie liedjes of iets? G: hmmm nee eigenlijk niet nee!

Zie jij mogelijke manieren hoe de kinderen nog beter beschermd kunnen worden? G: nee we doen eigenlijk al heel erg veel! I: in de trend van voorlichting? G: ja is altijd handig.

Denk je dat de overheid een rol zou kunnen spelen? G: geen idee eigenlijk.

Kinderdagverblijf 10 Interview A (leidinggevende)

Hoe lang werk je al bij het kinderdagverblijf? G: dit jaar 18 jaar

Hoe oud ben je zelf? G: 41 jaar

Welke opleiding heb je gedaan? G: MBGO agogisch werk heette dat toen nog. Ik begeleid ook stagiaires van school. Ik heb ook nog een management opleiding gevolgd.

Hoeveel kinderen zijn er op een dag gem. aanwezig? G: heel veel haha maar dat verschilt echt ontzettend per dag. Je kan de maximale van de GGD aanhouden.

Hoeveel keer per dag gaan de kinderen naar buiten? G: eh hh als het in de zomer goed weer is, onder goed weer versta ik niet te koud maar ook niet te warm als het boven de 25 graden is vinden wij dat je tussen bepaalde tijden even binnen moet blijven. Dan kan je beter na half 4 pas weer naar buiten gaan, maar gemiddeld willen we graag dat ze twee keer per dag buiten komen. Dat is na de cracker rond half 10. Om half 12 krijgen ze de broodmaaltijd en dan gaan de kinderen die slapen slapen, maar degene die wakker blijven die houden we in de zomer tot 3 uur wel binnen. En in het voorjaar gaan ze dan wel gewoon en na de fruitmaaltijd gaan ze ook nog weer eens naar buiten rond half 4 tot 6. Als het dus heel mooi weer is en de goede

temperatuur dan zijn ze soms drie keer buiten. En de dreumes en de baby's verschilt het, daar passen we mee op met de wind enz. Het hangt volledig af van de leeftijd en weersomstandigheden.

Bij mooi weer wordt er dus wel langer of meer buiten gespeeld? G: ja zeker.

Sta jij zelf nog op de groep? G: niet direct maar ik houd dagelijks overzicht.

Welke acties worden er ondernomen voordat de kinderen naar buiten gaan? G: eh hh naja in het voor en najaar als je het hebt over de huid smeren we ze in principe niet in. Tenzij in april of mei de zon al schijnt. I: vanaf wanneer of welke temperatuur gaan jullie dan smeren? G: dat hebben we niet exact staan, maar denk vanaf 23 graden. We hebben het beleid als de zon echt al fel schijnt, met welke temp. Is dat denk vanaf 21 graden. Gewoon als de zon al de hele dag fel schijnt, dan smeren wel al gewoon we willen liever smeren vanuit preventie. Wij leveren ook zonnebrandcreme, tenzij ze allergisch zijn dan brengen ze zelf mee. We vragen ouders ook petjes mee, maar dat geven ze niet altijd mee. Vragen wel wel! En inderdaad al gelijk inderdaad net als dat je met zonnebrand begint begin je met de parasollen. I: hoedjes zijn dus niet verplicht? G: nee dat is aan de ouders. Sommige stellen er geen prioriteit aan. I: maar als ze er één meegeven zet je hem dus op? G: ja ja, we vragen het ook echt vaak totdat ze er gek van worden.

Hoe vaak smeren jullie? G: elke keer voordat ze naar buiten gaan. Na het slapen en het spelen. De pedagogisch medewerkers maken groepjes en die smeren die kindjes ook in. Dat houden ze goed in de gaten.

Welke acties onderneem je buiten om de kinderen te beschermen tegen de zon? G: eh hh naja inderdaad kleding. Met echt warm weer gaan ze in de badjes met de parasol erboven, als kinderen uit de badjes komen is het rond half 4 en dan drogen we ze af en doen we kleertjes aan! We laten ze nooit bloot spelen. Dan gaan ze direct naar binnen en gaan ze dan nog een keer smeren we ze weer in. Ze zeggen ook dat het beter is, dat zal jij best weten om het een tijdje van te voren te doen maar dat is niet altijd haalbaar. Als ze uit bed komen om half 3 en je kleed ze aan en smeert ze in dan zit daar 10 min kwartiertje tussen en geen half uur. I: hoe zit het qua schaduw? G: in beide panden in dit pand staat een hele grote boom en waar de speeltoestellen staan hebben we parasol punten, die heeft de technisch medewerker gemaakt en op één plek staan meerdere parasol punten. We hebben hierin opgelet hoe de zon draait. Dus die zijn verplaatsbaar in de ochtend en middag en daar let je op voordat je gaat buitenspelen. Dit is bij de zandbak en speeltoestellen. En daar kan je ook de badjes neerzetten. Plekken die wel zon hebben, die zijn onvermijdbaar voor kinderen tussen 2-4 maar baby's en dreumesen die zetten we echt onder de parasol.

Ik weet niet of deze vraag echt tot jou met betrekking is, aangezien je niet op de groep staat. Maar als je jezelf een cijfer mag geven met je omgaan met betrekking tot de zon welk cijfer geef je jezelf? G: ja ik ben zelf heel oplettend, ik sta niet op de groep maar dat komt wel terug. In veel KD zitten leidinggevende veel op een kantoor. Maar wij zijn juist super veel op de groep, wij houden dat heel goed in de gaten. I: oke, oke G: we gaan vaak in de groep zitten om te observeren, dan leggen wij de medewerkers uit dat dat niet is om te checken maar om vooruit te kunnen en kwaliteit hoog te houden. We zetten ze graag aan het denken en houden graag een spiegel voor. Zo houden we elkaar ogen open. Zo doen we dat ook met smeren, dan zeggen we even is er nog voldoende zonnebrand, hebben jullie al gesmeerd etc. Ik zelf vind het heel belangrijk ik geef mezelf een 10.

Zij er richtlijnen binnen dit KD of protocollen? G: ja we hebben dus een warmte protocol. Daarin staan dus dingen voor buiten en binnen. Als het buiten 28 of 30 graden is dan hebben we ze liever binnen. Veel drinken, ijsjes zonder kleurstoffen. Kinderen en ouders moet je in de gaten houden. I: qua buiten heb je dus het smeren voordat je gaat? G: ja en het extra drinken. Ze doen ook wel eens picknicken buiten, maar behalve als het extreem warm is maar als het 23 graden is doen we dat op een plaid in de schaduw.

Merk je dat zonbescherming een actueel onderwerp is binnen het KD? G: eh hh je bedoelt in het algemeen? I: nee bij jullie.. G: we hebben drie vergaderingen per jaar, één in het begin, één in het midden en één aan het einde. In die van het midden plannen we altijd zo in juni vlak voor de vakantie en dan staat standaard de

zomerperiode in zijn algemeenheid ook incl. dit soort punten maar ook ligt invalkrachten goed in! Er is altijd één vaste die blijft, maar er moet altijd een goed ingelichte invalkracht. Elke groep heeft een protocollen map. Belangrijke protocollen moeten ze gewoon weten nooduitgangen enz, maar andere protocollen kunnen ze dan even opzoeken, ook dat protocol.

Wat zou jij nodig hebben om de protocollen nog begrijpelijker te maken? Ook voor het personeel? G: die protocollen map op deze manier van A-Z gaat tot nu toe heel duidelijk. Ik weet geen aanvulling.

Welke activiteiten hebben jullie in het dagprogramma om de kinderen voor te lichten over de zon? (Liedjes, spelletjes)? G: Dit is nog heel jong he I: ja maar als je naar de leeftijd 2-4 kijkt, die leren hoe ze naar de wc moeten gaan dat ze hun handen moeten wassen. Denk je dat er iets zou kunnen werken als voorlichting voor de zon? Poets je tanden en smeer je erna gelijk in? G: Ja je legt natuurlijk wel alles uit wat je doet, je smeert je in want anders krijg je een rood huidje of krijg je pijn. Of hou je petje even op, je stimuleert het. Een liedje zou daar zeker aan bijdragen om het op hun niveau te kunnen begrijpen. Dat zou zeker een leuke aanvulling zijn.

Verzinnen jullie op eigen initiatief activiteiten? G: we werken met een week planning en activiteiten programma. Wij werken met Puk, een vriendje en daaraan verbonden zijn thema's. Dat duurt een aantal weken en is meestal verbonden aan het seizoen en weer. Daar tussendoor zijn er thema's die je zelf uitwerkt. Ik vind het wel een goed voorbeeld dat de peuters bij ons één keer per week muziekles krijgen I: oh wat leuk! G: en die mevrouw heeft allemaal thema liedjes, wij doen dan min. Één keer per jaar dat ouders mogen meekijken en zo doen we dus ook in het thema van Puk en Uk een thema uitwerken en dan mogen ouders meekijken en langskomen en er wordt uitgelegd wat we doen.

Zie je mogelijke manieren waarop de kinderen beter beschermd kunnen worden? G: zullen er ongetwijfeld zijn, we doen ons best om het zoveel mogelijk te beperken. Maar als je ouders iets vraagt en ze geven het niet of zien het belang er niet van in ja wat kan je dan doen. I: is dat een stukje bewustwording van ouders zowel als het personeel? Misschien met voorlichting dat ze alerter op zullen zijn? G: dat zou inderdaad kunnen, ja inderdaad. Maar het is heel moeilijk. We houden twee keer per jaar een ouderavond, maar in het voorjaar hebben we altijd een ouderavond met een spreker. Ehhh we vragen ook wel waar zij interesse in hebben. I: wat kwam daaruit? G: dat is alweer een paar jaar geleden dat we dat vroegen weet ik niet meer uit mijn hoofd. Wel geven ouders vaak aan dat ze iets van EHBO interessant vinden of speelgoed. We hadden nu over boeken en hoe lees je voor, dit had ook een aardige animo. We willen deze keer kijken hoe we het nu gaan uitpakken. I: denk je dat zo een avond over zonbescherming aanspreken? G: nou alleen dit dan ben ik bang dat ouders teveel denken daar weet ik al genoeg over. Maar veel ouders hebben weinig tijd, het is moeilijk om ouders daarbij betrokken te krijgen. I: en personeel? G: ja die vind het altijd interessant om meer te leren over kinderen.

Denk je dat de overheid een rol zou kunnen spelen in zonbescherming? G: ja zeker, dat denk ik zeker. Ik denk zeker sowieso al door zeker wat meer al is het maar een brief met informatie naar dagverblijven te sturen. He of cursussen aan te bieden of inderdaad voorlichtingsbijeenkomsten., Maar wel tegen een lage prijs. Of folders dat we dat aan ouders kunnen uitdelen.

Kinderdagverblijf 10 interview b (werknemer)

Hoelang werk je al bij kinderdagverblijf x? G: ik ga nu richting de acht jaar in juni

Hoe oud ben je zelf? G: 33 uhh 34 sorry

Welke opleiding heb je gedaan hiervoor? G: SPW

Hoeveel kinderen er gemiddeld per dag aanwezig zijn dat heb ik gehoord van je leidinggevende en ook dat ze onderverdeeld zijn in groepen.

Hoeveel keer per dag zijn de kinderen buiten? G: we proberen altijd twee keer per dag te gaan, één keer in de ochtend en één keer in de middag. Nu het regent doen we de activiteit binnen.

Hoelang gaan jullie naar buiten? G: meestal een uur. I: dus een uur smorgens en een uur smiddags? G: ja inderdaad

Dat het verschilt per leeftijd daar ben ik van op de hoogte. Spelen jullie bij mooi weer langer buiten? G: ja sowieso, we eten dan ook fruit buiten we picknicken. I: hoelaat is dit? G: kwart voor vier meestal I: dan gaan jullie naar buiten en dan blijf je tot het einde? G: nee nee als we naar buiten gaan is het meteen na het slapen als het lekker weer is I: welke tijd is dit ongeveer? G: even kijken ze komen uit bed dan nog even aankleden kwart voor drie en dan drie uur buiten.

Welke acties onderneem je voordat je naar buiten gaat? G: insmeren sowieso. I: hoelang doe je dit van te voren? G: meteen als ze zijn aangekleed na het slapen beginnen ze allemaal in te smeren. En als ze langer buiten zijn of in de badjes dan doen we ze nog een keer.

Zijn er acties die je buiten onderneemt om de kinderen te beschermen tegen de zon? G: parasolletjes neerzetten, geeft verkoeling en ook de badjes. En sowieso extra drinken aanbieden. I: staan er parasollen boven die badjes? G: ja hebben we ook. Dan blijft het water lekker koel. I: let jij op de kinderen die snel verbranden? G: ja die smeer ik bij. En meestal hebben die zonnebrand van thuis met extra factor. I: met welke factor smeren jullie? G: ehhh ja even denken volgens mij factor 50, nee 30 en voor baby's 50. I: Staat dat ook in het protocol? G: nee niet exact.

Als jij jezelf een cijfer mag geven hoe jij smeert? G: een 10 kan ik niet zeggen ik ben namelijk niet perfect. Dus een 8, we letten ook op dat we niet rondom de ogen smeren dat gaat dan branden. Elke kind die een speciale zonnebrand heeft heeft een aparte plek in de kast met een naam erop. Kan nooit mis gaan.

Weet je van de richtlijnen en protocollen binnen KD x? G: ja dit heb ik net verteld, alle antwoorden die ik heb gegeven komen voort uit die protocollen. I: dus je weet ook precies waar ze staan en waar je ze kan terug zoeken? G: ja ja ja ja.

Komt dit onderwerp onder collega's op de groep veel ter sprake? Zijn jullie er veel mee bezig? G: het is automatisme eigenlijk, tuurlijk spreken we er collega's op aan maar je weet precies wat je moet doen zeg maar staat ook in de protocollen map. I: en leeft het onderwerp, wat de zon precies doet? G: ja tuurlijk, het is ook warm en extra drinken en de zon ja weten we ook wel.

Zou jij iets nodig hebben om de protocollen nog beter te begrijpen? G: nee niet eigenlijk.

Welke activiteiten doen jullie in het dagprogramma om de kindjes voor te lichten over de zon? G: groepsgesprekken, kringetjes en dan vertel je kijk eens wat voor weer het is jongens. De zon schijnt, is het heet is het koud. We introduceren het een beetje. I: en met betrekking tot het verbranden? G: peuters weten dat hoor! Ze zijn 3+ dat begrijpen ze wel. I: dus dan vertel je het ze? G: ja. I: heb je liedjes ervoor? G: nee wel een insmeer liedje die annelies vaak met ze zingt. De muziekjuf, die heeft ze zelf verzonnen.

Verzin jij op eigen initiatief dingen? G: ze vinden het wel leuk maar we laten ze het niet zelf doen. Die smeren het overal waar het niet hoort.

Zie jij een manier waarop de kinderen beter beschermd kunnen worden? G: anders dan protocollen? I: ja G: nee alles wat daarin staat is genoeg om ze te beschermen. Het is aan ons om ons daaraan te houden.

Denk jij dat de overheid een rol zou kunnen spelen in dit verhaal? G: informatie kan je altijd gebruiken! Tenslotte leer je van alles, in een kinderdagverblijf ben je nooit uitgeleerd, informatie is altijd fijn!

Kinderdagverblijf 10 interview c

Hoelang werkt u al bij kinderdagverblijf x? G: pfoe 23 jaar.. zo lang als het bestaat. I: u heeft het opgericht? G: ja ja

Wat is eigen leeftijd? G: hahahahahaha 60 leuk he, vermakelijk ook voor andere mensen in deze ruimte hahahaha.

Welke opleiding heeft u gedaan? G: dat heette toen de pedagogische academie. Tegenwoordig de PABO.

Hoeveel kinderen er gem. op een dag aanwezig zijn etc. heb ik allemaal al gehoord! G: prima!

Hoeveel keer per dag zijn de kinderen buiten? G: ehh dat ligt aan de leeftijdsgroep, als je het heel kort door de bocht neemt dan denk ik dat de baby's alleen naar buiten gaan op het moment dat de temp. Boven de 18 graden is altijd in de schaduw. De dreumessen van 1-2 jaar als het goed weer is min. één keer per dag als het te warm is dan kan het niet want dan kunnen ze niet meer functioneren. Als het frisser wordt dan worden het van de Michelin mannetjes die zo blijven staan dus dat is een lastige leeftijd. En de oudere kinderen daarna die gaan sowieso twee keer per dag. En ze gaan naar buiten behalve als het giet.

Wordt er bij mooi weer meer en langer buiten gespeeld? G: nee dat denk ik eigenlijk niet. I: dus dan wordt er gewoon gehouden aan twee keer een uur? G: ja het ligt eraan, ook weer aan de leeftijd peuters hebben meer ruimte in hun dagelijks ritme. Ik denk niet dat wij een tendens hebben als het mooi weer is zijn ze langer buiten. Nee ze moeten altijd naar buiten! Ze zullen met mooi weer wel eens een picknick ofzo doen. Of fruit eten op de picknick bankjes.

Welke acties worden er ondernomen voordat de kinderen naar buiten gaan? G: afhankelijk van het weer of een jasje aan met schoentjes of een regenjasje. Als het heel erg mooi weer is dan worden ze ingesmeerd. I: wat versta je onder heel erg mooi weer? G: zonnig. Zonnig in de zin van een winterdag of alleen zomerdagen? G: vanaf maart als de zon weer kracht krijgt. I: hoe vaak smeert u? G: iedere keer voordat ze naar buiten gaan. I: worden hier afspraken met ouders meegemaakt? G: ja ouders weten dat en ouders weten welk insmeerspul wij gebruiken, willen ze dat niet geven ze hun eigen mee. I: welke gebruiken jullie? G: factor 50.. en het merk weet ik even niet.

Welke acties worden er buiten ondernomen om de kinderen te beschermen tegen de zon? G: op veel plekken parasols, die verplaatsbaar zijn bij de activiteiten waar ze stil zitten. Bij de badjes, ehhh bij de zandbak bij de kleintjes hier die nog niet mobiel zijn boven het kleed. I: wat doen jullie aan petjes? G: alleen als ouders die meegeven. I: dat stellen jullie dan verplicht? G: ja en dat wordt niet altijd in dan afgenomen.

Als je jezelf mag classificeren hoe jij met de zon bezig bent en maatregelen treft wat geef je jezelf dan? G: toch wel tegen de acht hoor, ik vind onszelf ruim voldoende aandacht hieraan besteden. I: vergelijk je dat met andere KD? G: nee want dat beleid ken ik niet.

Wat zijn de richtlijnen en protocollen binnen dit KD? G: smeren twee keer per dag, extra drinken geven in wat voor vorm dan ook en ehm een ander ding wat ik even opblep er moet zoveel mogelijk in de schaduw worden gespeeld. We spelen dus liever binnen dan buiten met die dreumessen want die krijg je niet in de schaduw. Met die hele kleintjes is dat beperkt.

Wat heb je nodig om die protocollen nog meer begrijpbaar te maken? G: ik weet het niet, denk dat wij heel eenduidig en gericht daarin zijn. Het ligt vooral bij het gebruik van een protocol, je kan het neerleggen en dan zo van ja niemand kijkt er meer naar. Maar het is belangrijk dat dat protocol goed geborgd wordt. Dat doen onze leidinggevende. Van hee jongens waarom dit waarom dat. I: dus de leidinggevende zorgt ervoor dat er actief aan de slag wordt gegaan met die protocollen.

Wat doen jullie in het dagprogramma om de kinderen voor te lichten over de zon? G: de pm'ers doen dat door hun eigen handelen te verwoorden naar de kinderen. Dus niet je wordt nu ingesmeerd maar even op je velletje doen hoor want hoeeee anders gaan we verbranden dat willen we niet hebben. Zo dus. I: je maakt het begrijpbaar? G: ja en je maakt duidelijk waar je mee bezig bent, waarom zou ik jou nou insmeren? De want is belangrijk. I: hebben jullie liedjes of spelletjes? G: ja één keer in de week komt hier iemand van het korenhuis muziekles geven en dan zitten er ook dat soort liedjes bij. I: vinden ze dat leuk? G: ik neem dat direct aan hahaha.

Verzinnen jullie op eigen initiatief activiteiten? G: dat denk ik niet. I: ik hoorde dat jullie voorlichtingsavonden hebben met ouders, daar zijn dus verschillende thema's in zijn. Denk je dat zonbescherming een relevant onderwerp daarvoor zou zijn? G: dat zou kunnen ja, neem ik helemaal niet weg.

Zie je mogelijke manieren hoe de kinderen nog beter beschermd kunnen worden? G: ik denk zonder ons daarvoor op de borst te kloppen dat we heel goed bezig zijn.

Denk je dat de overheid een rol zou kunnen spelen? G: Misschien gratis insmeerspul of een merk haha. I: en campagnes? G: ja wij krijgen al campagnes van die flyers van die kinderen en zon. Wat doe je op vakantie en zon, die mailen wij altijd naar onze ouders als we dat krijgen ik vraag mezelf af of dit blijft hangen. : denk je dat dit beter blijft hangen als dit in een directe vorm wordt gegeven? G: ja dat denk ik dus wel ja! Je kan ouders er dan veel meer bij betrekken.. en waarschijnlijk krijg je dan respons en input. Ik denk dat het heel verstandig is. I: en bij personeel? G: daar leeft het al ontzettend. I: hoe komt dit? G: nou omdat wij daar hop boven op zitten, wij vinden dat belangrijk omdat die zon niet goed is voor die kleintjes. Zij krijgen dat met de paplepel ingegoten. En wij hebben zelf als met het personeel al discussieavonden over. Wij hebben in het begin heel veel weerstand gehad tegen het smeren, je moet eens kijken hoeveel tijd dat kost. I: hoe heb je dat eruit gekregen? G: door er over te praten, wij houden een spiegel voor en hoe zou je dat vinden als het jouw kind was? I: een stukje bewustwording? G: ja dan begrijpen ze het en is het geen heilig moeten maar doe je het met een doel voor ogen.

7. Codebomen

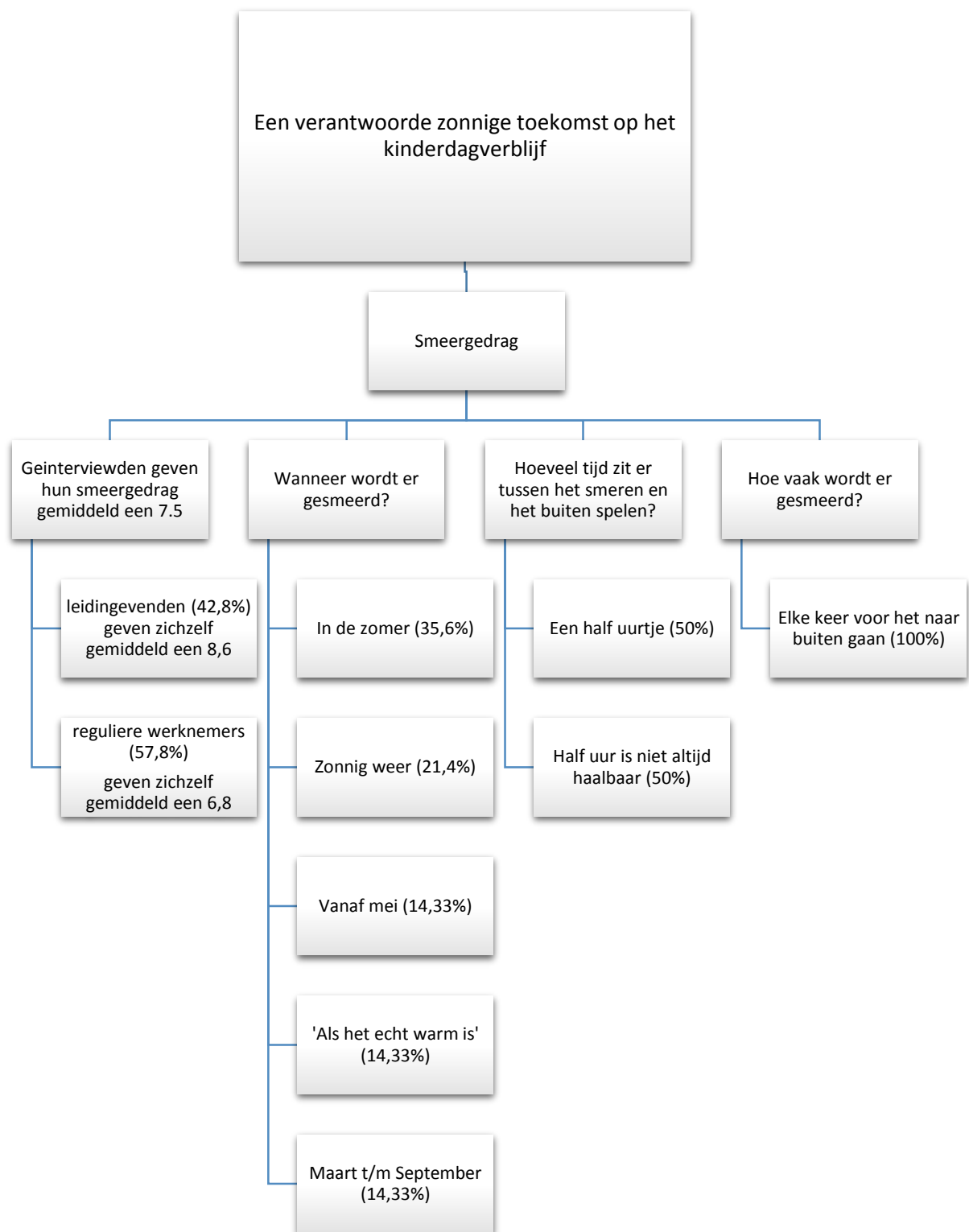

Fig. 7.1 Codeboom smeergedrag

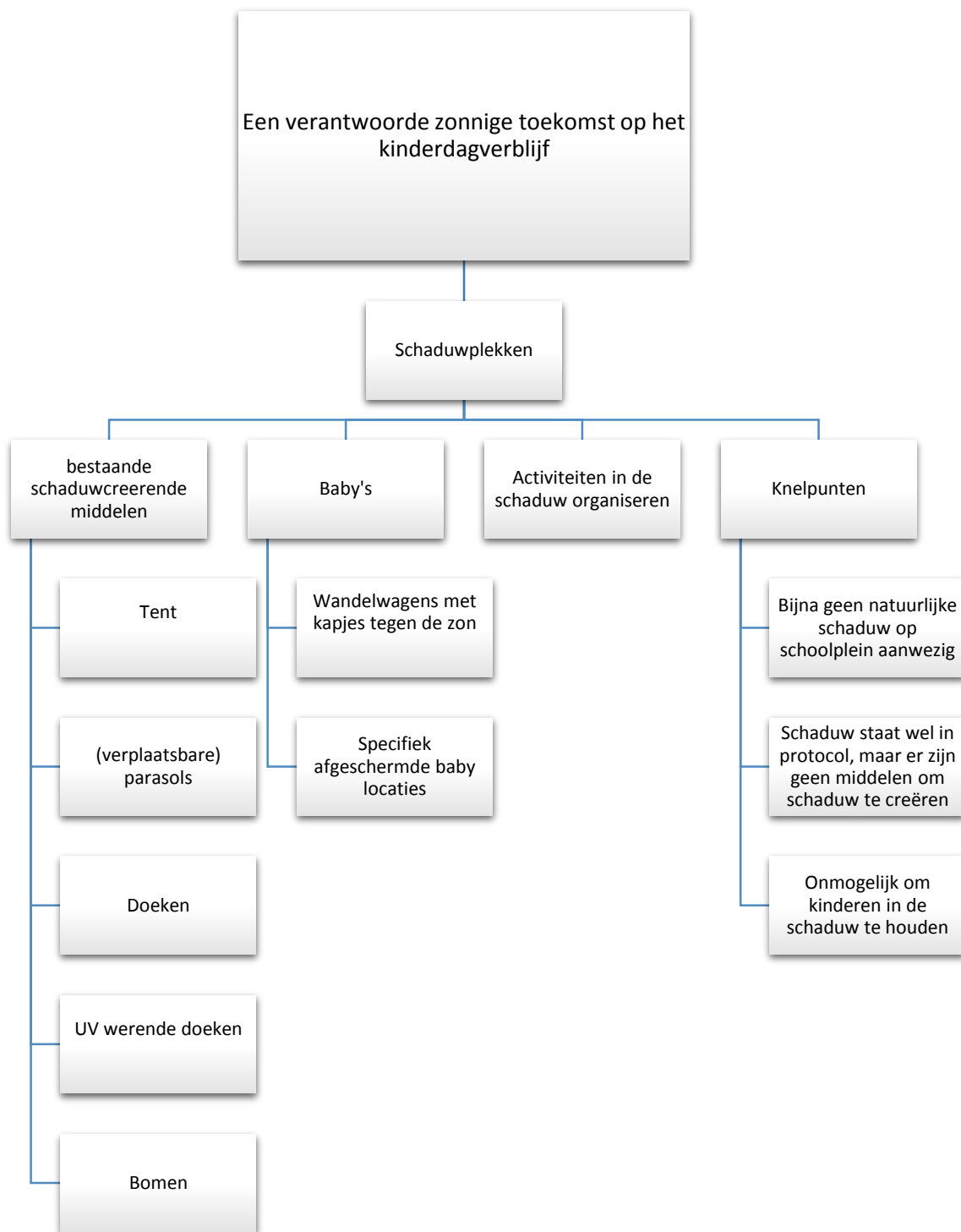

Fig. 7.2 Codeboom schaduwplekken

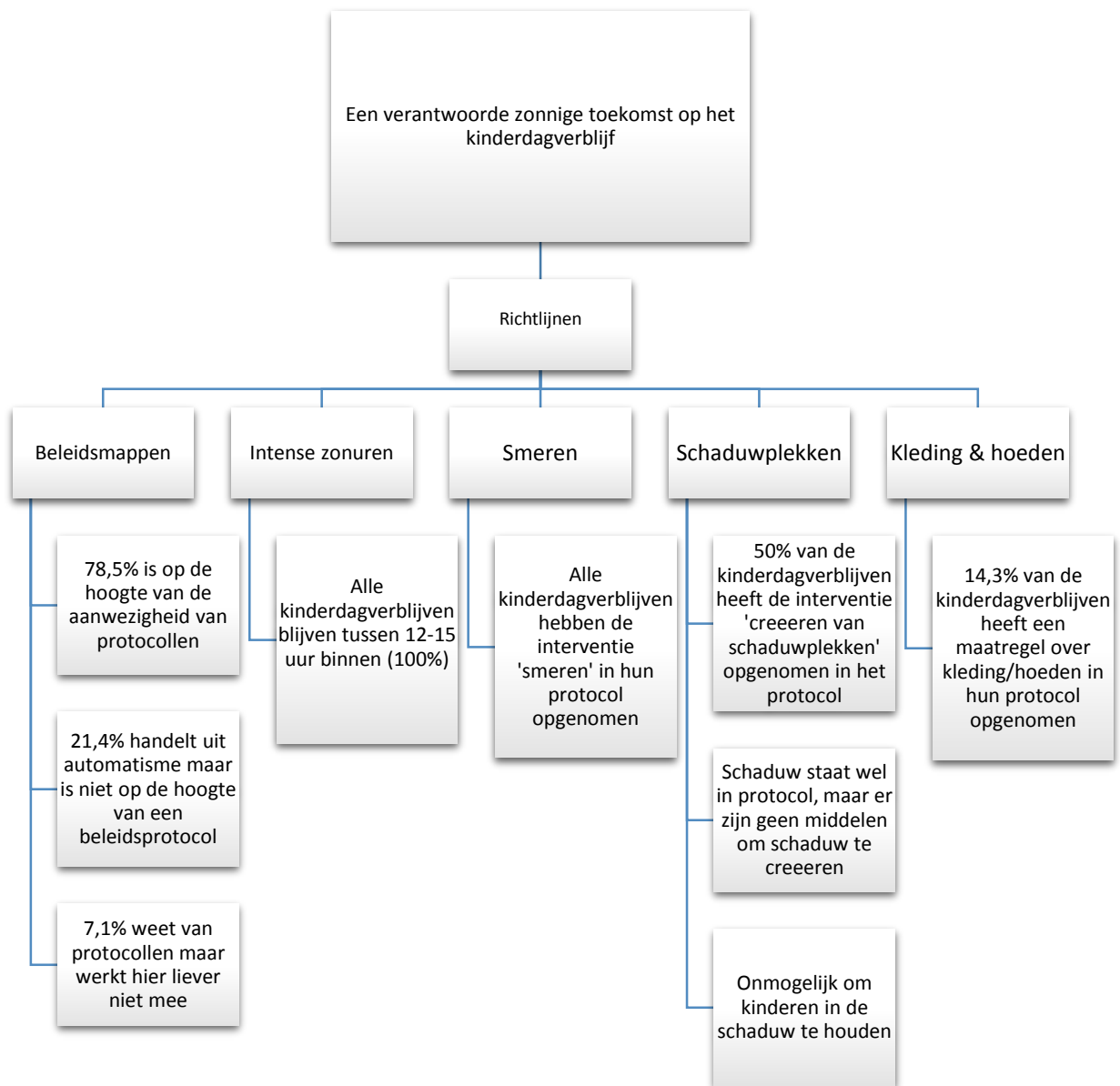

Fig. 7.3 Codeboom richtlijnen

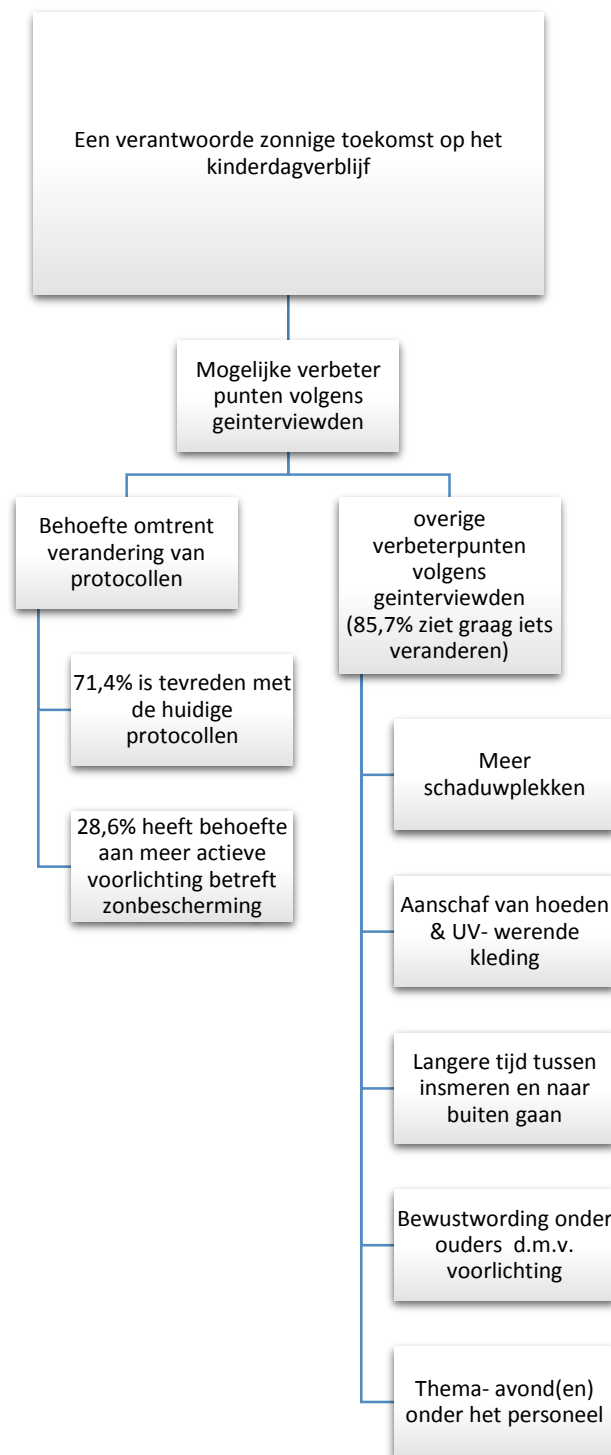

Fig. 7.4 codeboom mogelijke verbeterpunten

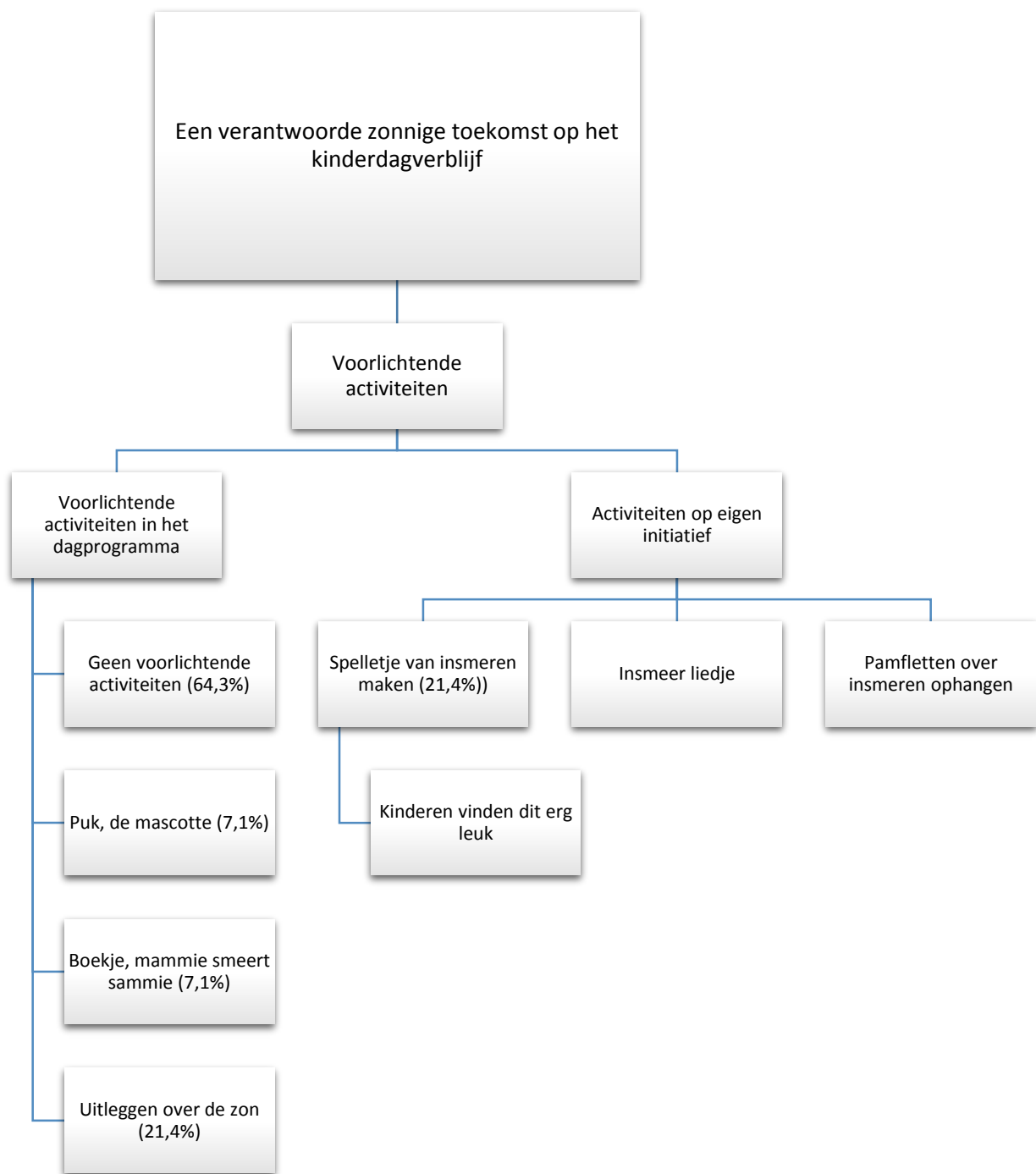

Fig. 7.5 codeboom voorlichtende activiteiten

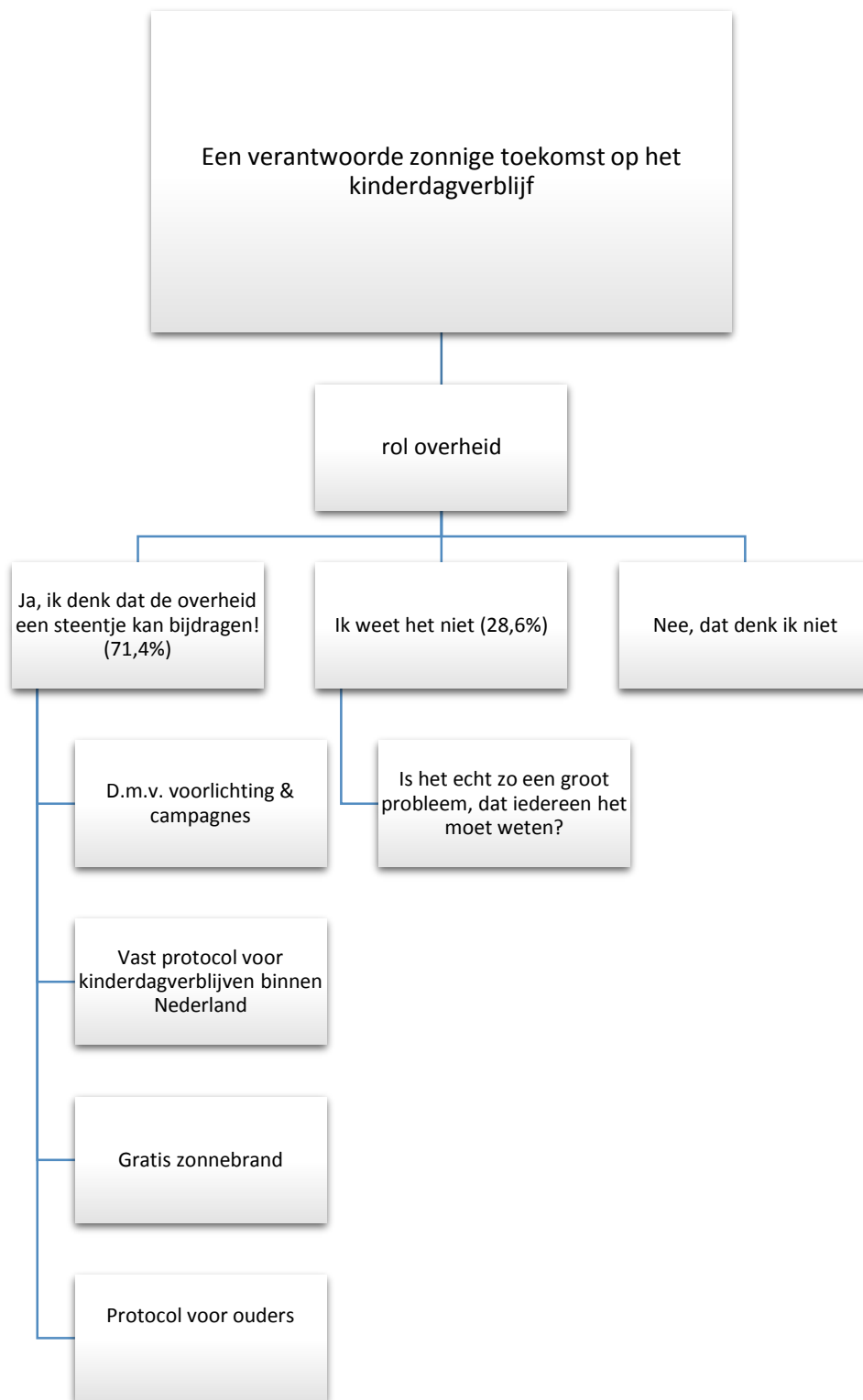

Fig. 7.6 Codeboom rol overheid

8. Brief kinderdagverblijven

Stichting Nationaal Huidfonds

Mercatorlaan 1200

3528BL Utrecht

Geachte heer/mevrouw,

U vindt het toch ook belangrijk dat de kinderen op uw kinderdagverblijf goed beschermd zijn tegen de schadelijke effecten van blootstelling aan de zon? Uit onderzoek blijkt dat de meeste zonneshade aan de huid ontstaat in de kinder- en tienerjaren. Daarom is het belangrijk dat kinderen altijd goed beschermd zijn, zodat (huid)problemen op latere leeftijd voorkomen kunnen worden.

Daarom wil ik uw medewerking vragen voor een afstudeeronderzoek dat ik doe in opdracht van het Huidfonds. Het belang van goede bescherming bij jonge kinderen is een actueel onderwerp en cruciaal. Het doel van mijn afstudeeropdracht is om te onderzoeken wat er op dit moment gedaan wordt om de kinderen op dagverblijven te beschermen tegen de schadelijke invloeden van de zon, en wat er beter zou kunnen. Aan de hand van mijn resultaten en literatuuronderzoek zal ik een adviesrapport opstellen.

Ik ben op zoek naar kinderdagverblijven die mee willen werken aan het onderzoek. Van elk kinderdagverblijf zal ik twee participanten bevragen, bij voorkeur één leidinggevende en iemand die al langer bij uw kinderdagverblijf werkt. Het interview zal max. een half uur in beslag nemen en ik kom naar uw locatie toe op een tijdstip dat u schikt. Het interview wil ik graag plannen in de periode van november met mogelijke uitloop tot december. Als dank voor het deelnemen aan het onderzoek ontvangt u van mij de aanbevelingen.

Ik zal binnenkort telefonisch contact met u opnemen of u bereid bent om deel te nemen aan het onderzoek. Ik hoop op uw medewerking zodat de kinderen een veilige en zonnige toekomst tegemoet gaan.

Mocht u zelf vragen hebben of meer willen weten, dan kunt u mij bereiken op het nummer 06-46327773 of op lynn_duys@hotmail.com.

Met vriendelijke groet,

Lynn Sophie Duijs

Student Haagse Hogeschool Huidtherapie

In opdracht van Stichting Nationaal Huidfonds

